

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 135 Год. LXIII

Четврток, 8 ноември 2007

Цена на овој број е 210 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1810. Закон за земјоделското земјиште.....	2	роковите и начинот на контрола на	
1811. Закон за изменување и дополнување на Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност.....	17	здравствените и психофизичките спо- собности на работниците на Мини- стерството за внатрешни работи кои вршат работи со посебни должности и овластувања и начинот на работе- њето на здравствената комисија.....	39
1812. Одлука за престанување на користење на дел од недвижна ствар на Мини- стерството за образование и наука и давање на користење на Министерс- твото за труд и социјална политика.....	31	1817. Решение за давање согласност на Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Ме- ѓуопштински центар за социјална ра- бота Велес.....	39
1813. Решение за разрешување од должно- ста член на Управниот одбор на Фон- дот за осигурување на депозити - Скопје.....	32	1818. Решение за давање согласност на Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Ме- ѓуопштински центар за социјална ра- бота Дебар.....	39
1814. Решение за именување член на Уп- равниот одбор на Фондот за осигуру- вање на депозити - Скопје.....	32	1819. Решение за давање согласност на Статутарна одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ за згрижување деца со воспитно-соци- јални проблеми-Скопје.....	39
1815. Правилник за здравствените и пси- хофизичките способности што треба да ги исполнува лицето кое заснова работен однос во полицијата, начинот на нивното утврдување и начинот на контрола на здравствената и психо- физичката способност на полициски- те службеници.....	32	1820. Правилник за безбедност и здравје при работа при рачно пренесување на товар.....	40
1816. Правилник за изменување на Правил- никот за здравствените и психофизич- ките способности што треба да ги ис- полнува лицето кое заснова работен однос во Министерството за внатрешни работи, начинот на нивно утврдување,		1821. Решение од Комисијата за хартии од вредност.....	41
		1822. Решение од Комисијата за хартии од вредност.....	41
		1823. Решение од Комисијата за хартии од вредност.....	41

	Стр.		Стр.
1824. Решение од Комисијата за хартии од вредност.....	42	Управа за семе и саден материјал	
1825. Одлука за одобрување на Ценовник-тарифа за испорака на топлинска енергија за греење на тарифните потрошувачи на Скопје Север АД - Скопје, за период од 1 октомври до 31 декември 2007 година.....	42	231. Национална сортна листа.....	42
		Основен суд во Ресен	
		232. Листа на постојани вештаци на Основен суд - Ресен.....	44
		Огласен дел.....	1-52

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1810.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Се прогласува Законот за земјоделското земјиште, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 31 октомври 2007 година.

Бр. 07-4641/1 Претседател
31 октомври 2007 година на Република Македонија,
Скопје **Бранко Црвенковски, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат користењето, располагањето, заштитата и пренамената на земјоделското земјиште.

Член 2 Цели

Целите на овој закон се:
- рационално користење на земјоделското земјиште како ограничен природен ресурс,
- заштита на земјоделското земјиште и
- обезбедување правна сигурност на сопствениците и корисниците на земјоделското земјиште.

Член 3 Посебна заштита

Земјоделското земјиште како добро од општ интерес за Републиката ужива посебна заштита и се користи под услови и на начин утврдени со овој закон.

Член 4 Значење на поимите

Поимите употребени во овој закон го имаат следно значење:

1. “Користење” е право да се остварува употребната вредност на земјоделското земјиште од страна на сопствениците и сите други непосредни владетели на земјиштето, како што се закупците;

2. “Располагање” е право земјоделското земјиште да се отуѓи со продажба, подарок или размена, да се даде под хипотека, како и да се даде на користење на други лица со закуп или плодоуживање;

3. “Штетни материи” во земјоделското земјиште се материи кои можат да предизвикаат влошување на хемиските, физичките и биолошките својства на почвата, како последица на што се намалува нејзината плодност и се попречува нејзиното користење за земјоделско производство;

4. “Агротехнички мерки” се обработка на почвата, ѓубрење, сеидба, односно садење, нега на културата, борба против плевели, болести и штетници, жетва, берба, вадење на клубени, столони, луковици, здебелени корени и слично;

5. “Хидромелиоративни мерки” се одводнување и наводнување;

6. “Агромелиоративни мерки” се калцификација, хумификација, мелиоративно ѓубрење, отсолување, гипсирање и противерозивни мерки;

7. “Сопственик” е правно и физичко лице кое во јавната книга на недвижности е запишано како сопственик на земјоделското земјиште;

8. “Корисник” е правно и физичко лице кое по кој било правен основ користи земјоделско земјиште и

9. “Регион” е географска единица на која дејствува една подрачна единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија.

Член 5

Структура на земјоделското земјиште

Земјоделско земјиште, во смисла на овој закон, се ораници, бавчи, овоштарници, лозја, маслинарници, други долгогодишни насади, ливади, пасишта, бари, трстици, рибници, како и друго земјиште кое се користи или не се користи (необработливо земјиште), а кое со примена на агротехнички и агромелиоративни и хидромелиоративни мерки може да се оспособи за земјоделско производство.

Културата на земјоделското земјиште се утврдува според евиденцијата на земјиштето која се води во катастарот, додека не се докаже спротивното.

Член 6

Користење на градежно неизградено земјиште

Градежното неизградено земјиште до неговото приведување кон целта, може да се користи за земјоделски цели.

На земјиштето од ставот 1 на овој член не смеат да се садат долгогодишни насади или да се вршат други вложувања со кои би се попречила предвидената намена.

За насадите или другите вложувања од ставот 2 на овој член на сопственикот, закупецот или на друг корисник на земјиштето не му припаѓа право на надоместок.

Член 7

Сопственост на земјоделско земјиште

Земјоделското земјиште може да биде во државна и приватна сопственост.

Правото на сопственост врз земјоделското земјиште создава права и обврски и служи за доброто на сопственикот и на заедницата.

II. ЗЕМЈИШЕН РЕГИСТАР И КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Член 8 Земјишен регистар

Заради водење на ефикасна земјишна политика и управување со земјоделското земјиште во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија (во натамошниот текст: Министерството) се води земјишен регистар.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија (во натамошниот текст: министерот).

Член 9 Обврска за користење на земјоделското земјиште

Сопствениците и корисниците на земјоделското земјиште се должни земјиштето да го користат согласно со неговата намена, да ја одржуваат и зголемуваат плодноста и да спречуваат негово загадување или друг вид деградација.

Член 10 Противправно користење на земјоделско земјиште

Земјоделското земјиште во државна сопственост не може да се користи без склучен договор за закуп, односно за плодонување, во писмена форма.

Член 11 Можност за градба на земјоделско земјиште

На земјоделско земјиште може да се градат само објекти предвидени со овој закон, а под услови и на начин предвидени со овој или друг закон.

Член 12 Зголемување на плодноста

Плодноста на земјоделското земјиште може да се зголеми со примена на следниве агротехнички, хидромелиоративни и агромелиоративни мерки:

- правилна и навремена обработка,
- губрење, навремена сеидба, односно навремено садење на културите,
- нега на културите,
- борба против плевели, болести и штетници,
- навремена жетва, односно вадење на клубени, луковици, столони и задебелени корени,
- одводнување и наводнување,
- калцификација на киселите почви,
- хумификација, гипсирање на алкалните почви и отсолување на солениите почви и
- мелиоративно губрење.

Член 13 Службеност

На земјоделското земјиште може да се воспостави право на службеност.

Службеноста од ставот 1 на овој член се воспоставува на начин и под услови утврдени со Законот за сопственост и други стварни права.

III. РАСПОЛАГАЊЕ СО ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

Член 14 Располагање

Со земјоделско земјиште сопствениците располагаат под услови и на начин утврдени со овој закон.

Член 15 Право на првенство

Со цел да се спречи уситнувањето на земјоделските парцели, а во функција на порационално користење на земјоделското земјиште и примена на современи агротехнички, агромелиоративни и хидромелиоративни мерки, во случај на продажба, право на првенство имаат заедничкиот сопственик, сосопственикот и соседите чие земјиште граничи со земјиштето што се продава.

Правото на првенство од ставот 1 на овој член се остварува преку доставување писмена понуда од сопственикот до субјектите од ставот 1 на овој член. Ако повеќе од една група на субјекти ја прифати понудата, приоритет се дава на заедничкиот сопственик, потоа на сосопственикот, па на соседите чие земјиште граничи со она што се продава.

Ако повеќе од едно лице од иста група на субјекти со право на првенство од ставот 1 на овој член (заедничкиот сопственик, сосопственикот или соседите) ја прифатиле понудата, сопственикот може да го понуди земјоделското земјиште на оној кој дал највисока цена во рамките на таа група.

Сопственикот земјоделското земјиште може да го понуди на продажба и по пат на јавен оглас.

Лицата од ставот 1 на овој член правото на првенство го остваруваат ако ја прифатат највисоко постигнатата цена на јавниот оглас.

Носителите на правото на првенство од ставот 1 на овој член се должни во рок од осум дена од денот на добивањето на понудата или објавување на јавниот оглас да се изјаснат за прифаќање на понудата, во спротивно тие го губат правото на првенство и сопственикот може земјоделското земјиште да го понуди на друго правно или физичко лице.

Сопственикот кој го понудил земјоделското земјиште на продажба, има обврска да склучи договор за купопродажба со најповолниот понудувач.

Договорот склучен со пониска цена од онаа понудена на лицата со право на првенство од ставот 1 на овој член е ништовен.

Член 16 Размена на земјоделското земјиште

Заради окрупнување на земјоделските парцели, земјоделското земјиште во државна сопственост може да се размени со земјоделско земјиште во приватна сопственост.

Размена може да се врши само кога парцелите во приватна сопственост кои се предмет на размена граничат со парцелите во државна сопственост.

По исклучок при правосилно решение за денационализација, размена може да се врши и на парцели кои меѓусебно не граничат.

Постапката за размена на земјоделско земјиште ја спроведува Министерството по барање на заинтересирано лице или по службена должност.

Формата и содржината на образецот на барањето од ставот 4 на овој член и потребната документација ги пропишува министерот.

Вредноста на земјоделското земјиште кое е предмет на размена ја утврдува комисија формирана од советот на општината, советот на општините во градот Скопје и Советот на градот Скопје според пазарната вредност на подрачјето на кое се наоѓа земјоделското земјиште.

На предлог на министерот, одлука за размена на земјоделско земјиште од ставот 1 на овој член донесува Владата на Република Македонија по претходно мислење на Државното правобранителство на Република Македонија.

На постапката за размена на земјоделското земјиште од ставот 1 на овој член соодветно се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Трошоците на постапката за размена на земјоделското земјиште од ставот 1 на овој член се на терет на предлагачот на размената.

Договорот за размена на земјоделско земјиште во име на Република Македонија го потпишува министерот.

Член 17

Промет и користење на земјоделско земјиште во државна сопственост

Земјоделското земјиште во државна сопственост не може да биде предмет на продажба.

Земјоделското земјиште во државна сопственост може да се даде на користење по пат на закуп и плодонување.

Во име на Република Македонија земјоделското земјиште во државна сопственост на користење го дава Министерството, на начин и под услови предвидени со овој закон.

Земјоделското земјиште дадено на користење, согласно со ставот 2 од овој член не смее да се даде во подзакуп и плодонување.

Член 18

Закуп

Земјоделското земјиште во државна сопственост може да се дава во закуп по пат на јавен оглас и со посредна спогодба во случаите од членот 38 на овој закон.

Земјоделското земјиште од членот 17 на овој закон може да се даде во закуп, и тоа за:

- подигање на долгогодишни насади (лозја, овоштарници, хмел), за период до 30 години,
- подигање на маслинарници за период до 50 години,
- одгледување на други земјоделски култури за период до 15 години,
- ливади за период до 15 години,
- рибници до 20 години и
- спортско-рекреативни активности и рурален туризам до 30 години.

Земјоделското земјиште во државна сопственост кое претставува блокови со природни граници, се дава под закуп како целина.

Член 19

Закупнина

За земјоделското земјиште во државна сопственост дадено под закуп се плаќа годишна закупнина најдоцна до 31 декември во тековната година.

Член 20

Можност за изградба на земјоделско земјиште во државна сопственост дадено под закуп

На земјоделското земјиште што е предмет на закуп можат да се градат само објекти кои ќе бидат во функција на намената за која е дадено земјиштето, согласно со членот 18 од овој закон, како и објекти за примарна и финална обработка на земјоделски производи.

Член 21

Оглас

Министерот донесува одлука за распишување на јавен оглас за давање во закуп на земјоделското земјиште во државна сопственост.

Постапката за давање на земјоделското земјиште во државна сопственост во закуп ја спроведува Комисија од пет члена формирана од министерот, во која има најмалку еден претставник од здруженијата од областа на земјоделството.

По потреба министерот може да формира повеќе комисији за спроведување на постапки по одделни огласи.

Член 22

Начин на објавување и содржина на огласот

Јавниот оглас од членот 21 став 1 на овој закон се објавува во најмалку три дневни весници кои се издаваат во Република Македонија од кои во еден од весниците што се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Јавниот оглас ги содржи следниве податоци:

- површина во хектари што се дава под закуп,
- максималната површина во хектари што може да ја добие еден понудувач по огласот во однос на понудените катастарски парцели,
- катастарски податоци содржани во имотниот, односно поседовниот лист,
- намена на земјоделското земјиште,
- службености и други товари на земјиштето,
- времетраење на закупот согласно со членот 18 од овој закон,
- состојба во која се наоѓа земјиштето (под култура или не),
- почетна цена по еден хектар согласно со членот 23 од овој закон и
- рок за поднесување на понудите.

Рокот за поднесување на понудите не може да биде пократок од 15 ниту подолг од 30 дена од денот на објавувањето на огласот.

Член 23

Почетна цена

Почетната цена по хектар поединечно се утврдува врз основа на просечните приноси на пченицата остварени во регионот каде што се наоѓа земјоделското земјиште во последните пет години.

Почетната цена по хектар изнесува 10% од просечниот принос на пченицата изразена во денарска противвредност пресметана по просечна откупна цена во Република Македонија остварена во претходната година.

Член 24

Право на учество на огласот

Право на учество на јавниот оглас имаат домашни физички и правни лица и странски правни лица.

Физичките лица од ставот 1 на овој член треба да се регистрирани вршители на земјоделска дејност и/или да се трговец поединец на кои земјоделското производство или преработката на примарни земјоделски производи им е претежна дејност.

Странските правни лица од ставот 1 на овој член, имаат право да учествуваат на јавен оглас доколку имаат регистрирано подружници во Република Македонија.

На домашните и странските правни лица или нивните подружници земјоделското производство или преработка на примарни земјоделски производи да им е претежна дејност или земјоделското земјиште им е потребно за вршење на научно-истражувачки дејности.

Право на учество на јавниот оглас немаат лицата од ставот 1 на овој член кои ги немаат намирено обврските по основ на закупнина по претходно склучени договори за закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост.

Право на учество на огласот немаат правни лица за кои е отворена стечајна постапка, како и непрофитните организации.

Член 25

Потребна документација

Учесниците на јавниот оглас за давање на земјоделско земјиште во државна сопственост во закуп се должни да достават:

а) за правни лица:

- пријава (образец од подрачна единица на Министерството),
- доказ (акт) издаден од Централниот регистар на Република Македонија за извршениот упис во трговскиот регистар или од друг надлежен орган за упис на правните лица,
- доказ за намирени обврски по однос на придонеси на плати и плати за вработените,
- бизнис план кој содржи основни податоци за учесникот, целта за која ќе го користи земјиштето, применета технологија, број на вработени, пазарни аспекти и очекувани производно-економски резултати,
- потврда од подрачна единица на Министерството дека нема обврски по однос на неплатена закупнина за користење на земјоделско земјиште во државна сопственост,
- понуда за износот на годишната закупнина и
- изјава (заверена на нотар) од основачите и одговорното лице во правното лице дека не биле основачи или управители на правното лице кое користело земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп, а кое не ги исполнило обврските од тој договор и

б) за физички лица:

- пријава (образец од подрачна единица на Министерството),
- доказ за подмирени јавни давачки,
- фотокопија од лична карта,
- решение за регистриран вршител на земјоделска дејност или доказ од централен регистар за регистриран трговец поединец,
- програма за користење на земјиштето која содржи основни податоци за семејството, техничко - технолошката опременост, целта за која ќе го користи земјиштето и пазарните аспекти,
- изјава за веродостојноста на податоците дадени со пријавата заверена на нотар,
- потврда од подрачна единица на Министерството дека нема обврски по однос на неплатена закупнина за користење на државно земјоделско земјиште,
- понуда за износот на годишната закупнина и
- изјава заверена на нотар дека не бил основач или одговорно лице во правното лице кое користело земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп, а кое не ги исполнило обврските од тој договор.

Некомплетни и ненавремено доставени пријави на јавниот оглас нема да се разгледуваат.

Член 26

Валидност на постапката и нејзино повторување

Постапката за давање на земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп може да се спроведе иако во неа зел учество и само еден понудувач.

Ако во постапката од ставот 1 на овој член не се јави ниту еден понудувач или не биде прифатена ниту една понуда, се распишува нов јавен оглас.

Член 27

Критериуми

Комисијата врши избор на најповолен понудувач врз основа на највисока понудена годишна закупнина освен за површини на земјоделско земјиште помали од 10 хектари.

Големината на површината на земјоделското земјиште во државна сопственост која може да се даде под закуп на еден учесник во спроведени постапки по пат на јавен оглас ќе зависи од материјално-техничката опременост на подносителот по еден хектар во моментот на поднесувањето на пријавата и бројот на вработени.

Критериумите од ставовите 1 и 2 на овој член поблиску ги пропишува министерот.

Член 28

Одлука за избор

Комисијата за спроведувањето на постапката води записник и е должна во рок од 15 дена по завршување на јавниот оглас да донесе одлука за избор на најповолен понудувач.

По донесувањето на одлуката од ставот 1 на овој член Комисијата ги известува учесниците по писмен пат за извршениот избор.

Член 29

Правен лек

Понудувачот кој не е задоволен од извршениот избор по јавниот оглас, може да покрене постапка пред надлежниот редовен суд.

Член 30

Склучување на договор за закуп

Со избраниот понудувач министерот склучува договор за закуп во писмена форма.

Договорот за закуп кој не е склучен во писмена форма не произведува правно дејство.

На договорот од ставот 1 на овој член соодветно се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи доколку поинаку не е уредено со овој закон.

Член 31

Содржина на договорот

Договорот за закуп особено содржи одредби за:

- површина (хектари) што се дава под закуп,
- катастарски податоци содржани во имотниот, односно поседовниот лист,
- времетраење на закупот,
- состојба во која се наоѓа земјиштето (под култура или не),
- намена за користење на земјиштето,
- висина на закупнината,
- рок на плаќање на закупнината,
- причини за раскинување на договорот,
- причини за престанок на договорот и
- отказан рок.

Член 32

Прибележување на Договорот

Министерството примерок од договорот за закуп доставува до Државниот завод за геодетски работи - одделението за премер и катастар за подрачјето каде што се наоѓа земјиштето заради негово прибележување.

Член 33

Приход од закупнината

Средствата од закупнината се приход на Буџетот на Република Македонија.

Член 34

Извештај

За начинот на користење на земјоделското земјиште и исполнување на обврските од договорот, закупецот е должен да доставува годишен извештај до Министерството најдоцна до 31 декември во тековната година.

Закупецот е должен на секои пет години да доставува извештај до Министерството за реализација на бизнис планот, односно програмата од членот 25 на овој закон за користењето на земјоделско земјиште во државна сопственост кое го користи под закуп.

Член 35 Престанување на договорот за закуп

Договорот за закуп престанува да важи во следниве случаи:

- со истекот на времето за кој е склучен,
- спогодбено меѓу договорните страни,
- земјоделското земјиште престане да биде земјоделско заради трајна пренамена,
- со правосилно решение за денационализација (враќање и давање на надомест од ист вид),
- со отворање на стечајна постапка,
- со отворање на ликвидациона постапка,
- при статусна промена (присоединување, спојување или поделба),
- со бришење на правното лице од трговскиот регистар или друг регистар на упис и
- со смрт на закупецот.

Член 36 Пренесување на корисничко право

Во случај на престанок на договорот за закуп од причините од членот 35 алинеи 5 и 7 на овој закон, корисничкото право може да се пренесе на правните следбеници на закупецот, под истите услови како во договорот кој бил склучен со правното лице кое е бришано од трговскиот регистар или друг регистар на упис.

Корисничкото право се пренесува со непосредна спогодба склучена меѓу Министерството и правниот следбеник од ставот 1 на овој член за преостанатиот период на времетраење на закупот од основниот договор.

Во случај на престанок на договорот за закуп од причините од членот 35 став 1 алинеја 8 на овој закон, корисничкото право може да се пренесе со непосредна спогодба склучена меѓу Министерството и наследниците на закупецот под услови предвидени во договорот кој бил склучен со закупецот, за преостанатиот период од времетраењето на закупот.

Доколку постојат повеќе правни следбеници, односно наследници на закупецот, непосредната спогодба се склучува по претходно приложена спогодба од правните следбеници, односно наследници.

Член 37 Раскинување на договор за закуп

Договорот за закуп закуподавецот може еднострано да го раскине со изјава во следниве случаи:

- закупецот не плаќа закупнина според договорот,
- земјоделското земјиште дадено под закуп не се користи согласно со намената за кое е дадено,
- земјоделското земјиште се користи спротивно на договорот,
- земјоделското земјиште се користи спротивно на овој закон,
- земјоделското земјиште се дава во подзакуп,
- закупецот не ги доставил извештаите од членот 34 на овој закон,
- закупецот не го остварува бизнис планот, односно програмата од членот 25 на овој закон,
- земјоделското земјиште се користи спротивно на прописите за заштита на животната средина и
- доколку се утврди дека е дадена лажна изјава согласно со членот 25 точка а) алинеја 7 и точка б) алинеја 5 од овој закон.

Во случаите на раскинување на договорите од ставот 1 на овој член, закупецот е должен да го предаде во владение земјоделското земјиште во државна сопственост по собирање на тековната реколта, но не подолго од една година од денот на раскинувањето на договорот.

Закупецот чиј договор е раскинат согласно со ставот 1 од овој член нема право да учествува на јавен оглас за давање на земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп во наредните пет години.

Член 38 Закуп со непосредна спогодба

За потребите на јавните научни и државно образовни институции од областа на земјоделството, министерот може земјоделското земјиште во државна сопственост да го дава во закуп со непосредна спогодба по претходна согласност од Владата на Република Македонија.

Земјоделското земјиште во државна сопственост може да се даде под закуп со непосредна спогодба од страна на министерот, по претходна согласност од Владата на Република Македонија, во случај кога на закупеното земјоделско земјиште има подигнато долгогодишен насад, а закупецот по кој било правен основ располага со насадот.

Непосредната спогодба од ставот 2 на овој член се склучува со новиот сопственик на насадот под исти услови од договорот склучен со претходниот закупец за преостанатиот период од основниот договор.

Член 39 Продолжување на договорот за закуп

По истекот на времетраењето на склучениот договор за закуп на земјоделско земјиште во државна сопственост по барање на закупецот, а доколку закупецот во целост ги исполнил обврските од договорот министерот, по претходна согласност од Владата на Република Македонија може со непосредна спогодба да склучи нов договор со закупецот, под истите услови како во основниот договор.

Член 40 Плодоуживање

Земјоделското земјиште во државна сопственост може во полза на одредени категории социјално незабедени лица да се дава на плодување, според програма што ја донесува Владата на Република Македонија.

Член 41 Содржина на програмата

Програмата од членот 40 на овој закон особено содржи:

- утврдување на категории на социјално незабедени лица,
- утврдување на фондот на земјоделското земјиште за оваа намена,
- постапката за давање на земјоделско земјиште во државна сопственост на плодување,
- уредување на инфраструктурата за земјиштето и
- утврдување на носители на активностите.

IV. ЗАШТИТА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

Член 42 Цел на заштитата

Заштитата на земјоделското земјиште од загадување и заразување се спроведува заради производство на здравствено исправна храна, за заштита на здравјето на луѓето, животинскиот и растителниот свет и непреченото користење и заштита на животната средина.

Заштитата на земјоделското земјиште од загадување и заразување се спроведува со забрана, ограничување и спречување од директно внесување на штетни материји во почвата, внесување на штетни материји во почвата со водата и преку воздухот и преземање на други мерки за одржување и подобрување на неговата продуктивност.

Министерот, во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ги пропишува материите кои се штетни за земјоделското земјиште, нивната максимална дозволена концентрација во почвата и мерките кои се преземаат на земјоделското земјиште кое содржи поголеми концентрации на штетни материи од дозволените.

Член 43 Мерки за заштита од ерозија

Заради заштита и спречување на ерозија на земјоделското земјиште се преземаат следниве противерозивни мерки:

- ограничување или потполна забрана на сечење и ископачување на овошки и шумска вегетација, освен од агротехнички причини или градежни зафати од јавен интерес утврден во согласност со закон,

- одржливо и рационално користење на пасиштата со пропишување на видот и бројот на добитокот што ќе се напасува на единица површина, како и времето и начинот на напасувањето, освен ако поинаку не е уредено со друг закон,

- забрана за разорување на ливадите, пасиштата и необработените површини со наклон над 15% и нивно претворање во ораници,

- забрана за отстранување на хумусниот хоризонт, односно ораничниот слој на земјоделското земјиште,

- задолжително затревување на стрмните земјоделски површини со повеќегодишни фуражни култури и

- забрана на производство на едногодишни култури на терени со наклон над 15%.

Сопствениците, односно корисниците на земјоделското земјиште се должни да ги одржуваат долгогодишните насади и повеќегодишните култури подигнати поради заштита од ерозија на почвата.

Член 44 Уредување на заштитата од ерозија

Начинот и постапката за заштита на почвата од ерозија и спроведувањето на мерките против ерозија на земјоделското земјиште од членот 43 на овој закон ги пропишува министерот.

Член 45 Надоместок на штета

Доколку сопствениците на земјоделското земјиште со примена на мерките од членот 43 на овој закон трпат штетни последици, имаат право на надоместок на штета согласно со прописите за надоместок на штета.

Член 46 Заштита од пожари

Корисниците на земјоделското земјиште се должни да спроведуваат мерки за заштита од пожари согласно со прописите за заштита од пожари.

Член 47 Заштита од загадување и заразување

За заштита на земјоделското земјиште од загадување и заразување, соодветно се применуваат прописите за заштита и унапредување на животната средина и природата, а во однос на одговорноста и надоместокот на штета предизвикана од загаденоста и заразеноста на почвата, водата и воздухот и од пожари се применуваат општите прописи за одговорност и надоместок на штета.

V. ПРЕНАМЕНА НА ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ

Член 48 Можности за пренамена

Пренамената на земјоделското земјиште може да биде трајна и временна.

Трајна и временна пренамена на земјоделско земјиште од I, II, III и IV бонитетна класа за неземјоделски цели не може да се врши, освен во случаите предвидени во членовите 49, 50 и 51 од овој закон.

Член 49 Мислење за пренамена

При зафаќање на нови земјоделски површини предвидени со Програмата за изработка на урбанистички планови, единиците на локалната самоуправа се должни да прибават согласност за трајна пренамена од Министерството.

Член 50 Трајна пренамена

Трајна пренамена на земјоделско земјиште од членот 48 на овој закон во неземјоделски цели може да се врши:

- кога нема земјиште од пониските бонитетни класи, а пренамената е во согласност со Просторниот план на Република Македонија и Програмата од членот 49 на овој закон,

- кога со закон е утврден јавен интерес за изградба на објекти кои според посебни прописи се градат надвор од градежното подрачје и

- за изградба на објекти за примарна и финална обработка на земјоделски производи.

Член 51 Времена пренамена

Времена пренамена на земјоделското земјиште од членот 48 на овој закон може да се врши во случај на:

- експлоатација на минерални суровини предвидени со Законот за минералните суровини,

- поставување објекти од временен карактер до 30 метри квадратни кои служат за засолнување, чување алат и земјоделска опрема и за времено сместување на земјоделски производи и

- поставување објекти за примарно земјоделско производство во заштитен простор од монтажно-демонтиран карактер.

Времена пренамена на земјоделското земјиште од ставот 1 алинеја 1 на овој член се врши по претходно добиена согласност од Министерството.

Без издадена согласност од ставот 2 на овој член не може да се склучи договор за концесија или да се даде одобрение за експлоатација на минерални суровини.

Експлоатација на минерални суровини на земјоделско земјиште во државна сопственост не може да се врши доколку има склучен договор за закуп, освен експлоатација на минерални суровини значајни за Република Македонија утврдени од Владата на Република Македонија.

Член 52 Враќање во првобитна состојба

Корисникот на времено пренаменетото земјоделско земјиште од членот 51 на овој закон е должен во рок од три години по истекот на пренамената да го врати земјиштето во првобитна состојба, а во спротивно ќе плати надоместок во висина на изгубената добивка за периодот по истекот на пренамената до конечното враќање во првобитна состојба.

Надоместокот за изгубената добивка се пресметува во висина на катастарскиот приход за културата на земјоделското земјиште пред неговата пренамена.

Средствата од надоместокот од ставот 1 на овој член се приход на Буџетот на Република Македонија.

Член 53

Надоместок за трајна пренамена

За трајна пренамена на земјоделското земјиште се плаќа надоместок.

Надоместокот од ставот 1 на овој член се плаќа во висина на пазарната цена на земјоделското земјиште во местото каде што тоа се наоѓа зголемена за три пати.

Надоместокот се пресметува на површината под објект и површината на земјиштето кое служи за редовно користење на објектот.

Пазарната цена на земјоделското земјиште ја утврдува комисија формирана од советот на општината, советот на општините во градот Скопје и Советот на градот Скопје каде што се наоѓа земјиштето во зависност од бонитетната класа, катастарската класа, климатскиот фактор, економските услови и местоположбата на земјиштето.

Висината на надоместокот од ставот 2 на овој член го утврдува министерот со решение.

Против решението од ставот 5 на овој член може да се поднесе жалба до Комисијата за решавање на управни работи од втор степен од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и ветеринарството при Владата на Република Македонија.

Средствата од надоместокот за трајна пренамена на земјоделското земјиште се приход на Буџетот на Република Македонија.

Член 54

Ослободување од надоместок

Не се плаќа надоместок за трајна пренамена на земјоделско земјиште за:

- изградба на објекти од јавен интерес кога инвеститор е Република Македонија,
- изградба на објекти за примарно земјоделско производство и
- финална обработка на земјоделски производи.

Постапката за ослободување од плаќање надоместок за трајна пренамена на земјоделско земјиште ја спроведува Министерството по барање на заинтересирано лице.

Формата и содржината на образецот на барањето од ставот 2 на овој член и потребната документација ги пропишува министерот.

Одлука за ослободување од плаќање надоместок за трајна пренамена на земјоделско земјиште за изградба на објекти од ставот 1 алинеи 1 и 3 на овој член, донесува Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството.

Решение за ослободување од плаќање надоместок за трајна пренамена на земјоделско земјиште за изградба на објекти од ставот 1 алинеја 2 на овој член донесува министерот.

Против решението од ставот 5 на овој член може да се поднесе жалба во рок од пет дена од денот на приемот на решението до Комисијата за решавање на управни работи од втор степен од областа на земјоделството, шумарството, водостопанството и ветеринарството при Владата на Република Македонија.

Член 55

Услов за издавање одобрение за градба

Без платен надоместок за трајна пренамена на земјоделското земјиште не може да се издаде решение за локациски услови.

VI. НАДЗОР

Член 56

Надлежен орган

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Министерството.

Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот инспекторат за земјоделство, преку државни инспектори за земјоделство.

Член 57

Надлежност на државниот инспектор за земјоделство

Државниот инспектор за земјоделство врши надзор на:

- заштита на земјоделското земјиште од загадување и заразување со штетни материи,
- спроведување на одредбите од договорите за закуп и плодонување на државното земјоделско земјиште,
- користење на земјоделското земјиште за неземјоделски цели, ако таквото искористување не е дозволено со овој закон,
- спроведување на мерките за осигурување за заштита од пожар и наредува спроведување на одредени мерки,
- одржување на долгогодишните насади и повеќегодишните култури подигнати заради заштита од ерозија,
- спроведување на одредбите за пренамена на земјоделското земјиште и
- вршат надзор и во поглед на други работи согласно со одредбите на овој закон и поблиските прописи донесени врз основа на овој закон.

При вршењето на надзорот државниот инспектор за земјоделство може да презема мерки согласно со Законот за земјоделската инспекција.

Член 58

Барање за прекршочна постапка

Ако државниот инспектор за земјоделство утврди дека со повреда на прописот е сторен прекршок од членовите 59, 60 и 61 на овој закон, е должен без одлагање да поднесе барање, односно пријава за покренување на прекршочна постапка.

VII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 59

Глоба во износ од 10.000 до 20.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако го користи земјоделското земјиште спротивно на членот 10 од овој закон.

Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок за дејствијата од ставот 1 на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 60

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

- 1) го користи земјоделското земјиште спротивно на членот 11 од овој закон;
- 2) врши загадување на земјоделското земјиште со штетни материи спротивно на членот 42 од овој закон;
- 3) не ги применува мерките од членот 43 на овој закон и

4) времено пренаменува земјоделско земјиште за неземјоделски цели спротивно на членот 51 ставови 1 и 2 од овој закон.

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок за дејствијата од ставот 1 на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 61

Глоба во износ од 5.000 до 100.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако времено пренаменетото земјоделско земјиште не го вратил во првобитна состојба во рокот пропишан во членот 52 став 1 од овој закон.

Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок за дејствијата од ставот 1 на овој член и на одговорното лице во правното лице.

Член 62

Глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице ако го користи земјоделското земјиште спротивно на членот 10 од овој закон.

Член 63

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице, ако:

- 1) го користи земјоделското земјиште спротивно на членот 11 од овој закон;
- 2) врши загадување на земјоделското земјиште со штетни материи спротивно на членот 42 на овој закон;
- 3) не ги применува мерките од членот 43 на овој закон;
- 4) времено пренаменува земјоделско земјиште за неземјоделски цели спротивно на членот 51 ставови 1 и 2 од овој закон и
- 5) времено пренаменетото земјоделско земјиште не го вратил во првобитна состојба во рокот пропишан во членот 52 став 1 од овој закон.

Член 64

Постапки, порамнување и посредување

Прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон ја води надлежниот суд.

Пред поднесување на барање за прекршочна постапка за прекршоци предвидени во овој закон, Министерството води постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 65

Престанување на право на натамошно користење

На правните лица кои на денот на влегувањето во сила на овој закон користат земјоделско земјиште во државна сопственост, а не го регулирале натамошното користење на земјоделското земјиште според членот 62 од Законот за земјоделско земјиште ("Службен весник на Република Македонија" број 25/98) и членот 17 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделско земјиште ("Службен весник на Република Македонија" број 2/2004), им престанува правото на користење и владение врз земјоделското земјиште во државна сопственост.

Престанувањето на правото на користење на земјоделско земјиште во државна сопственост од ставот 1 на овој член претставува правен основ согласно со овој закон за бришење на корисничкото право од јавната книга.

Член 66

Бришење на корисничко право

Државниот завод за геодетски работи - одделението за премер и катастар во општината каде што се наоѓа земјоделското земјиште во државна сопственост од членот 65 на овој закон, по барање на Министерството, го брише корисничкото право од јавната книга.

Член 67

Закуп со непосредна спогодба со сопствениците на долгогодишен насад

Министерството по претходна согласност од Владата на Република Македонија, со непосредна спогодба го регулира користењето на земјоделското земјиште во државна сопственост со правните и физичките лица кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се стекнале со право на сопственост на долгогодишен насад на земјоделското земјиште во државна сопственост, а кои немаат склучено договор за закуп за користење на земјоделското земјиште под насадот.

Договорот од ставот 1 на овој член се склучува за период до амортизација на долгогодишниот насад што ја утврдува стручна комисија од пет члена формирана од министерот, од кои два члена се од високообразовни или научни установи од областа на земјоделството.

Закупнината за земјоделското земјиште од ставот 1 на овој член е во висина на највисоко постигнатата закупнина во регионот за давање на земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп во последните три години.

Член 68

Завршување на започнати постапки

Започнатите постапки за давање земјоделско земјиште во државна сопственост под закуп или плодоуживање, до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со Законот за земјоделско земјиште ("Службен весник на Република Македонија" број 25/98, 18/99 и 2/2004).

Член 69

Поблиски прописи

Поблиските прописи предвидени со овој закон, ќе се донесат во рок до три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 70

Престанување на важење

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за земјоделско земјиште ("Службен весник на Република Македонија" број 25/98, 18/99 и 2/2004).

Член 71

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J PËR TOKËN BUJQËSORE

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Lënda e rregullimit

Me këtë ligj rregullohet shfrytëzimi, disponimi, mbrojtja dhe ridestinimi i tokës bujqësore.

Neni 2

Qëllimet

Qëllimet e këtij ligji janë:
- shfrytëzimi racional i tokës bujqësore si resurs i kufizuar natyror;
- mbrojtja e tokës bujqësore dhe
- ofrimi i sigurisë juridike pronarëve dhe shfrytëzuesve të tokës bujqësore.

Neni 3

Mbrojtja e veçantë

Toka bujqësore si e mirë me interes të përgjithshëm për Republikën gëzon mbrojtje të veçantë dhe shfrytëzohet në kushte dhe në mënyrë të caktuar me këtë ligj.

Neni 4

Kuptimi i nocioneve

Nocionet e përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin si vijon:

1. “shfrytëzimi” është e drejta që të realizohet vlera e përdorimit të tokës bujqësore, nga ana e pronarëve dhe të gjithë zotëruesve tjerë indirekt të tokës, siç janë qiramarrësit;

2. “disponimi” është e drejta që toka bujqësore të tjetërsohet me shitje, dhuratë ose me këmbim, të jepet në hipotekë, si dhe të jepet për shfrytëzim personave tjerë me qira ose për gëzimim e të mirave;

3. “materiet e dëmshme” në tokën bujqësore janë materiet që mund të shkaktojnë keqësimin e cilësive kimike, fizike dhe biologjike të tokave, si pasojë e së cilës zvogëlohet pjellshmëria e sajë dhe pengohet shfrytëzimi i sajë për prodhimtarinë bujqësore.

4. “masat agroteknike” janë: përpunimi i tokës, plehërimi, mbjellja, kultivimi i kulturës, lufta kundër bykut, sëmundjeve dhe dëmtuesve, korrja, vjelja, nxjerrja e torkave, zhardhokëve, rrënjëve të trashë etj.;

5. “masat hidromeliorative” janë: kullimi dhe ujitja;

6. “masat agromeliorative” janë: klasifikimi, humifikacioni, plehërimi meliorativ, heqja e kripërave, gipsimi dhe masat kundërrerozive;

7. “pronari” është personi juridik ose fizik që në librin publik të patundshmërive është regjistruar si pronar i tokës bujqësore;

8. “shfrytëzuesi” është personi juridik ose fizik i cili në çfarëdo baze juridike shfrytëzon tokë bujqësore dhe

9. “regjioni” është njësi gjeografike në të cilën vepron një njësi rajonale e Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave e Republikës së Maqedonisë.

Neni 5

Struktura e tokës bujqësore

Toka bujqësore në kuptim të këtij ligji janë: arrat, kopshtet, pemishtet, vreshtat, ullishtat, dhe bimët tjera shumëvjeçare, livadhet, kullosat, moçalet, kallamishtet, basenet e peshqve, si dhe toka tjetër që shfrytëzohen ose që nuk shfrytëzohen (toka e papërpunuar), e nëse me ndërrimin e masave agroteknike dhe agromeliorative dhe hidromeliorative mund të aftësohet për prodhimtarinë bujqësore.

Kultura e tokës bujqësore përcaktohet sipas evidencës së tokës e cila mbahet në kadastër, deri sa nuk dëshmohet e kundërta.

Neni 6

Shfrytëzimi i tokës ndërtimore të pandërtuar

Toka ndërtimore e pandërtuar deri në arritjen e qëllimit të sajë mund të shfrytëzohet për qëllime bujqësore.

Në tokën nga paragrafi 1 të këtij neni nuk guxon të mbillen bimë shumëvjeçare ose të bëhen investime tjera me çka do të pengohet dedikimi i paraparë.

Për bimët ose investimet tjera nga paragrafi 2 i këtij neni pronarit, qiramarrësit ose ndonjë shfrytëzuesit tjetër të tokës nuk i takon e drejta e kompensimit.

Neni 7

Pronësia e tokës bujqësore

Toka bujqësore mund të jetë në pronë shtetërore dhe private.

E drejta e pronësisë së tokës bujqësore, krijon të drejta dhe obligime dhe shërben për të mirën e pronarit dhe bashkësisë.

II. REGJISTRI I TOKËS DHE SHFRYTËZIMI I TOKËS BUJQËSORE

Neni 8

Regjistri i tokës

Për shkak të udhëheqjes së politikës efikase të tokës dhe menaxhimit me tokën bujqësore në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave të Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: ministria) mbahet regjistri i tokës.

Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së Regjistrit nga paragrafi 1 të këtij neni i përcakton ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave të Republikës së Maqedonisë (në tekstin e mëtejme: Ministri).

Neni 9

Obligimi për shfrytëzimin e tokës bujqësore

Pronarët dhe shfrytëzuesit e tokës bujqësore janë të detyruar që tokën ta shfrytëzojnë në pajtim me dedikimin e sajë, ta mbajnë dhe ta zmadhojnë pjellshmërinë dhe të pengojnë ndotjen e sajë ose ndonjë lloj tjetër të degradimit.

Neni 10

Shfrytëzimi kundërligjor i tokës bujqësore

Toka bujqësore në pronë shtetërore nuk mund të shfrytëzohet pa lidhjen e marrëveshjes për qira, respektivisht për gëzimim e të mirave, në formë të shkruar.

Neni 11

Mundësia e ndërtimit në tokën bujqësore

Në tokën bujqësore mund të ndërtohen vetëm objekte të parapara me këtë ligj, kurse në kushte dhe në mënyrë të paraparë me këtë ligj dhe me ligj tjetër.

Neni 12

Zmadhimi i pjellshmërisë

Pjellshmëria e tokës bujqësore mund të zmadhohet me realizimin e masave agroteknike, hidromeliorative dhe agromeliorative si vijon:

- përpunimin e rregullt dhe të drejtë;
- plehërimin, mbjelljen në kohë respektivisht mbjelljen në kohë të kulturave;

- kultivimin e kulturave;
- luftën kundër bykëve, sëmundjeve dhe dëmtuesve;
- korrijen me kohë, respektivisht nxjerrjen e torkave, zardhokëve dhe rrënjëve të trashë;
- kullimin dhe ujitjen;
- klasifikimin e tokave të tharta;
- humifikimin, gipsimin e tokave alkale, mënjanimin e tokave me kripëra dhe
- plehërimin meliorativ.

Neni 13 Servituda

Ndaj tokës bujqësore mund të vendoset e drejta e servitudës.

Servituda nga paragrafi 1 i këtij neni vendoset në mënyrë dhe në kushte të përcaktuara me Ligjin për pronësinë dhe të drejtat tjera mbi sendet.

III. DISPONIMI ME TOKËN BUJQËSORE

Neni 14 Zotërimi

Me tokën bujqësore pronarët zotërojnë në kushte dhe në mënyrë të përcaktuar me këtë ligj.

Neni 15 E drejta e përparësisë

Me qëllim që të pengohet zvogëlimi i parcelave bujqësore, e në funksion të shfrytëzimit më racional të tokës bujqësore dhe zbatimit të masave bashkëkohore agroteknike, agromeliorative dhe hidromeliorative, në rast të shitjes të drejtën e përparësisë e kanë: pronari i përbashkët, bashkëpronari dhe fqinjët, toka që kufizohet me tokën që shitet.

E drejta e përparësisë nga paragrafi 1 i këtij neni realizohet nëpërmjet dorëzimit të ofertës me shkrim nga pronari, subjekteve nga paragrafi 1 të këtij neni. Nëse më shumë se një grup subjektësh e pranojnë ofertën, prioritet i jepet pronarit të përbashkët, më pas bashkëpronarit, e më pas fqinjëve toka që kufizohet me atë që shitet.

Nëse më shumë se një person nga i njëjti grup i subjektit me të drejtë të përparësisë nga paragrafi 1 i këtij neni (pronari i përbashkët, bashkëpronari ose fqinjët) e kanë pranuar ofertën, pronari mund ta ofrojë tokën bujqësore atij që ka dhënë çmim më të lartë në suazat e atij grupi.

Pronari, tokën bujqësore mund ta ofrojë në shitje edhe përmes shpalljes publike.

Personat nga paragrafi 1 i këtij neni të drejtën e përparësisë e realizojnë nëse e pranojnë çmimin më të lartë të arritur në shpalljen publike.

Bartësit e të drejtës së përparësisë nga paragrafi 1 i këtij neni janë të detyruar që në afat prej 8 ditëve nga dita e marrjes së ofertës ose botimit të shpalljes publike të deklarohen për pranimin e ofertës, në të kundërtën ato e humbin të drejtën e përparësisë dhe pronari mund tokën bujqësore t'ia ofrojë personit tjetër juridik ose fizik.

Pronari që e ka ofruar tokën bujqësore në shitje, ka obligim që të lidh marrëveshje për shitblerje me ofertuesin më të volitshëm.

Marrëveshja e lidhur me çmimin më të ulët nga ajo që u është ofruar personave me të drejtë përparësie nga paragrafi 1 i këtij neni është e pavlefshme.

Neni 16 Ndërrimi i tokës bujqësore

Për shkak të zmadhimit të parcelave bujqësore, toka bujqësore në pronë shtetërore mund të ndërrohet me tokë bujqësore në pronë private.

Ndërrimi mund të bëhet vetëm kur parcelat në pronë private që janë lëndë e ndërrimit kufizohen me parcelat në pronë shtetërore.

Me përjashtim të vendimit të plotfuqishëm për denacionalizim, ndërrimi mund të bëhet edhe i parcelave që midis tyre nuk kufizohen.

Procedurën për ndërrim e tokës bujqësore e bën ministria me kërkesë të personit të interesuar ose sipas detyrës zyrtare.

Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi 4 i këtij neni dhe dokumentacionin e duhur i përcakton ministri.

Vlerën e tokës bujqësore që është lëndë e ndërrimit e përcakton Komisioni i formuar nga ana e këshillit të komunës, këshillit të komunave në Qytetin e Shkupit dhe Këshilli të Qytetit të Shkupit sipas vlerës së tregut të regjionit në të cilin gjendet toka bujqësore.

Me propozim të ministrit, vendim për ndërrimin e tokës bujqësore nga paragrafi 1 të këtij neni sjell Qeveria e Republikës së Maqedonisë sipas mendimit paraprak të Avokatit Shtetëror të Republikës së Maqedonisë.

Ndaj procedurës për ndërrimin e tokës bujqësore nga paragrafi 1 i këtij neni në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat e Ligjit për marrëdhënie obligative, nëse më këtë ligj nuk është përcaktuar më ndryshe.

Shpenzimet e procedurës së ndërrimit të tokës bujqësore nga paragrafi 1 i këtij neni janë në barrë të propozuesit të ndërrimit.

Marrëveshjen për ndërrimin e tokës bujqësore në emër të Republikës së Maqedonisë e nënshkruan ministri.

Neni 17 Qarkullimi dhe shfrytëzimi i tokës bujqësore në pronë shtetërore

Toka bujqësore në pronë shtetërore nuk mund të jetë lëndë e shitjes.

Toka bujqësore në pronë shtetërore mund të jepet në shfrytëzim përmes qirasë dhe shfrytëzimit të pjellshmërisë.

Në emër të Republikës së Maqedonisë tokën bujqësore në pronë shtetërore e jep në shfrytëzim ministria, në mënyrë dhe me kushte të përcaktuara me këtë ligj.

Toka bujqësore e dhënë për shfrytëzim, në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni nuk guxon t'i jepet personit tjetër me qira dhe për shfrytëzim të pjellshmërisë.

Neni 18 Qiradhënia

Toka bujqësore në pronë shtetërore mund të jepet me qira përmes shpalljes publike dhe me marrëveshje direkte në rastet nga neni 38 të këtij ligji.

Toka bujqësore nga neni 17 i këtij ligji, mund të jepet me qira edhe atë për:

- mbjelljen e bimëve shumëvjeçare (vreshta, pemishte, mel) në periudhë prej 30 vjetësh;
- ngritjen e ullishtave në periudhë prej 50 vjetësh;
- kultivimin e kulturave tjera bujqësore në periudhë prej 15 vjetësh;
- livadhe në periudhë prej 15 vjetësh;
- basene peshqish deri 20 vjetësh dhe
- aktivitete sportive-rekreative dhe turizmin rural deri 30 vjetësh.

Toka bujqësore në pronë shtetërore që paraqet bllok me kufij natyror, jepet me qira në tërësi.

Neni 19 Qiradhënia

Për tokën bujqësore në pronë shtetërore të dhënë me qira paguhet qira vjetore më së voni deri 31 dhjetor gjatë vitit vijues.

Neni 20

Mundësia për ndërtim në tokën bujqësore në pronë shtetërore të dhënë me qira

Në tokën bujqësore që është lëndë e qirasë mund të ndërtohen vetëm objekte që do të jenë në funksion të dedikimit për të cilën është dhënë toka, në pajtim me nenin 18 nga ky ligj, si dhe objekte për përpunim primar dhe final të produkteve bujqësore.

Neni 21

Shpallja

Ministri merr vendim për botimin e shpalljes publike për dhënie me qira të tokës bujqësore në pronë shtetërore.

Procedurën për dhënie e tokës bujqësore në pronë shtetërore me qira e realizon Komisioni prej pesë anëtarëve i formuar nga ministri, në të cilin ka së paku një përfaqësues nga shoqëritë nga sfera e bujqësisë.

Sipas nevojës ministri mund të formojë më shumë Komisione për realizimin e procedurave për shpalljet e veçanta.

Neni 22

Mënyra e botimit dhe përmbajtja e shpalljes

Shpallja publike e nenit 21 paragrafi 1 nga ky ligj botohet së paku në tre gazeta ditore që botohen në Republikën e Maqedonisë prej të cilave në një nga gazetatat ditore që botohen në gjuhën që e flasin së paku 20% nga qytetarët që flasin gjuhë zyrtare të ndryshme nga gjuha maqedonase.

Shpallja publike i përmban të dhënat si vijon:

- sipërfaqen në hektarë që jepet me qira;
- sipërfaqen maksimale në hektarë që mund ta fitojë një ofertues;
- të dhënat e kadastrës që përmbahen në aktzotërimin, respektivisht në listën poseduese;
- dedikimin e tokës bujqësore;
- servitudat dhe ngarkesat tjera të tokës;
- kohëzgjatjen e qirasë në pajtim me nenin 18 nga ky ligj;
- gjendjen në të cilën gjendet toka (me kulturë ose pa të);
- çmimin fillestar për një hektarë në pajtim me nenin 23 nga ky ligj dhe
- afatin për paraqitjen e ofertave.

Afati për paraqitjen e ofertave nuk mund të jetë më i shkurtër se 15 as më gjatë se 30 ditë nga dita e botimit të shpalljes.

Neni 23

Çmimi fillestar

Çmimi fillestar për hektarë veç e veç përcaktohet në bazë të prodhimeve mesatare të grurit të realizuar në regjionin ku gjendet toka bujqësore gjatë pesë viteve të fundit.

Çmimi fillestar për hektarë është 10% prej prodhimit të grurit të shprehur në kundërvlerë me denarë të llogaritur me çmim e llogaritur mesatar të grumbullimit në Republikën e Maqedonisë të realizuar gjatë vitit të kaluar.

Neni 24

E drejta e pjesëmarrjes në shpallje

Të drejtën e pjesëmarrjes në shpalljen publike kanë personat fizik dhe juridik nga vendi dhe personat juridik nga jashtë.

Personat fizikë nga paragrafi 1 i këtij neni duhet të jenë të regjistruar si kryerës të veprimtarisë bujqësore dhe/ose tregtarë individ të cilëve prodhimi bujqësor ose përpunimi i produkteve primare bujqësore duhet t'u jetë veprimtari kryesor.

Personat e huaj juridikë nga paragrafi 1 i këtij neni, kanë të drejtë të marrin pjesë në shpallje publike nëse kanë regjistruar filial në Republikën e Maqedonisë.

Personave juridikë nga vendi dhe nga jashtë ose filialeve të tyre, prodhimtaria bujqësore ose përpunimi i prodhimeve primare bujqësore duhet t'u jetë veprimtari kryesor ose toka bujqësore u është e nevojshme për kryerjen e veprimtarive shkencore-hulumtuese.

Të drejtën e pjesëmarrjes në shpallje publike nuk e kanë personat nga paragrafi 1 të këtij neni të cilën nuk i kanë përmbushur obligimet në lidhje me qiranë sipas marrëveshjes së lidhur paraprakisht për qira të tokës bujqësore në pronë shtetërore.

Të drejtën e pjesëmarrjes në shpallje publike nuk e kanë personat juridik për të cilët është hapur procedurë falimentuese, si dhe organizatat joprovitabile.

Neni 25

Dokumentacioni i duhur

Pjesëmarrësit në shpalljen publike për dhënie me qira të tokës bujqësore në pronë shtetërore janë të detyruar të dorëzojnë:

a. për personat juridikë:

- fletëparaqitje (formular nga njësia rajonale e ministrisë);

- dëshminë (aktin) e dhënë nga Regjistri Qendror i Republikës së Maqedonisë për regjistrimin e bërë në regjistrin tregtar ose nga organi tjetër kompetent i personave juridik;

- dëshminë për obligimet e përmbushura në lidhje me kontributet e rrogës dhe rrogat për të punësuarit;

- biznes planin i cili përmban: të dhënat themelore, qëllimin për të cilin do ta shfrytëzojë tokën, teknologjia aplikative, numri i të punësuarve, aspektet e tregut, rezultatet prodhuese-ekonomike që priten;

- vërtetimin e njësisë lokale të ministrisë se nuk ka obligime në lidhje me qiranë e papaguar për shfrytëzimin e tokës bujqësore në pronë shtetërore;

- ofertën për shumën e qirasë vjetore dhe

- deklaratën (të vërtetuar në noter) nga themeluesit dhe personi përgjegjës në personin juridik se nuk kanë qenë themelues ose drejtues të personit juridik që ka shfrytëzuar tokë bujqësore në pronë shtetërore me qira, e që nuk i ka përmbushur obligimet e asaj marrëveshje.

b. për personat fizikë:

- fletëparaqitjen (formularin nga njësia rajonale e ministrisë);

- dëshminë për të dhënat publike të përmbushura;

- fotokopjen e letërnjoftimit;

- aktvendimin për kryerës të regjistruar të veprimtarisë bujqësore ose dëshminë nga regjistri qendror për tregtar individ të regjistruar;

- programin për shfrytëzimin e tokës i cili përmban: të dhënat themelore për familjen, përgatitjen teknike-teknologjike, qëllimin për të cilin do ta shfrytëzojë tokën, aspektet e tregut;

- deklaratën për autenticitetin e të dhënave të dhëna me fletëparaqitjen e vërtetuar në noter;

- vërtetimin e njësisë rajonale të ministrisë se nuk ka obligime në lidhje me qiranë e papaguar për shfrytëzimin e tokës bujqësore shtetërore;

- ofertën për shumën e qirasë vjetore;

- deklaratën e vërtetuar në noter se nuk ka qenë themelues ose person përgjegjës në personin juridik që ka shfrytëzuar tokë bujqësore në pronë shtetërore me qira, e që nuk i ka përmbushur obligimet e asaj marrëveshje.

Fletëparaqitjet e dorëzuara jo komplete dhe jo në kohë në shpallje publike nuk do të shqyrtohen.

Neni 26
Validiteti i procedurës dhe përsëritja e saj

Procedura për dhënien e tokës bujqësore në pronë shtetërore me qira mund të realizohet edhe pse në atë ka marrë pjesë vetëm një ofertues.

Nëse në procedurën nga paragrafi 1 të këtij neni nuk paraqitet asnjë ofertues ose nuk pranohet as një ofertë, publikohet shpallje e re publike.

Neni 27
Kriteret

Komisioni bën zgjidhjen e ofertuesit më të volitshëm në bazë të qirasë vjetore më të lartë të ofruar përveç për sipërfaqe të tokës bujqësore më të vogël se 10 hektarë.

Madhësia e sipërfaqeve të tokës bujqësore në pronë shtetërore e cila mund t'i jepet me qira një pjesëmarrësit në procedura të realizuara me shpallje publike do të varet nga përgatitja materiale-teknike e paraqitësit për një hektarë në momentin e dorëzimit të fletëparaqitjes dhe numrit të të punësuarve.

Kriteret nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni më për së afërmi i përcakton ministri.

Neni 28
Vendimi për zgjidhje

Komisioni për realizimin e procedurës mban procesverbal dhe është i obliguar në afat prej 15 ditëve pas mbarimit të shpalljes publike të merr vendim për zgjidhjen e ofertuesit më të volitshëm.

Pas marrjes së vendimit nga paragrafi 1 të këtij neni, Komisioni i informon pjesëmarrësit me shkrim për zgjidhjen e bërë.

Neni 29
Mjeti juridik

Ofertuesi i cili nuk është i kënaqur nga zgjidhja e bërë pas shpalljes publike, mund të ndërmarrë procedurë në gjykatën rregullt kompetente.

Neni 30
Lidhja e marrëveshjes për qiradhënie

Me ofertuesin e zgjedhur, ministri lidh marrëveshje për qiradhënie në formë të shkruar.

Marrëveshja për qiradhënie që nuk është lidhur në formë të shkruar nuk prodhon veprim juridik.

Ndaj marrëveshjes nga paragrafi 1 të këtij neni në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat e Ligjit për marrëdhënie obligative, nëse nuk është përcaktuar më ndryshe me këtë ligj.

Neni 31
Përmbajtja e Marrëveshjes

Marrëveshja për qiradhënie veçanërisht i përmban dispozitat për:

- sipërfaqen (hektarët) që jepet me qira;
- të dhënat e kadastrës që përmbahen në aktzotërimin, respektivisht në listën poseduese;
- kohëzgjatjen e qiradhënies;
- gjendjen në të cilën gjendet toka (me kulturë ose pa të);
- dedikimin për shfrytëzimin e tokës;
- lartësinë e qirasë;
- afatin e pagimit të qirasë;
- shkaqet për prishjen e marrëveshjes;
- shkaqet për ndërprerjen e marrëveshjes dhe
- afatin e anulimit.

Neni 32
Evidentimi i Marrëveshjes

Ministria, ekzemplarën e marrëveshjes për qiradhënie e dorëzon në Entin shtetëror për punë gjeodezike-seksioni për matje dhe kadastrë për rajonin ku gjendet toka për shkak evidentimit të sajë.

Neni 33
Të ardhurat nga qiramarrja

Mjetet nga qiramarrja janë të ardhura të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

Neni 34
Raportet

Për mënyrën e shfrytëzimit të tokës bujqësore dhe përbushjen e obligimeve të marrëveshjes, qiramarrësi është i detyruar të dorëzojë raport vjetor në ministri, më së voni deri 31 dhjetor gjatë vitit vijues.

Qiramarrësi është i detyruar çdo pesë vjet të dorëzojë raport në ministri për realizimin e biznes planit respektivisht programit nga neni 25 nga ky ligj për shfrytëzimin e tokës bujqësore në pronë shtetërore që e shfrytëzon me qira.

Neni 35
Pushimi i marrëveshjes për qiradhënie

Marrëveshja për qiradhënie pushon të vlejë në rastet si vijon:

- me skadimin e kohës për të cilën është lidhur;
- me marrëveshje midis palëve në marrëveshje;
- toka bujqësore pushon të jetë tokë bujqësore për shkak dedikimit të përhershëm;
- me aktvendim të plotfuqishëm për denacionalizim (kthimin dhe dhënien e kompensimit të llojit të njëjtë);
- me hapjen e procedurës falimentuese;
- me hapjen e procedurës likuiduese;
- gjatë ndërrimit të statusit (bashkimit, lidhjes ose ndarjes);
- me fshirjen e personit juridik nga regjistri tregtar ose nga regjistër tjetër për regjistrim dhe
- me vdekjen e qiramarrësit.

Neni 36
Bartja e të drejtës shfrytëzuese

Në rast të pushimit të marrëveshjes për qiradhënie për shkaqe nga neni 35 alineja 5 dhe 7 nga ky ligj, e drejta shfrytëzuese mund t'u bartet trashëgimtarëve juridik të qiramarrësit, në kushte të njëjta si në marrëveshje që ka qenë e lidhur me personin juridik që është fshirë nga regjistri tregtar ose nga regjistër tjetër të regjistrimit.

E drejta shfrytëzuese bartet me marrëveshje direkte të lidhur midis ministrisë dhe trashëgimtarit juridik nga paragrafi 1 të këtij neni për periudhën e ngelur në kohëzgjatjen e qiradhënies të marrëveshjes themelore.

Në rast të pushimit të marrëveshjes për qiradhënie për shkaqet nga neni 35 paragrafi 1, alineja 8 nga ky ligj, e drejta shfrytëzuese mund të bartet me marrëveshje direkte të lidhur midis ministrisë dhe trashëgimtarëve të qiramarrësit, në kushte të parapara në marrëveshjen që ka qenë e lidhur me qiramarrësin për periudhën e ngelur nga periudha e ngelur nga kohëzgjatja e marrëveshjes.

Nëse ekzistojnë më shumë trashëgimtarë juridik respektivisht trashëgues të qiramarrësit, marrëveshja direkte lidhet sipas marrëveshjes së dorëzuar nga trashëgimtarët juridik respektivisht trashëguesit.

Neni 37

Ndërprerja e marrëveshjes për qiradhënie

Marrëveshjen për qiradhënie, qiramarrësi mund njëanshëm ta ndërpresë me deklaratë në rastet si vijon:

- qiramarrësi nuk paguan qira sipas marrëveshjes;
- toka bujqësore e dhënë me qira nuk shfrytëzohet në pajtim me dedikimin për të cilën është dhënë;
- toka bujqësore shfrytëzohet në kundërshtim me marrëveshjen;
- toka bujqësore shfrytëzohet në kundërshtim me këtë ligj;
- toka bujqësore i jepet dikujt tjetër me qira;
- qiramarrësi nuk i ka dorëzuar raportet nga neni 34 të këtij ligji;
- qiramarrësi nuk e realizon biznes planin respektivisht programin nga neni 25 të këtij ligji;

- toka bujqësore shfrytëzohet në kundërshtim me dispozitat për mbrojtjen e mjedisit jetësor;

- nëse përcaktohet se është dhënë deklaratë e rrejshme në pajtim me nenin 25 pika a alineja 7 dhe pika b alineja 5 nga ky ligj.

Në rastet e prishjes së marrëveshjeve nga paragrafi 1 të këtij neni, qiramarrësi është i detyruar ta dorëzojë në zotërim tokën bujqësore në pronë shtetërore pas grumbullimit të rekoltës vijuese, por jo më gjatë se një vit nga dita e anulimit të marrëveshjes.

Qiramarrësi, marrëveshja e të cilit është anuluar në pajtim me paragrafin 1 të këtij neni nuk ka të drejtë të merr pjesë në shpallje publike për dhënie të tokës bujqësore në pronë shtetërore me qira gjatë pesë viteve të ardhshme.

Neni 38

Qiradhënia me marrëveshje direkte

Për nevojat e institucioneve publike, shkencore dhe institucioneve shtetërore arsimore nga sfera e bujqësisë, ministri mund tokën bujqësore në pronë shtetërore ta jep me qira me marrëveshje direkte sipas pëlqimit paraprak nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Toka bujqësore në pronë shtetërore mund të jepet me qira me marrëveshje direkte nga ana e ministrit, me pëlqim paraprak nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, në rast kur në tokën bujqësore të marrë me qira është mbjellë bimë shumëvjeçare, ndërsa qiramarrësi sipas çfarëdo baze juridike ka zotëruar me bimët.

Marrëveshja direkte nga paragrafi 2 i këtij neni lidhet me pronarin e ri të bimëve me kushte të barabarta të marrëveshjes të lidhur me qiramarrësin paraprak për periudhën e ngelur nga marrëveshja themelore.

Neni 39

Vazhdimi i marrëveshjes për qiradhënie

Pas skadimit të kohëzgjatjes së marrëveshjes së lidhur për qiradhënie të tokës bujqësore në pronë shtetërore me kërkesë të qiramarrësit, ndërsa nëse qiramarrësi në tërësi i ka plotësuar obligimet e marrëveshjes, ministri, me pëlqim paraprak nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë mund me marrëveshje direkte të lidh marrëveshje të re me qiramarrësin, me kushte të njëjta si në marrëveshjen themelore.

Neni 40

Gëzimi i të mirave

Toka bujqësore në pronë shtetërore mund tu jepet në dobi kategorive të caktuara, personave të siguruar social për gëzimin e të mirave, sipas Programit që e sjell Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Neni 41

Përmbajtja e programit

Programi nga neni 40 i këtij ligji, veçanërisht përmban:

- caktimin e kategorive të personave të pasiguruar social;
- përcaktimin e fondit të tokës bujqësore për këtë dedikim;
- procedurën e dhënies së tokës bujqësore në pronë shtetërore për gëzimin e të mirave;
- rregullimin e infrastrukturës për tokën dhe
- përcaktimin e bartësve të aktiviteteve.

IV. MBROJTJA E TOKËS BUJQËSORE

Neni 42

Qëllimi i mbrojtjes

Mbrojtja e tokës bujqësore nga ndotja dhe infektimi realizohet për shkak prodhimit të ushqimit të rregullt dhe të shëndoshë, për mbrojtjen e shëndetit të njerëzve, botës shtazore dhe bimore dhe shfrytëzimin e papengueshëm dhe mbrojtjen e mjedisit jetësor.

Mbrojtja e tokës bujqësore nga ndotja dhe infektimi realizohet me ndalesë, kufizim dhe pengim të futjes direkte të materieve të dëmshme në tokë, futjes së materieve të dëmshme në tokë me ujë dhe nëpërmjet ajrit dhe marrjen e masave tjera për ruajtjen dhe përmirësimin e produktivitetit të sajë.

Ministri, në pajtim me ministrin i cili udhëheq me organin e drejtorisë shtetërore kompetent për kryerjen e punëve nga sfera e mjedisit jetësor i përcakton materiet që janë të dëmshme për tokën bujqësore, koncentrimin e tyre maksimal të lejuar në tokë dhe masat që ndërmerren ndaj tokës bujqësore që përmban më shumë koncentrate të materieve të dëmshme se të lejuarat.

Neni 43

Masat për mbrojtje nga erozioni

Për shkak të mbrojtjes dhe pengimit të erozionit të tokës bujqësore ndërmerren masat kundëroerozive si vijon:

- kufizimin ose ndalesën e përgjithshme të prerjes dhe shkuljes së pemëve dhe vegetacionit malor, përveç për shkaqe agroteknike ose aktiviteteve ndërtimore me interes publik të përcaktuar në pajtim me ligj;

- shfrytëzimin e qëndrueshëm dhe racional të kullosave me përcaktimin e llojit dhe numrit të kafshëve që do të kullohen në njësinë sipërfaqe, si dhe koha dhe mënyra e kullotjes, përveç nëse më ndryshe nuk është përcaktuar me ligj tjetër;

- ndalimin e lëvrimin të livadheve, kullosave dhe sipërfaqeve të papërpunuara me pjerrtësi me mbi 15% dhe shndërrimin e tyre në ara;

- ndalimin për mënjanimin e horizontit humusor, respektivisht shtresës së lëvruar të tokës bujqësore;

- mbjelljen e detyrueshme të sipërfaqeve bujqësore të bregut me kultura furazhi shumëvjeçare dhe

- ndalimin e prodhimit të kulturave njëvjeçare në terrene me pjerrtësi me mbi 15%.

Pronarët, respektivisht shfrytëzuesit e tokës bujqësore janë të detyruar të mirëmbajnë bimët shumëvjeçare dhe kulturat shumëvjeçare të mbjella për shkak mbrojtjes nga erozioni i tokës.

Neni 44

Rregullimi i mbrojtjes nga erozioni

Mënyrën dhe procedurën e mbrojtjes së tokës nga erozioni dhe zbatimin e masave kundër erozionit të tokës bujqësore nga neni 43 të këtij ligji i përcakton ministri.

Neni 45
Kompensimi i dëmit

Nëse pronarët e tokës bujqësore me zbatimin e masave nga neni 43 të këtij ligji përjetojnë pasoja të dëmshme, kanë të drejtën e kompensimit të dëmit në pajtim me dispozitat për kompensimin e dëmit.

Neni 46
Mbrojtja nga zjarret

Shfrytëzuesit e tokës bujqësore janë të detyruar të zbatojnë masa për mbrojtjen nga zjarret në pajtim me dispozitat për mbrojtjen nga zjarret.

Neni 47
Mbrojtja nga ndotja dhe infektimi

Për mbrojtjen e tokës bujqësore nga ndotja dhe infektimi, në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat për mbrojtjen dhe përparimin e mjedisit jetësor dhe natyrës, ndërsa në lidhje me përgjegjësinë dhe kompensimin e dëmit të shkaktuar nga ndotja dhe infektimi i tokës, ujit dhe ajrit dhe nga zjarret zbatohen dispozitat e përgjithshme për përgjegjësi dhe kompensim të dëmit.

V. RIDEDIKIMI I TOKËS BUJQËSORE

Neni 48
Mundësitë për ridedikim

Ridedikimi i tokës bujqësore mund të jetë i përhershëm dhe i përkohshëm.

Ridedikimi i përhershëm dhe i përkohshëm i tokës bujqësore me bonitet të klasës I, II, III, dhe IV për qëllime jo bujqësore nuk mund të bëhet, përveç në rastet e përcaktuara në nenet 49, 50 dhe 51 nga ky ligj.

Neni 49
Mendimi për ridedikim

Gjatë përfshirjes së sipërfaqeve të reja bujqësore të parapara me Programin për përpilimin e planeve urbanistike, njësitë e vetadministrimit lokal janë të obliguar të marrin pëlqim për ridedikimin e përhershëm nga ministria.

Neni 50
Ridedikimi i përhershëm

Ridedikimi i përhershëm i tokës bujqësore nga neni 48 i këtij ligji për qëllime jobujqësore mund të bëhet:

- kur nuk ka tokë me bonitet të klasës më të ulët, ndërsa ridedikimi është në pajtim me Planin hapësinor të Republikës së Maqedonisë dhe Programin të nenit 49 të këtij ligji;
- kur me ligj është përcaktuar interesi publik për ndërtimin e objekteve që sipas dispozitave të veçanta ndërtohen jashtë rajonit ndërtimor;
- për ndërtimin e objekteve për përpunim primar dhe final të produkteve bujqësore.

Neni 51
Ridedikimi i përkohshëm

Ridedikimi i përkohshëm i tokës bujqësore nga neni 48 i këtij ligji mund të bëhet në rast të:

- eksploatimit të lëndëve të para të përcaktuara me Ligjin për lëndë të para;
- vendosjes së objekteve me karakter të përkohshëm deri 30 metër katrorë që shërbejnë për strehim, për ruajtjen e mjeteve dhe pajisjeve bujqësore dhe për vendosjen e përkohshme të produkteve bujqësore;

- vendosjen e objekteve për prodhimtarinë primare bujqësore në hapësirë të mbrojtur me karakter montues-demontues.

Ridedikimi i përkohshëm i tokës bujqësore nga paragrafi 1 alineja 1 e këtij neni bëhet me pëlqim të marrë paraprakisht nga ministria.

Pa pëlqimin e dhënë nga paragrafi 2 i këtij neni nuk mund të lidhet marrëveshje për koncesion ose të jepet pëlqim për eksploatimin e lëndëve të para.

Eksploatimi i lëndëve të para të tokës bujqësore në pronë shtetërore nuk mund të bëhet nëse ka të lidhur marrëveshje për qiradhënie, përveç eksploatimit të lëndëve të para të rëndësishme për Republikën e Maqedonisë të përcaktuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë.

Neni 52
Kthimi në gjendjen e mëparshme

Shfrytëzuesi i tokës bujqësore të ridedikuar përkohësisht nga neni 51 nga ky ligj është i detyruar në afat prej tre vjetëve pas skadimit të ridedikimit ta kthejë tokën në gjendjen e parë, ndërsa në të kundërtën do të paguaj kompensim në lartësinë e fitimit të humbur për periudhën pas skadimit të ridedikimit, deri në kthimin definitiv në gjendjen e parë.

Kompensimi për fitimin e humbur llogaritet në lartësinë e të ardhurave të kadastrës për kulturën e tokës bujqësore para ridedikimit të saj.

Mjetet e kompensimit nga paragrafi 1 të këtij neni janë të hyra të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

Neni 53
Kompensimi për ridedikimin e përhershëm

Për ridedikimin e përhershëm të tokës bujqësore paguhet kompensim.

Kompensimi nga paragrafi 1 i këtij neni paguhet në lartësinë e çmimit të tregut të tokës bujqësore në vendin ku ajo gjendet e zmadhuar për tre herë.

Kompensimi llogaritet për sipërfaqen nën objekt dhe sipërfaqen e tokës që shërben për shfrytëzimin e rregullt të objektit.

Çmimin e tregut të tokës bujqësore e përcakton Komisioni i formuar nga këshilli i komunës, këshilli i komunave të qytetit të Shkupit dhe Këshilli i Qytetit të Shkupit ku gjendet toka varësisht nga boniteti i klasës, klasës së kadastrit, faktorit klimatik, kushteve ekonomike dhe vendndodhja e tokës.

Lartësinë e kompensimit nga paragrafi 2 të këtij neni e përcakton ministri me aktvendim.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 5 i këtij neni mund të paraqitet ankesë në Komision për zgjidhjen e punëve administrative në shkallë të dytë nga sfera e bujqësisë, pylltarisë, ekonomisë së ujërave dhe veterinarisë pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Mjetet e kompensimit për ridedikimin e përhershëm të tokës bujqësore janë të hyra të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë.

Neni 54
Lirimi nga kompensimi

Nuk paguhet kompensim për ridedikimin e përhershëm të tokës bujqësore për:

- ndërtimin e objekteve me interes publik kur investitor është Republika e Maqedonisë;
  - ndërtimin e objekteve për prodhimtarinë primare bujqësore;
  - përpunimin final të produkteve bujqësore.
- Procedurën për lirimin nga pagesa e kompensimit për ridedikim të përhershëm të tokës bujqësore e realizon ministria me kërkesë të personit të interesuar.

Formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës nga paragrafi 2 të këtij neni dhe dokumentacionin e duhur e përcakton ministri.

Vendim për lirim nga pagesa e kompensimit për ridedikim të përhershëm të tokës bujqësore për ndërtimin e objekteve nga paragrafi 1 alineja 1 dhe 3 të këtij neni, merr Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të ministrisë.

Vendim për lirim nga pagesa e kompensimit për ridedikim të përhershëm të tokës bujqësore për ndërtimin e objekteve nga paragrafi 1 alineja 2 e këtij neni, merr ministri.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 5 të këtij neni mund të paraqitet ankesë në afat prej 5 ditëve nga dita e pranimit të aktvendimit në Komisionin për zgjidhjen e punëve administrative në shkallë të dytë nga sfera e bujqësisë, pylltarisë, ekonomisë së ujërave dhe veterinarisë pranë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë.

Neni 55

Kushti për dhënien e pëlqimit për ndërtim

Pa kompensim të paguar për ridedikim të përhershëm të tokës bujqësore nuk mund të jepet aktvendim për kushtet e lokacionit.

VI. MBIKËQYRJA

Neni 56

Organi kompetent

Mbikëqyrjen mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji e bën ministria.

Mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji dhe të dispozitave të miratuara në bazë të këtij ligji e bën Inspektorati Shtetëror i Bujqësisë, nëpërmjet inspektorëve për bujqësi.

Neni 57

Kompetencat e inspektorit shtetëror për bujqësi

Inspektorati shtetëror për bujqësi bën mbikëqyrjen e:

- mbrojtjes së tokës bujqësore nga ndotja dhe infektimi me materie të dëmshme;
- zbatimit të dispozitave nga marrëveshjet për qiradhënie dhe për gëzimin e të mirave të tokës bujqësore shtetëror;
- shfrytëzimit të tokës bujqësore për qëllime bujqësore, nëse shfrytëzimi i tillë nuk është i lejuar me këtë ligj;
- zbatimit të masave për sigurim nga mbrojtja e zjarrit dhe urdhëron zbatimin e masave të caktuara;
- ruajtjes së bimëve shumëvjeçare dhe kulturave shumëvjeçare të mbjella për shkak të mbrojtjes nga erozioni;
- zbatimit të dispozitave për ridedikimin e tokës bujqësore;
- bëjnë mbikëqyrjen edhe në drejtim të punëve tjera në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe të dispozitave më të përafërta të miratuara në bazë të këtij ligji.

Gjatë kryerjes së mbikëqyrjes, inspektori shtetëror për bujqësi mund të ndërmerr masa në pajtim me Ligjin për inspektoratin e bujqësisë

Neni 58

Kërkesa për procedurë kundërvajtëse

Nëse inspektori shtetëror për bujqësi konstaton se, me cenimin e dispozitës është kryer kundërvajtje nga neni 59, 60 dhe 61 të këtij ligji, është i detyruar pa shtyrje të paraqet kërkesë, respektivisht fletëdenoncim për ngritjen e procedurës kundërvajtëse.

VII. DISPOZITAT KUNDËRVAJTËSE

Neni 59

(3) Gjorbë në shumë prej 10.000 deri 20.000 euro në kundërvlerë me denarë, do ti shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse e shfrytëzon tokën bujqësore në kundërshtim me nenin 10 të këtij ligji.

Gjorbë në shumë prej 5.000 deri 10.000 euro në kundërvlerë me denarë, do ti shqiptohet për kundërvajtje për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni edhe personit përgjegjës te personi juridik.

Neni 60

Gjorbë në shumë prej 3.000 euro deri 5.000 euro në kundërvlerë me denarë do ti shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse:

1. E përdor tokën bujqësore në kundërshtim me nenin 11 të këtij ligji;
2. Bën ndotjen e tokës bujqësore me materie të dëmshme në kundërshtim me nenin 42 të këtij ligji;
3. Nuk i zbaton masat nga neni 43 të këtij ligji dhe
4. Ridedikimi i përkohshëm i tokës bujqësore për qëllime bujqësore është në kundërshtim të nenit 51 paragrafi 1 dhe 2 të këtij ligji.

Gjorbë në shumë prej 1.000 deri 2.000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni edhe personit përgjegjës te personi juridik.

Neni 61

Gjorbë në shumë prej 5.000 deri 100.000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse tokën bujqësore të ridedikuar përkohësisht nuk e ka kthyer në gjendje të parë në afatin e përcaktuar në nenin 52 paragrafi 1 nga ky ligj.

Gjorbë në shumë prej 3.000 deri 5.000 euro në kundërvlerë me denarë, do t'i shqiptohet për kundërvajtje për veprimet nga paragrafi 1 të këtij neni edhe personit përgjegjës te personi juridik.

Neni 62

Gjorbë në shumë prej 3.000 deri 6.000 euro në kundërvlerë me denarë, do ti shqiptohet për kundërvajtje personit fizik nëse e shfrytëzon tokën bujqësore në kundërshtim me nenin 10 të këtij ligji.

Neni 63

Gjorbë në shumë prej 1.000 deri 2.000 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje personit fizik nëse:

1. E përdor tokën bujqësore në kundërshtim me nenin 11 të këtij ligji;
2. Bën ndotjen e tokës bujqësore me materie të dëmshme në kundërshtim me nenin 42 të këtij ligji;
3. Nuk i zbaton masat nga neni 43 të këtij ligji;
4. Ridedikimi i përkohshëm i tokës bujqësore për qëllime jobujqësore është në kundërshtim me neni 50 paragrafi 1 dhe 2 të këtij ligji dhe
5. Tokën bujqësore të ridedikuar përkohësisht nuk e ka kthyer në gjendje të parë në afatin e përcaktuar në nenin 52 paragrafi 1 të këtij ligji.

Neni 64

Procedurat, barazimi dhe ndërmjetësimi

Procedurën kundërvajtëse për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj e mban gjykata kompetente.

Para dorëzimit të kërkesës për procedurë kundërvajtëse për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj, ministria mban procedurë për barazim në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.

VIII. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 65

Pushimi i të drejtës së shfrytëzimit të mëtejme

Personave juridik të cilët ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji shfrytëzojnë tokë bujqësore në pronë shtetërore, kurse nuk e kanë rregulluar shfrytëzimin e mëtejme të tokës bujqësore sipas nenit 62 nga Ligji për tokën bujqësore ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 25/98) dhe neni 17 nga Ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për tokën bujqësore ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 2/2004), ju pushon e drejta e shfrytëzimit dhe zotërimit mbi tokën bujqësore në pronë shtetërore.

Pushimi i të drejtës së shfrytëzimit të tokës bujqësore në pronë shtetërore nga paragrafi 1 të këtij neni, paraqet bazë juridike në pajtim me këtë ligj për fshirjen e të drejtës për shfrytëzim nga libri publik.

Neni 66

Fshirja e të drejtës shfrytëzuese

Enti shtetëror për punë gjeodezike-seksioni për matje dhe kadastër në komunën ku gjendet toka bujqësore në pronë shtetërore nga neni 65 nga ky ligj, me kërkesë të ministrisë e fshin të drejtën e shfrytëzimit nga libri publik.

Neni 67

Qiramarrja me marrëveshje direkte me pronarët e bimëve shumëvjeçare

Ministria me pëlqim paraprak nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me marrëveshje direkte e rregullon shfrytëzimin e tokës bujqësore në pronë shtetërore me personat juridik dhe fizik të cilët deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji kanë fituar të drejtën e pronësisë së bimëve shumëvjeçare të tokës bujqësore në pronë shtetërore, e që nuk kanë lidhur marrëveshje për qiramarrje për shfrytëzim të tokës bujqësore me bimë.

Marrëveshja nga paragrafi 1 i këtij neni lidhet për periudhë deri në amortizimin e bimëve shumëvjeçare që e përcakton komisioni profesional prej pesë anëtarëve i formuar nga ministri, prej të cilëve dy anëtarë janë nga institucionet e larta arsimore ose shkencore nga sfera e bujqësisë.

Qiraja për tokën bujqësore nga paragrafi 1 i këtij neni është në lartësinë e qirasë më të lartë të arritur në rajonin për dhënien e tokës bujqësore në pronë shtetërore me qira gjatë tre viteve të fundit.

Neni 68

Mbarimi i procedurave të filluara

Procedurat e filluara për dhënien e tokës bujqësore në pronë shtetërore me qira ose për gëzimin e të mirave, deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të bëhen në pajtim me Ligjin për tokën bujqësore ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 25/98, 18/99 dhe 2/2004).

Neni 69

Dispozitat e përafërta

Dispozitat e përafërta të përcaktuara me këtë ligj do të sillen në afat prej tre muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 70

Pushimi i vlefshmërisë

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, pushon të vlejë Ligji për tokën bujqësore ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 25/98, 18/99 dhe 2/2004).

Neni 71 Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

1811.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ И РАДИЈАЦИОНА СИГУРНОСТ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 30 октомври 2007 година.

Бр. 07-4629/1
30 октомври 2007 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ И РАДИЈАЦИОНА СИГУРНОСТ

Член 1

Во Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност ("Службен весник на Република Македонија" број 48/2002), во членот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"Со овој закон се уредува и постапувањето со радиоактивен и нуклеарен материјал, како и спроведувањето на мерките за радијациона сигурност и нуклеарна безбедност."

Член 2

По членот 1 се додава нов член 1-а, кој гласи:

"Член 1-а

Целите на овој закон се:

- 1) да обезбеди соодветна заштита за населението, општеството и животната средина, од штетните влијанија од јонизирачкото зрачење и за сигурноста на изворите на јонизирачко зрачење и радиоактивниот отпад и сигурноста и безбедноста на радиоактивните извори;
- 2) да дозволи користење на нуклеарната енергија и нејзина примена за корисни и мирновременски цели и
- 3) да осигура дека Република Македонија ќе ги исполни сите обврски кои произлегуваат од ратификуваните меѓународни договори."

Член 3

Во членот 2 точката 1 се менува и гласи:

"Радијационен вонреден настан" е ситуација која наметнува итна вонредна акција со цел да се заштитат работниците и населението независно дали посебно или во целина;"

Точката 2 се менува и гласи:

“2. **“Нивоа на изземање“** се вредности утврдени од страна на надлежниот орган, а изразени како концентрации на активности и/или вкупна активност за кои, или под кои, изворите на јонизирачкото зрачење не подлежат на контрола;“.

Во точката 5 зборовите: "на позитивно или негативно наелектризирани" се заменуваат со зборот "од".

Во точката 6 на крајот од реченицата точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: "или ослободува радиоактивни материји".

Точката 10 се менува и гласи:

“10. **“Природни радиоактивни извори“** се извори на јонизирачко зрачење од природно терестријално или космичко потекло;“.

Во точката 11 зборовите: "ја најавува својата намера за работа со" се заменуваат со зборовите: "го пријавува својот".

Точката 13 се менува и гласи:

“13. **“Дејност со извори на јонизирачко зрачење или “дејност“** е човекова активност, освен при вонредни радијациони настани, со која може да ја зголеми изложеноста на поединци од зрачење кое потекнува од радиоактивен извор добиен по вештачки пат или од природни радионуклеиди кои со дополнителна обработка резултираат во радиоактивен, физионоен или фертилен материјал;“.

Точката 15 се менува и гласи:

“15. **“Сигурност“** (нуклеарна или радијациона) означува збир од организациони и техничко-технолошки мерки кои обезбедуваат оптимално планирано изложување и оптимален ризик од потенцијалните изложувања на јонизирачко зрачење, вклучувајќи мерки на радијациона заштита, мерки за спречување на вонредни радијациони настани, како и преземени мерки за санирање на последиците доколку такви настани се вклучат;“.

Точката 18 се менува и гласи:

“18. **“Лиценца“** е исправа со која се дава овластување од надлежен државен орган со која се докажува дека се исполнети одредени пропишани услови за стручна оспособеност и овластување за извршување на одредени работи;“.

Точката 19 се менува и гласи:

“19. **“Работник со извор на јонизирачко зрачење“** е секое лице кое работи полно работно време, скратено работно време или повремено кај правното лице кое врши дејност со извори на јонизирачко зрачење и кое има дефинирани права и обврски во поглед на работната радијациона заштита;“.

По точката 19 се додаваат дваесет нови точки 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 и 39, кои гласат:

20. **“Работна изложеност“** е изложеност на работниците во текот на нивната работа, со исклучок на изложувањата кои се исклучени од одредбите на овој закон (член 1-б) и изложувањата од изменените дејности или изменените извори;

21. **“Надгледувана зона“** е било која работна област која не е определена како контролирана зона и за која не важат посебни мерки за радијациона заштита и сигурност во која условите за работна изложеност се под соодветен надзор;

22. **“Активност“** е број на радиоактивни распади во единица време;

23. **“Деконтаминација“** е намалување или отстранување на радиоактивните материји од животната средина, населението, опремата или предметите;

24. **“Дозни ограничувања“** се ограничување на дозите за кои постои веројатност да бидат примени од поединци изложени на одреден извор и кои се користат во процесот на планирање на радијационата заштита и примена на принципот за оптимизација;

25. **“Изземање“** е одлука донесена од надлежен орган дека изворот на јонизирачко зрачење и/или дејноста со изворот на јонизирачко зрачење не е предмет на натамошна контрола согласно со закон. Ваква одлука надлежниот орган донесува доколку ризикот од изложеност (вклучувајќи ја и потенцијалната изложеност) е проценет за низок и гарантира радијациона сигурност и безбедност без дополнителна контрола од надлежен орган;

26. **“Изложеност“** е процес на изложување на дејство на јонизирачко зрачење;

27. **“Исклучување“** е намерно исклучување на посебна категорија на изложеност од контрола;

28. **“Извор - вон употреба“** е радиоактивен извор кој веќе не е во употреба ниту постои намера за негова употреба за дејноста за која е дадена дозвола;

29. **“Испуштање“** е планирано и контролирано испуштање на радиоактивен материјал во течна, гасовита или цврста состојба во животната средина, во границите пропишани од надлежен орган;

30. **“Контрола на квалитет“** е дел од системот за квалитет кој има за цел да потврди дека структурите, системите и вградените компоненти соодветствуваат со однапред пропишаните услови;

31. **“Систем за квалитет“** претставува функционална поставеност на управување и работа кај правното лице кое врши дејност со извори на јонизирачко зрачење, која гарантира ефикасна и квалитетна примена на специфичните барања согласно со закон;

32. **“Контролирана зона“** претставува дефинирана област на работа со извори на јонизирачко зрачење во која важат посебни мерки и услови за радијациона заштита и сигурност и кои имаат за цел контрола на изложувањата на јонизирачко зрачење, превенција од ширење на радиоактивна контаминација во тек на редовни работни активности и превенција или лимитирање на опсегот на потенцијалните изложувања;

33. **“Нуклеарен материјал“** е:

1) плутониум-239 (Pu-239), ураниум-233 (U-233) или ураниум збогатен со изотопите ураниум-233 (U-233) или ураниум-235 (U-235), така што односот на вкупната содржина на U-235 или U-233 или и двата изотопа заедно спрема содржината на ураниум-238 (U-238) е поголем од односот на U-235 спрема U-238 кој постои во природата;

2) ураниум осиромашен за содржина на U-235 и

3) ториум и секој од материјалите од потточките 1 и 2, ако се во форма на метал, легура, хемиско соединение или концентрат, како и секој друг материјал кој содржи еден или повеќе од изотопите од потточките 1, 2 и 3;

34. **“Нуклеарна и/или радијациона безбедност“** е спречување или откривање на кражба, саботажа, неовластен пристап, незаконски трансфер, злонамерни акти кои вклучуваат нуклеарен или друг радиоактивен материјал, сродна опрема и поврзани со нив постројки;

35. **“Одлагање“** е преместување на радиоактивен отпад во соодветен објект без намера за повторно користење;

36. **“Потенцијална изложеност“** е изложеност која не се очекува со сигурност, но која веројатно би се случила и која може да се процени однапред;

37. **“Работно изложено лице“** е секое лице кое во текот на работното време е постојано или повремено изложено на јонизирачко зрачење, освен за изложувањата кои се исклучени од одредбите на овој закон и изложувањата од изменените дејности и извори;

38. **“Радиоактивен материјал“** е материјал, во која било физичка форма, кој содржи еден или повеќе радионуклиди кои со својот распад произведуваат јонизирачко зрачење и

39. **"Изложеност на население"** е изложеност на населението од извори на јонизирачко зрачење, со исклучок на професионалната и медицинската изложеност и изложеноста од нормалното природно зрачење, но вклучувајќи ја изложеноста од извори на јонизирачко зрачење и дејности со извори кои имаат дозвола како и во вонредни настани.“

Член 4

Во членот 3 став 1 на крајот од реченицата точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: "како самостоен орган на државната управа со својство на правно лице".

Во ставот 2 точка 1 зборот "регистрација" се брише.

Точката 3 се менува и гласи:

"3) издава и одзема дозволи за вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење;"

Во точката 5 зборовите: "не се опфатени со овој закон" се заменуваат со зборовите: "се исклучени со општ акт донесен врз основа на овој закон".

Во точката 6 зборовите: "лица изложени на јонизирачкото зрачење при работа" се заменуваат со зборовите: "професионално изложени лица, како и регистар за нуклеарен материјал".

Точката 9 се менува и гласи:

"9) се грижи за обука на одговорни лица за радијациона заштита и на лицата кои работат со извори на јонизирачко зрачење;"

Во точката 10 по зборот "зрачење" се додаваат зборовите: "на радијациона сигурност и нуклеарна безбедност".

Точката 12 се менува и гласи:

"12) ја утврдува висината на трошоците за издавање на дозволи и лиценци;"

По точката 12 се додава нова точка 13, која гласи:

"13) води евиденција и контрола на вкупниот нуклеарен материјал во Република Македонија;"

Точката 13 која станува точка 14 се менува и гласи:

"14) изработува План за заштита на населението во случај на радијационен вонреден настан во Република Македонија;"

По точката 14 се додава нова точка 15, која гласи:

"15) заверува сертификати за присуство на радионуклиди во производите;"

Точката 14 која станува точка 16 се менува и гласи:

"16) планира и спроведува меѓународна соработка во областа на јонизирачкото зрачење;"

Точките 15 и 16 стануваат точки 17 и 18.

Член 5

Во членот 4 став 1 точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: "кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија".

Член 6

Во членот 5 став 1 зборовите: "изготвување на предлози и решенија од нејзината надлежност" се заменуваат со зборовите: "на радијациона сигурност и нуклеарна безбедност".

Во ставот 2 по зборот "врски" сврзникот "и" се заменува со записка и во осмиот ред по зборот "работи" се додаваат зборовите: "Дирекција за заштита и спасување, Центар за управување со кризи и Министерство за финансии - Царинска управа".

Ставот 3 се менува и гласи:

"Комисијата, на предлог на органите и институциите од ставот 2 на овој член, ја формира директорот на Дирекцијата."

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

"Комисијата за своето работење донесува деловник за работа."

Член 7

Во членот 6 ставот 1 се менува и гласи:

"Мониторинг на содржината на радионуклеидите во водите, воздухот, земјиштето и храната, како и степеноот на изложеност на јонизирачко зрачење на населението врши Републичкиот завод за здравствена заштита."

Во ставот 2 точката 5 се брише.

Точките 6, 7 и 8 стануваат точки 5, 6 и 7.

По точката 7 се додава нова точка 8, која гласи:

"8) врши калибрација на мерни инструменти за радијациона заштита."

Во ставот 3 по зборовите: "Министерството за здравство" се додава записка и зборот "Дирекцијата".

Член 8

По Главата II се додава нова Глава II-а која гласи: "II-а ОВЛАСТЕНИ СТРУЧНИ ТЕХНИЧКИ СЕРВИСИ И ПРАВНИ ЛИЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕКОНТАМИНАЦИЈА" и осум нови члена б-а, б-б, б-в, б-г, б-д, б-ѓ, б-е и б-ж, кои гласат:

"Овластени стручни технички сервиси

Член б-а

Мониторингот на содржината на радионуклеидите во производите и суровините од животинско и растително потекло и предметите за општа употреба, калибрација на инструменти за мерење на интензитетот на јонизирачкото зрачење и други технички мерења на изворите на јонизирачко зрачење вршат овластени стручни технички сервиси.

Правно лице може да ги врши работите од ставот 1 на овој член само ако добие лиценца за овластен стручен технички сервис од Дирекцијата.

Лиценцата од ставот 2 на овој член Дирекцијата ја издава ако правното лице ги исполнува условите од членот б-б на овој закон.

Правното лице се овластува работите од ставот 1 на овој член да ги врши за временски период до три години.

Постапката за продолжување на лиценцата започнува најдоцна два месеца пред истекот на временскиот период за кој е издадена лиценцата.

Член б-б

Овластените стручни технички сервиси задолжително треба да ги исполнуваат следниве услови за работа:

- стручен кадар со соодветно средно и високо образование и работно искуство, оспособен за спроведување на мерки на заштита од јонизирачко зрачење, радијациона сигурност и нуклеарна безбедност,

- соодветни објекти и простории што ги исполнуваат техничките, безбедносните и здравствените услови,
- соодветен број и вид на инструменти, апарати и опрема и

- лабораторија акредитирана во Република Македонија согласно прописите за акредитација.

Овластениот стручен технички сервис може да отпочне со работа по неговиот упис во Централниот регистар.

Со барањето за упис во Централниот регистар се поднесува и лиценцата од Дирекцијата, како доказ дека се исполнети пропишаните услови за работа на овластениот стручен технички сервис.

Член б-в

Овластениот стручен технички сервис е должен да води евиденција за извршените работи од членот б-а став 1 на овој закон и да доставува месечни извештаи до 20 во тековниот за претходниот месец, како и годишен извештај најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година до Дирекцијата.

На барање на Дирекцијата и во случај на вонреден настан или зголемена радиоактивност над дозволеното ниво овластениот стручен технички сервис е должен веднаш да ја извести Дирекцијата.

Член 6-г

Надзор над работата на овластените стручни технички сервиси врши Дирекцијата.

Ако овластениот стручен технички сервис не ги извршува работите за кој е овластен согласно со одредбите на овој закон или престане да ги исполнува условите пропишани со овој закон, директорот на Дирекцијата со решение ќе му ја одземе лиценцата за вршење на работата.

Решението од ставот 2 на овој член е конечно и против него може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Правни лица за вршење на деконтаминација

Член 6-д

Правно лице може да врши деконтаминација на работни простории или на животна средина, само ако добије лиценца за вршење на деконтаминација од Дирекцијата.

Лиценцата од ставот 1 на овој член Дирекцијата ја издава ако правното лице ги исполнува условите утврдени во членот 6-ѓ на овој закон.

Лиценцата од ставот 1 на овој член се издава за период до три години, а постапката за продолжување на лиценцата започнува најдоцна два месеца пред истекот на временскиот период за кој е издадена лиценцата.

Член 6-ѓ

Правното лице кое врши деконтаминација задолжително треба да ги исполнува следниве услови за работа:

- стручен кадар со соодветно средно и високо образование и работно искуство, оспособен за спроведување на мерки на деконтаминација,
- соодветни објекти и простории што ги исполнуваат техничките, безбедносните и здравствените услови и
- соодветни материјално-технички средства за вршење на деконтаминацијата.

Правното лице може да отпочне со работа по неговиот упис во Централниот регистар.

Со барањето за упис во Централниот регистар се поднесува и лиценцата од Дирекцијата како доказ дека се исполнети пропишаните услови за работа на правно лице.

Член 6-е

Правното лице кое врши деконтаминација е должно да води евиденција за извршените деконтаминации и да доставува извештај по секоја извршена деконтаминација до Дирекцијата.

Член 6-ж

Надзор над работата на правното лице кое врши деконтаминација врши Дирекцијата.

Ако правното лице не ги извршува работите за кои е овластено согласно со одредбите на овој закон или престане да ги исполнува условите пропишани со овој закон, директорот на Дирекцијата со решение ќе му ја одземе лиценцата за вршење на деконтаминација.

Решението од ставот 2 на овој член е конечно и против него може да се поведе управен спор пред надлежен суд. "

Член 9

Насловот пред членот 7 се менува и гласи: "Дозвола за вршење на дејност".

Член 10

Во членот 7 став 2 зборовите: "од една" се бришат, а зборовите: "типот на изворот на јонизирачкото зрачење и условите на неговото користење" се заменуваат со зборовите: "категоризацијата на радиоактивните извори".

Ставот 4 се менува и гласи:

"Дозволата од ставот 1 на овој член не смее да се пренесува на друго правно лице."

Член 11

Во членот 8 став 1 точката 4 се менува и гласи:

"4) постои програма за радијациона заштита во која се содржани планот за вонредни настани и програмата за обезбедување на квалитет и контрола на сигурност;"

По точката 4 се додаваат три нови точки 5, 6 и 7, кои гласат:

"5) го пријави изворот на јонизирачкото зрачење со неговите технички и безбедносни карактеристики како и сигурното ракување, во согласност со овој закон, како и прописите донесени врз основа на него;

6) обезбеди радијациона сигурност и нуклеарна безбедност на изворите на јонизирачкото зрачење од оштетување, кражба, нелегално однесување и пренесување, губење или исчезнување;

7) има внатрешна организациона поставеност што обезбедува:

- прецизно определување на должностите и одговорностите на сите кои работат со изворите на јонизирачкото зрачење,

- определување на одговорно лице за радијациона заштита,

- соодветна контрола на влезот на посетителите во контролирана зона и зона под надзор, односно соодветна придружба на посетителите на контролираните зони и зоните под надзор од страна на лица кои имаат потребно знаење од областа на заштитните и сигурносните мерки за тоа подрачје и кои можат да обезбедат соодветна информација и упатства на посетителите на кои можат да влијаат нивните активности и

- систем на ефикасно информирање за состојбите и настаните од интерес за заштитата и сигурноста и".

Точката 5 станува точка 8.

Член 12

Во членот 11 став 2 зборовите: "на Дирекцијата" се заменуваат со зборовите: "за издавање на дозвола".

Член 13

По членот 11 се додава нов член 11-а, кој гласи:

"Член 11-а

Надзор над работата на правните лица кои употребуваат извори за јонизирачко зрачење за кои имаат дозвола врши Дирекцијата.

Ако правните лица кои употребуваат извори за јонизирачки зрачења за кои имаат дозвола не ги извршуваат работите за кои им е издадена дозволата согласно со одредбите на овој закон или престанат да ги исполнуваат условите пропишани со овој закон, директорот на Дирекцијата со решение ќе им ја одземе дозволата за вршење на дејност.

Решението од ставот 2 на овој член е конечно и против него може да се поведе управен спор пред надлежен суд. "

Член 14

Во членот 12 точка 1 зборовите: "на работата на изворот на јонизирачкото зрачење" се бришат.

Во точката 3 по зборот "ограничување" се додаваат зборовите: "на доза", а по зборот "извори" се додаваат зборовите: "на јонизирачко зрачење" и по зборот "граници" се додаваат зборовите: "од страна на Дирекцијата".

Член 15

Во членот 13 став 1 точката 1 се брише.

Во точката 2 која станува точка 1 зборовите: "програма за обезбедување на заштита и сигурност" се заменуваат со зборовите: "програма за радијациона заштита", а зборовите: "лицата кои работат на работни места со извори на јонизирачко зрачење" се заменуваат со зборовите: "професионално изложените лица".

Во точката 3 која станува точка 2 зборовите: "план за постапување во случај на инцидент" се заменуваат со зборовите: "план за вонредени настани", а зборовите: "лицата кои работат на работни места со извори на јонизирачко зрачење" се заменуваат со зборовите: "професионално изложените лица" и зборот "инцидентот" се заменува со зборовите: "вонредниот настан".

Во точката 4 која станува точка 3 зборовите: "лицата кои работат на работни места со извори на јонизирачко зрачење" се заменуваат со зборовите: "професионално изложените лица".

Точката 5 се брише.

Во точката 6 која станува точка 4 по зборот "изворите" се додаваат зборовите: "на јонизирачкото зрачење".

Во точката 7 која станува точка 5 зборовите: "лицата кои работат на работни места со извори на јонизирачко зрачење" се заменуваат со зборовите: "професионално изложените лица".

Точката 8 која станува точка 6 се менува и гласи:

"6) програма за обезбедување на квалитет и контрола на сигурност, како и опрема за спроведување на таа програма;"

Точката 9 се брише.

Точката 10 станува точка 7.

Во точката 11 која станува точка 8 зборот "складирање" се заменува со зборот "складирање".

Точката 12 која станува точка 9 се менува и гласи:

"9) соодветни мерки за постапување, складирање и одлагање на радиоактивниот отпад кој произлегува од конкретна дејност, на сигурен и безбеден начин;"

Во точката 13 која станува точка 10 зборовите: "овластена организација" се заменуваат со зборовите: "овластено правно лице за вршење на деконтаминација".

Точката 14 станува точка 11.

Член 16

Во членот 14 став 1 зборовите: "изложеност при работа" се заменуваат со зборовите: "професионална изложеност".

Ставот 2 се менува и гласи:

"Одредбите на овој закон се применуваат и во случај на потенцијална изложеност и изложеност при вонреден настан."

Член 17

Насловот пред членот 15 се менува и гласи: "Професионална изложеност".

Член 18

Во членот 15 став 2 по зборот "место" запирката се заменува со точка и зборовите до крајот на реченицата се бришат.

Член 19

Во членот 16 точка 1 по зборот "години" точката и запирката се заменуваат со записка и се додаваат зборовите: "со исклучок на ученици постари од 16 години кои се обучуваат за работа која вклучува изложеност на јонизирачко зрачење или употребуваат јонизирачко зрачење за време на нивното учење".

Точката 2 се менува и гласи:

"2) жени за време на бременост ако работат на работни места кои се директно изложени на дејство на јонизирачко зрачење;"

По точката 2 се додава нова точка 3, која гласи:

"3) жени за време на доењето ако работат со отворени извори на јонизирачко зрачење и се изложени на директна радиоактивна контаминација;"

Точката 3 станува точка 4.

Член 20

Во членот 17 во вториот ред по зборот "закон" се додаваат зборовите: "и кое било привремено работно ангажирано лице од страна на правното лице".

Член 21

Во членот 18 став 1 зборовите: "не подлежи на контрола и надзор, или ако работата со изворот и изворот е исклучен од контрола и надзор" се заменуваат со зборовите: "се исклучува или ако дејноста со изворот или изворот е изземен од контрола и надзор".

Член 22

По членот 18 се додава нов член 18-а, кој гласи:

"Член 18-а

Правното лице при употребата на изворот на јонизирачко зрачење за кој тоа има дозвола е должно да обезбеди дека радиоактивните материји од работа и изворите на јонизирачкото зрачење нема да ги испушта во животната средина освен, ако:

1) има одобрение за супстанциите дека не подлежат повеќе на контрола или одлагањето е во границите на дозволената изложеност на населението определени со општ акт на Дирекцијата;

2) одлагањата се контролирани и

3) изложеноста на населението предизвикана од одлагањата е ограничена во рамките кои се утврдени согласно со овој закон.

Границите на дозволената изложеност на населението од ставот 1 на овој член ги пропишува Дирекцијата во согласност со Министерството за здравство."

Член 23

Во членот 19 став 1 по зборот "лице" се додаваат зборовите: "кое го употребува изворот на јонизирачко зрачење за кој има дозвола".

Ставот 2 се менува и гласи:

"Максимално дозволени граници на испуштање на радиоактивни материји во животната средина, начинот на следење и контрола врз дозволените испуштања, водење на евиденција, како и начинот на известување за истите ги пропишува Дирекцијата во согласност со Министерството за животна средина и просторно планирање."

Член 24

Во членот 21 став 1 точка 1 зборот "медицинска" се заменува со зборот "дијагностичка", а по зборот "страна" се додаваат зборовите: "на матичен лекар или".

Во точката 3 зборовите: "дијагностичко-терапевтските" се заменуваат со зборовите: "дијагностички и/или терапевтски", а по зборот "препишани" се додаваат зборовите: "од страна на матичен лекар или".

Во точката 4 зборовите: "квалификувано лице по радиотерапевтска физика" се заменуваат со зборовите: "медицински физичар или специјалист за медицинска нуклеарна физика", а по зборот "при" се додаваат зборовите: "дијагностичка и/или" а по зборот "телетерапија" се додаваат зборовите: "радионуклидна терапија".

Член 25

По членот 21 се додава нов наслов и нов член 21-а, кој гласи:

"Потенцијална изложеност"**Член 21-а**

Во случај на потенцијална изложеност, Дирекцијата врши увид и следење на:

- 1) потенцијалните извори на јонизирачкото зрачење и
- 2) изложеноста на природното зрачење и изложеноста на радиоактивни материи кои бараат преземање на постапки со цел за намалување или спречување на изложеноста."

Член 26

Насловот пред членот 22 се менува и гласи: "Радиоактивен отпад и искористени извори на јонизирачко зрачење".

Член 27

По членот 22 се додаваат три нови члена 22-а, 22-б и 22-в, кои гласат:

"Член 22-а

Увозот на радиоактивен отпад и/или нуклеарен отпад на територијата на Република Македонија е забранет.

Член 22-б

Правно или физичко лице кое поседува извор на јонизирачко зрачење и/или радиоактивен отпад спротивно на одредбите од овој закон е должно да ги сноси трошоците за негово одземање, превоз и складирање.

Член 22-в

Превозот и складирањето на напуштените извори на јонизирачко зрачење и/или радиоактивен отпад го вршат овластени стручни технички сервиси на барање на Дирекцијата.

Средствата за превоз и складирање на напуштените извори на јонизирачко зрачење и/или радиоактивен отпад од ставот 1 на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија."

Член 28

Членот 23 се брише.

Член 29

Во членот 24 ставот 1 се менува и гласи:

"Одлагање на искористените извори на јонизирачкото зрачење и на радиоактивниот отпад се врши во складиште на локација утврдена од Владата на Република Македонија на предлог на Дирекцијата, а врз основа на претходно добиено мислење од Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за здравство."

Во ставот 2 по зборот "одлагање" се додаваат зборовите: "на искористените извори на јонизирачкото зрачење и", а по зборот "изворот" се додаваат зборовите: "или отпадот".

Член 30

Насловот пред членот 25 се менува и гласи: "Радијациони вонредни настани".

Член 31

Во членот 25 став 1 зборовите: "Национален акционен план за заштита на населението од штетното влијание на јонизирачкото зрачење во случај на радијациона несреќа (во натамошниот текст: Национален акционен план)" се заменуваат со зборовите: "План за заштита на населението во случај на радијационен вонреден настан во Република Македонија".

Во ставот 2 зборовите: "Радијациона несреќа" се заменуваат со зборовите: "Радијационен вонреден настан".

Во ставот 3 зборовите: "Националниот акционен план" се заменуваат со зборовите: "Планот за заштита на населението во случај на радијационен вонреден настан во Република Македонија", а по зборот "сигурност" се додаваат зборовите: "и нуклеарната безбедност".

Член 32

По членот 25 се додава нов член 25-а, кој гласи:

"Член 25-а

Правното лице кое употребува извор на јонизирачко зрачење за кое има дозвола должно е навремено да ја известува Дирекцијата во случај на појавување или кога се очекува да се појави настан кој наметнува преземање на мерки за заштита, како и да ја информира за:

- развојот на настанот,
- преземените мерки за заштита на населението и
- потенцијалната изложеност."

Член 33

Насловот пред членот 26 се менува и гласи: "Радиоактивен и нуклеарен материјал".

Член 34

Членот 26 се менува и гласи:

"Радиоактивен и нуклеарен материјал може да се употребува само за мирновременски цели и во согласност со ратификуваните меѓународни договори. "

Член 35

По членот 26 се додаваат два нови члена 26-а и 26-б, кои гласат:

"Член 26-а

Правните лица можат да вршат увоз, извоз, транзит и користење на радиоактивен и нуклеарен материјал само по добивање на дозвола од Дирекцијата.

Член 26-б

Правните лица можат да вршат научни истражувања кои се однесуваат на користење на радиоактивниот и нуклеарниот материјал само по претходна писмена согласност на Дирекцијата за вршење на овие истражувања."

Член 36

По членот 26-б се додава нов наслов "Мерки за радијациона сигурност и нуклеарна безбедност" и два нови члена 26-в и 26-г, кои гласат:

"Мерки за радијациона сигурност и нуклеарна безбедност"**Член 26-в**

Дирекцијата врши проценка и контрола над радиоактивниот и нуклеарниот материјал кој е предмет на мерките за радијациона сигурност и нуклеарна безбедност и обезбедува усогласеност со условите утврдени со овој закон.

Дирекцијата обезбедува ефективно спроведување на мерките за радијациона сигурност и нуклеарна безбедност преку:

- 1) мерење на радиоактивен и нуклеарен материјал;
- 2) проценка на ефикасноста на мерењата;
- 3) проверка на разликите во мерењата и
- 4) вршење на попис на радиоактивен и нуклеарен материјал.

Член 26-г

Правното лице кое користи, употребува и транспортира нуклеарен материјал е должно да ја надомести штетата во висина од 100.000.000 евра во денар-

ска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија во случај на нуклеарна несреќа.

Правното лице од ставот 1 на овој член е должно да достави банкарска гаранција до Дирекцијата за надоместување на евентуално настанатата штета. "

Член 37

По Главата IV се додава нова глава IV-а и нов член 26-д, кои гласат:

"IV-а. ОВЛАСТУВАЊЕ ЗА ПОДЗАКОНСКИ АКТИ

Член 26-д

Се овластува директорот на Дирекцијата да донесе подзаконски акти за:

1) критериумите во однос на просторните услови, објектите, материјално-техничката опрема и стручниот кадар на овластените стручни технички сервиси и на правните лица за деконтаминација, како и формата и содржината на барањето за издавање на лиценца и формата и содржината на лиценцата;

2) видовите на обуки и содржината на програмата за обука на одговорните лица за радијациона заштита и на лицата кои работат со извори на јонизирачки зрачења;

3) формата и содржината на образецот на пријавата за извори на јонизирачко зрачење како и начинот и постапката за пријавување;

4) формата и содржината на образецот на барањето за издавање на дозволата за вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење, формата и содржината на образецот на дозволата, како и начинот и постапката за издавање на дозволата;

5) содржината на Програмата за радијациона заштита, планот за вонредни настани и програмата за обезбедување на квалитет и контрола на сигурност;

6) граници на изложеност на јонизирачкото зрачење и условите на изложеност во посебни случаи и во вонредни настани;

7) критериуми и мерки за заштита од јонизирачко зрачење за вршење на дејност со рендгенски апарати, акцелератори и други уреди кои произведуваат јонизирачко зрачење;

8) критериуми и мерки за заштита од јонизирачко зрачење при вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење;

9) здравствени услови за работа со извори на јонизирачко зрачење, како и мерките, содржината и начинот на вршење на здравствени прегледи на лица кои работат со извори на јонизирачко зрачење;

10) максимално дозволени граници на испуштање на радиоактивни материји во животната средина, начин на вршење мониторинг, водење евиденција и поднесување извештаи;

11) максимално дозволени количини на радионуклиди во храна, вода, воздух, земјиште, производи и суровини од животинско и растително потекло и предмети за општа употреба;

12) максимално дозволени количини на радионуклиди во металите, градежниот материјал, вештачки ѓубриња, пепел од термоелектраните и отпадниот материјал од рудници и топилници;

13) критериуми за примена на извори на јонизирачко зрачење во медицината, ветеринарната медицина, фармацевцијата и стоматолозијата;

14) начинот и роковите на испитување на изворите на јонизирачко зрачење, мерење на изложеноста на пациентите при дијагностички и терапевтски постапки, водење на евиденција и поднесување на извештаи;

15) начинот и мерењето на изложеноста на професионално изложени лица, водење на евиденција и поднесување на извештаи;

16) начинот и мерењето на изложеноста на населението, водење на евиденција и поднесување на извештаи;

17) начин на транспортирање на радиоактивен и нуклеарен материјал;

18) производство, употреба, ракување, складирање, како и увоз и извоз на радиофармацевтици;

19) критериуми за иземање на извор на јонизирачко зрачење и исклучување на изложеност на дефиниран извор од контрола;

20) категоризација на извори на јонизирачко зрачење, како и категоризација на радиоактивен и нуклеарен материјал и

21) категоризација на радијациони и нуклеарни закани.

Подзаконските прописи од ставот 1 на овој член директорот на Дирекцијата ги донесува по прибавено мислење од надлежните министерства."

Член 38

Во членот 27 став 2 зборовите: "јонизирачко зрачење" се заменуваат со зборовите: "радијациона сигурност".

Член 39

По членот 28 се додаваат пет нови члена 28-а, 28-б, 28-в, 28-г и 28-д, кои гласат:

"Член 28-а

Инспекторот врши најавен и ненајавен инспекциски надзор и пред почетокот на вршењето на инспекцискиот надзор е должен да го извести одговорното лице во правното лице за вршењето на инспекцискиот надзор и да се легитимира.

Член 28-б

Инспекцискиот надзор инспекторот го врши преку:

- 1) редовен инспекциски надзор;
- 2) вонреден инспекциски надзор и
- 3) контролен инспекциски надзор.

Член 28-в

Редовниот инспекциски надзор опфаќа надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на него.

Вонредниот инспекциски надзор се врши врз основа на иницијативи, претставки, предлози поднесени од државни органи, правни и физички лица, како и во случај на сомневање на инспекторот.

Контролен инспекциски надзор се врши по истекот на рокот определен во решението донесено од страна на инспекторот.

Член 28-г

Правните лица се должни да овозможат непречено вршење на инспекцискиот надзор во секое време и во сите делови на објектите каде што се врши дејност со извори на јонизирачко зрачење и на барање на инспекторот да даваат вистинити и точни податоци, информации и други материјали, без надоместок и да овозможат привремено одземање на документацијата или други предмети кои можат да послужат како доказ во судската постапка.

Член 28-д

Ако инспекторот при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека со повреда на закон или друг пропис е сторен прекршок или кривично дело е должен без одлагање да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка, односно пријава за кривично дело.

Ако за прекршокот или кривичното дело е надлежен друг државен орган, инспекторот е должен да го извести."

Член 40

Во членот 29 став 1 по точката 4 се додава нова точка 5, која гласи:

"5) забрани за постапување со радиоактивен и нуклеарен материјал ако не е во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на него."

Точките 5 и 6 стануваат точки 6 и 7.

Член 41

Насловот на Главата VI се менува и гласи: "Прекршочни одредби".

Член 42

Во членот 31 став 1 воведната реченица се менува и гласи: "Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:".

Пред точката 1 се додаваат шест нови точки 1, 2, 3, 4, 5 и 6, кои гласат:

"1) отпочне со вршење на дејност без лиценца (член 6-а став 2);

2) отпочне со вршење на дејност пред уписот во Централниот регистар (член 6-б став 2);

3) постапи спротивно на одредбата од членот 6-в на овој закон;

4) отпочне со вршење на деконтаминација без лиценца (член 6-д став 1);

5) отпочне со работа пред уписот во Централниот регистар (член 6-ѓ став 2);

6) постапи спротивно на одредбата од членот 6-е на овој закон;"

Точките 1, 2 и 3 стануваат точки 7, 8 и 9.

По точката 9 се додава нова точка 10, која гласи:

"10) ја пренесе дозволата на друго правно лице (член 7 став 4);"

Точките 4, 5, 6, 7 и 8 стануваат точки 11, 12, 13, 14 и 15.

По точката 15 се додава нова точка 16, која гласи:

"16) постапува спротивно на членот 18-а став 1 од овој закон;"

Точките 9 и 10 стануваат точки 17 и 18.

По точката 18 се додаваат две нови точки 19 и 20, кои гласат:

"19) врши увоз на радиоактивен отпад спротивно на членот 22-а од овој закон;

20) не постапи согласно со членот 22-б на овој закон;"

Точката 11 се брише.

Во точката 12 која станува точка 21 на крајот од реченицата точката се заменува со точка и запирка.

По точката 21 се додаваат пет нови точки 22, 23, 24, 25 и 26, кои гласат:

"22) постапи спротивно на одредбата од членот 25-а на овој закон;

23) употребува радиоактивен и нуклеарен материјал спротивно на одредбата од членот 26 на овој закон;

24) врши увоз, извоз, транзит или користење на радиоактивен и нуклеарен материјал без дозвола (член 26-а);

25) врши научни истражувања без претходна согласност на Дирекцијата (член 26-б) и

26) не постапи согласно со членот 26-г на овој закон."

Во ставот 2 зборовите: "мерка на безбедност - забрана на вршење на дејноста во траење од три месеци до една година" се заменуваат со зборовите: "прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност во траење од три до пет години".

Ставот 3 се менува и гласи:

„Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот 1 на овој член и на одговорното лице во правното лице, како и прекршочна санкција забрана на вршење на професија, дејност или должност во траење од една до пет години.“

Член 43

Во членот 32 ставот 1 се менува и гласи:

"Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице ако распореди на работно место со извор на јонизирачко зрачење, лице со несоодветна квалификација и здравствена состојба, односно не обезбеди редовни здравствени прегледи (член 15)."

Во ставот 2 зборовите: "мерка на безбедност - забрана на вршење на дејноста во траење од три месеци до една година" се заменуваат со зборовите: "прекршочна санкција привремена забрана на вршење одделна дејност во траење од три до пет години".

Ставот 3 се менува и гласи:

„Глоба во износ од 800 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот 1 на овој член и на одговорното лице во правното лице, како и прекршочна санкција забрана на вршење на професија, дејност или должност во траење од една до три години.“

Член 44

Во членот 33 зборовите: "Со парична казна од 10.000 денари ќе се казни" се заменуваат со зборовите: "Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на".

Член 45

По членот 33 се додава нов член 33-а, кој гласи:

„Член 33-а

Прекршочната постапка за прекршоците предвидени во овој закон ја води надлежниот суд.

Пред поднесување на барање за поведување прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон, Дирекцијата води постапка за порамнување согласно со Законот за прекршоците."

Член 46

Правните лица кои работат со извори на јонизирачко зрачење се должни своето работење да го усогласат со одредбите на овој закон во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 47

Решенијата за овластување издадени на правните и физичките лица до отпочнувањето со работа на Дирекцијата ќе престанат да важат во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 48

Постапките за издавање на дозволи кои се отпочнаат пред денот на влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност („Службен весник на Република Македонија" број 48/2002).

Член 49

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 50

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност.

Член 51

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR MBROJTJE NGA RREZATIMI JONIZUES
DHE SIGURIA NGA RREZATIMI

Neni 1

Në Ligjin për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguria nga rrezatimi ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 48/2002) në nenin 1 shtohet paragrafi i ri 2, si vijon:

"Me këtë ligj rregullohet edhe veprimi me materialin radioaktiv dhe nuklear, si dhe zbatimi i masave për siguri nga rrezatimi dhe siguria nukleare".

Neni 2

Pas nenit 1 shtohet nen i ri 1-a si vijon:

"Neni 1-a

Qëllimet e këtij ligji janë:

1) të sigurohet mbrojtje adekuate për banorët, shoqërinë dhe mjedisin jetësor, nga ndikimet e dëmshme të rrezatimit jonizues dhe për sigurinë e burimeve të rrezatimit jonizues dhe të hedhurinave radioaktive dhe sigurinë e burimeve radioaktive,

2) të lejojë shfrytëzimin e energjisë nukleare dhe zbatimin e sajë për qëllime të dobishme dhe paqësore,

3) të sigurojë se Republika e Maqedonisë do ti plotësojë të gjitha obligimet që dalin nga marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara".

Neni 3

Në nenin 2, pika 1, ndryshon si vijon:

"**Ngjarje e jashtëzakonshme rrezatimi**" është situata e cila imponon aksion të jashtëzakonshëm urgjent me qëllim që të sigurohen punëtorët dhe banorët pa marrë parasysh në mënyrë të veçantë ose në tërësi";

Pika 2 ndryshon si vijon:

"2. "**Nivel të përjashtimit**" janë vlerat e përcaktuara nga ana e organit kompetent, e të shprehura si përqendrimet të aktiviteteve dhe/ose të aktivitetit të përgjithshëm për të cilat, ose nën të cilat, burimet e rrezatimit jonizues nuk i nënshtrohen kontrollit;"

Në pikën 5 fjalët: "të elektrizuar pozitivisht ose negativisht" zëvendësohen me fjalën "prej".

Në pikën 6, në fund të fjalisë pika zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët "ose liron materie radioaktive".

Pika 10 ndryshon si vijon:

"10. "**Burime radioaktive natyrore**" janë burimet e rrezatimit jonizues me prejardhje natyrore terestriale ose kosmike;"

Në pikën 11 fjalët: "ia paraqet qëllimin e vet për punë me" zëvendësohen me fjalët "ia paraqet".

Pika 13 ndryshon si vijon:

"13. "**Veprimtaria me burime të rrezatimit jonizues**" ose "veprimtari" është aktiviteti i njeriut, përveç gjatë ngjarjeve të jashtëzakonshme radioaktive, me çka mund ta rrisë ekspozimin e individëve nga rrezatimi i cili rrjedh nga burimi radioaktiv i fituar në mënyrë artificiale ose prej radionuklidëve natyrorë të cilët më përpunimin plotësues rezultojnë në material radioaktiv, fisionues ose Nertil;"

Pika 15 ndryshon si vijon:

"15. "**Siguri**" (bërthamore ose rrezatimi) do të thotë përmbledhje të masave organizative dhe teknike-teknologjike të cilat sigurojnë ekspozimin optimal të planifikuar dhe rrezikun optimal nga ekspozimet potenciale të rrezatimit jonizues, duke përfshirë masat e mbrojtjes jonizuese, masat për pengimin e ngjarjeve të jashtëzakonshme, si dhe masat e ndërmarra për sanimin e pasojave nëse ngjarje të tilla inkuadrohen;"

Pika 18 ndryshon si vijon:

"18. "**Licenca**" është dokumenti me të cilin jepet autorizimi nga organi kompetent shtetëror me të cilin dëshmohet se janë plotësuar kushtet e caktuara për aftësim profesional dhe autorizim për realizimin e punëve të caktuara".

Pika 19 ndryshon si vijon:

"19. "**Punëtor me burim të rrezatimit jonizues**" është çdo person i cilin punon orar të plotë pune, orar të shkurtuar pune ose të përkohshëm te personi juridik i cili kryen veprimtari me burime të rrezatimit jonizues dhe i cili ka të drejta dhe obligime të përcaktuara lidhur me punën e mbrojtjes së rrezatimit;"

Pas pikës 19 shtohen njëzet pika të reja 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 dhe 39 si vijojnë:

20. "**Ekspozim pune**" është ekspozimi i punëtorëve gjatë punës së tyre, me përjashtim të ekspozimit që janë përjashtuar nga dispozitat e këtij ligji (neni 1-b) dhe ekspozimet nga veprimtaritë e përjashtuara ose nga burimet e përjashtuara;

21. "**Zonë e mbikëqyrur**" është çdo sferë pune e cila nuk është përcaktuar si zonë e kontrolluar dhe për të cilën nuk vlejné masat e posaçme për mbrojtje rrezatimi dhe sigurie në të cilën kushtet për ekspozim pune janë nën mbikëqyrje përkatëse;

22. "**Aktiviteti**" është numri i dekompozimeve radioaktive në njësi kohë.

23. "**Dekontaminimi**" është zvogëlimi ose mënjanimi i materieve radioaktive nga mjedisi jetësor, vendbanimi, pajisja ose lëndët.

24. "**Dozat kufizuese**" janë kufizimet e dozave për të cilat ekziston mundësia të zbatohen nga individë të ekspozuar ndaj ndonjë burimi ose shfrytëzohen në procesin e planifikimit të mbrojtjes nga rrezatimi dhe zbatimi i parimit për optimalizim;

25. "**Përjashtimi**" është vendimi i marrë nga organi kompetent se burimi i rrezatimit jonizues dhe/ose veprimtaria me burimin e rrezatimit jonizues nuk është objekt i kontrollit të më tej në pajtim me ligjin. Vendim të kështillë organi kompetent merr nëse rreziku nga ekspozimi (duke përfshirë edhe ekspozimin potencial) është vlerësuar si i ulët dhe garanton siguri rrezatimi dhe mbrojtje pa kontrollin plotësues të organit kompetent;

26. "**Ekspozimi**" është procesi i ekspozimit të veprimit të rrezatimit jonizues;

27. "**Ndërprerje**" është ndërprerja me qëllim e kategorisë së veçantë të ekspozimit nga kontrolli.

28. "**Burim – jashtë përdorimi**" është burimi radioaktiv i cili më është në përdorim e as që ekziston ndonjë qëllim për përdorimin e tij për veprimtarinë për të cilën është dhënë leja;

29. "**Lëshimi**" është lëshimi i planifikuar dhe i kontrolluar i materialit radioaktiv në gjendje të lëngët, gaztë ose fortë në mjedisin jetësor, në kufijtë e përcaktuar nga organi kompetent.

30. "**Kontrolli i kualitetit**" është pjesa e sistemit për kualitet që ka për qëllim të dëshmojë se strukturat, sistemet dhe kompetentet e inkuadruara për puthen me kushtet e përcaktuara më parë;

31. "**Sistem për kualitet**" paraqet organizimin funksional të administrimit dhe të punës te personi juridik i cili kryen veprimtari me burime të rrezatimit jonizues, që garanton zbatimin efikas dhe cilësor të kërkesave specifike në pajtim me ligjin;

32. "**Zonë e kontrolluar**" paraqet sferë të definuar pune me burime të rrezatimit jonizues ku vlejné masat dhe kushtet e veçanta për mbrojtjen rrezatuese dhe siguri dhe që kanë për qëllim kontrollin e ekspozimeve të rrezatimit jonizues, preventivën nga përhapja e kontaminimit radioaktiv gjatë aktiviteteve të rregullta të punës dhe preventivë ose limitim të përmasës së ekspozimeve potenciale;

33. **“Materiali nuklear”** është:

1) plutoniumi-239 (Pu-239), uraniumi-233 ose uraniumi i pasuruar me izotopet uraniumi-233 (U-233) ose uraniumi-235 (U-235), kështu që raporti i përmbajtjes së përgjithshme të uraniumit-238 (U238) është më i madh se raporti i U-235 ndaj U-238 i cili ekziston në natyrë;

2) uranium i varfëruar për përmbajtjen e U-235 dhe

3) toriumi dhe çdonjëri prej materialeve nga pikat 1 dhe 2, nëse janë në formë metali, legure, shkrirje ose koncentrat, si dhe çdo metal tjetër i cili përmban një ose më tepër izotope nga pikat 1, 2 dhe 3;

34. **“Siguri nukleare dhe ose rrezatimi”** është pengimi ose zbulimi i vjedhjes, sabotimit, qasjes së paautorizuar, transferimit jo ligjor, akteve me qëllim të keq që përfshijnë material nuklear ose material tjetër radioaktiv, pajisje të ngjashme dhe stabilimente të lidhura me ato;

35. **“Shtyrja”** është vendosja e hedhurinës radioaktive në objekt adekuat pa qëllim për shfrytëzimin e sërishëm”.

36. **“Ekspozimi potencial”** është ekspozimi i cili nuk pritet me siguri, por i cili me siguri do të ndodh dhe që mund të vlerësohet më parë.

37. **“Personat e ekspozuar me punë”** është çdo individ i cili gjatë orarit të punës është i ekspozuar përherë ose kohë pas kohe ndaj rrezatimit jonizues, përveç për ekspozimet të cilat përjashtohen nga dispozitat e këtij ligji dhe ekspozimet nga veprimtaritë dhe burimet e përjashtuara;

38. **“Materiali radioaktiv”** është materiali, në çfarëdo forme fizike, që përmban një ose më shumë radionuklide që me shkatërrimin e tij prodhojnë rrezatim jonizues.

39. **“Ekspozimi i banorëve”** është ekspozimi i banorëve nga burime të rrezatimit jonizues, me përjashtim të ekspozimit profesional dhe mjekësor dhe ekspozimi nga rrezatimi normal natyror, por duke përfshirë edhe rrezatimin nga burime të rrezatimit jonizues dhe veprimet me burimet që kanë leje si dhe në rastet e jashtëzakonshme.

Neni 4

Në nenin 3 në paragrafin 1 në fund të fjalisë, pika zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët “si organ i pavarur i administratës shtetërore në cilësinë e personit juridik”.

Në paragrafin 2, në pikën 1, fjala “regjistrimi” fshihet.

Pika 3 ndryshon si vijon:

“3) merr dhe jep leje për kryerjen e veprimtarisë me burim të rrezatimit jonizues”.

Në pikën 5 fjalët: “nuk janë përfshirë me këtë ligj” zëvendësohen me fjalët “janë përfshirë me akt të përgjithshëm të sjellë në bazë të këtij ligji”.

Në pikën 6 fjalët: “personat e ekspozuar në rrezatimin jonizues gjatë punës” zëvendësohen me fjalët “personat e ekspozuar profesional, si dhe regjistri për material nuklear”.

Pika 9 ndryshon si vijon:

“9) kujdeset për aftësimin e personave përgjegjës për mbrojtje nga rrezatimi dhe të personave që punojnë me burime të rrezatimit jonizues;”.

Në pikën 10 pas fjalës “rrezatim” shtohen fjalët: “të sigurisë nga radiacioni dhe sigurisë nukleare”.

Pika 12 ndryshon si vijon:

“12) e përcakton lartësinë e shpenzimeve për dhënie e lejeve dhe licencave”.

Pas pikës 12 shtohet pika e re 13 si vijon:

“13) mban evidencë dhe kontroll të materialit të përgjithshëm nuklear në Republikën e Maqedonisë”;

Pika 13 e cila bëhet pika 14 ndryshon si vijon:

“14) përpilon Plan për mbrojtje të banorëve në rast të ngjarjes së jashtëzakonshme të rrezatimit në Republikën e Maqedonisë”.

Pas pikës 14 shtohet pika e re 15 si vijon:

“15) vërteton certifikate për prezencën e radionuklideve në produktet”.

Pika 14 që bëhet pika 16 ndryshon si vijon:

“16) planifikon dhe realizon bashkëpunim ndërkombëtar në sferën e rrezatimit jonizues”.

Pikat 15 dhe 16 bëhen pika 17 dhe 18.

Neni 5

Në nenin 4, në paragrafin 1 pika ndryshon me presje dhe shtohen fjalët: “të cilin e emëron dhe e shkarkon Qeveria e Republikës së Maqedonisë”.

Neni 6

Në nenin 5 në paragrafin 1 fjalët: “përgatitjen e propozimeve dhe aktvendimeve në kompetencë të saj” zëvendësohen me fjalët: “sigurisë nga radiacioni dhe sigurisë nukleare”.

Në paragrafin 2 pas fjalës “lidhje” lidhëza “dhe” zëvendësohet me presje dhe në reshtin e tetë pas fjalës “punon” shtohen fjalët: “Drejtoria për mbrojtje dhe shpëtim, Qendra për menaxhim me kriza dhe Ministria për financa-Drejtoria doganore”.

Paragrafi 3 ndryshon si vijon:

“Komisionin, me propozim të organeve dhe institucioneve nga paragrafi 2 të këtij neni, e formon drejtori i Drejtorisë”.

Pas paragrafit 3 shtohet paragrafi i ri 4 si vijon “Komisioni për punën et tij sjell rregullore për punë”.

Neni 7

Në nenin 6, paragrafi 1, ndryshon si vijon:

“Monitorimin e përmbajtjes së radionukleideve në ujërat, ajrin, tokën dhe ushqimin, si dhe shkallën e ekspozimit të rrezatimit jonizues të banorëve e bën Enti republikan për mbrojtje shëndetësore.”

Paragrafi 2 pika 5 fshihet.

Pikat 6, 7 dhe 8 bëhen pika 5, 6 dhe 7.

Pas pikës 7 shtohet pikë e re 8, si vijon:

“8) bën kalibrimin e instrumenteve për matjen e mbrojtjes nga rrezatimi.”

Në paragrafin 3 pas fjalëve “Ministria e shëndetësisë” shtohet presja dhe fjala “Drejtoria”.

Neni 8

Pas kapitullit II shtohet kapitulli II-a si vijon “II-a SERVISËT E AUTORIZUAR PROFESIONAL TEKNIK DHE PERSONAT JURIDIK PËR KRYERJEN E DEKONTAMINIMIT” dhe tetë nene të reja 6-a, 6-b, 6-v, 6-g, 6-d, 6-gj, 6-e dhe 6-zh si vijojnë:

“Serviset profesionale teknike të autorizuar

Neni 6-a

Monitorimin e përmbajtjes së radionukleideve në produkte dhe në lëndët e para me origjinë të kafshëve dhe bimëve dhe në lëndët për përdorim të përgjithshëm, kalibrimi i instrumenteve për matje të intensitetit të rrezatimit jonizues dhe matjet tjera teknike të burimeve të rrezatimit jonizues bëjnë serviset e autorizuar profesional teknik.

Personi juridik mund ti bëjë punët nga paragrafi 1 të këtij neni vetëm nëse merr licencë për servis të autorizuar profesional teknik nga Drejtoria.

Licencën nga paragrafi 2 i këtij neni Drejtoria e jep nëse personi juridik i plotëson kushtet nga neni 6-b të këtij ligji.

Personi juridik autorizohet që punët nga paragrafi 1 të këtij neni ti kryejë për periudhë kohore deri tre vjet.

Procedura për marrjen e licencës fillon më së voni dy muaj para skadimit të periudhës kohore për të cilën është lëshuar licenca.

Neni 6-b

Serviset e autorizuar profesional teknik detyrimisht duhet ti plotësojnë kushtet për punë si vijon:

- kuadrin profesional me arsimim të mesëm dhe sipëror adekuat dhe përvojë pune, i aftë për realizimin e masave të mbrojtjes nga rrezatimi jonizues, sigurisë nga radiacioni dhe sigurisë nukleare,
- objekte adekuate dhe lokale që i plotësojnë kushtet teknike, të sigurisë dhe ato shëndetësore,
- numrin adekuat dhe llojin e instrumenteve, aparateve dhe pajisjeve dhe
- laboratorit të akredituar në Republikën e Maqedonisë në pajtim me dispozitat për akreditim.

Servisi i autorizuar profesional teknik mund të fillojë me punë pas regjistrimit të tij në Regjistrin qendror.

Me kërkesën për regjistrim në Regjistrin Qendror dorëzohet edhe licenca nga Drejtoria si dëshmi se janë plotësuar kushtet e përcaktuara për punë të servisit të autorizuar profesional teknik.

Neni 6-v

Servisi i autorizuar profesional teknik është i detyruar të mbajë evidencë për punët e kryera nga neni 6-a paragrafi 1 të këtij ligji dhe të dorëzojë raporte mujore deri me datë 20 gjatë muajit vijues për muajin paraprak, si dhe raport vjetor më së voni deri 31 mars gjatë vitit vijues për vitin paraprak në Drejtori.

Me kërkesë të drejtorisë dhe në rast të ngjarjes së jashtëzakonshme ose të radioaktivitetit të zmadhuar mbi nivelin e lejuar servisi i autorizuar profesional teknik është i detyruar menjëherë ta informojë Drejtorinë.

Neni 6-g

Mbikëqyrjen mbi punën e serviseve të autorizuar profesionale teknike e bën Drejtoria.

Nëse servisi i autorizuar profesional teknik nuk i kryen punët për të cilat është i autorizuar në pajtim me dispozitat e këtij ligji ose pushon që ti plotësojë kushtet e përcaktuara me këtë ligj, drejtori i Drejtorisë me aktvendim do t'ia merr licencën për kryerjen e punës.

Aktvendimi nga paragrafi 2 i këtij neni është definitiv dhe kundër atij nuk mund të ngrihet kontest administrativ në gjykatën kompetente.

Personat juridik për kryerjen e dekontaminimit

Neni 6-d

Personi juridik mund të bëjë dekontaminimin e lokaleve të punës ose të mjedisit jetësor vetëm nëse merr licencë për kryerjen e dekontaminimit nga Drejtoria.

Licencën nga paragrafi 1 të këtij neni, Drejtoria e jep nëse personi juridik i plotëson kushtet e përcaktuara në nenin 6-gj të këtij ligji.

Licenca nga paragrafi 1 i këtij neni lëshohet për një periudhë prej tri vjetësh, kurse procedura për vazhdimin e licencës fillon më së voni dy muaj para skadimit të periudhës kohore për të cilën është lëshuar licenca.

Neni 6-gj

Personi juridik i cili bën dekontaminim detyrimisht duhet ti plotësojnë kushtet për punë si vijon:

- kuadrin profesional me arsimim të mesëm dhe sipëror adekuat dhe përvojë pune, i aftësuar për realizimin e masave të dekontaminimit,
- objektet adekuate dhe lokalet që i plotësojnë kushtet teknike, të sigurisë dhe ato shëndetësore dhe
- mjetet adekuate materialo-teknike për kryerjen e dekontaminimit.

Personi juridik mund të fillojë me punë pas regjistrimit të tij në Regjistrin qendror.

Me kërkesën për regjistrim në Regjistrin Qendror dorëzohet edhe licenca nga Drejtoria si dëshmi se janë plotësuar kushtet e përcaktuara për punë të personit juridik.

Neni 6-e

Personi juridik i cili bën dekontaminim është i detyruar të mbajë evidencë për dekontaminimet e kryera dhe të dorëzojë raport për secilin dekontaminim të kryer në Drejtori.

Neni 6-zh

Mbikëqyrje mbi punën e personit juridik që bën dekontaminim bën Drejtoria.

Nëse personi juridik nuk i kryen punët për të cilat është i autorizuar në pajtim me dispozitat e këtij ligji ose pushon që ti plotësojë kushtet e përcaktuara me këtë ligj, drejtori i Drejtorisë me aktvendim do t'ia merr licencën për kryerjen e dekontaminimit.

Aktvendimi nga paragrafi 2 i këtij neni është definitiv dhe kundër tij nuk mund të ngrihet kontest administrativ në gjykatën kompetente. “

Neni 9

Titulli para nenit 7 ndryshon si vijon: “Leja për kryerjen e veprimtarisë”.

Neni 10

Në nenin 7 në paragrafi 2 fjalët “prej një” fshihet, kurse fjalët “tipi i burimit të rrezatimit jonizues dhe kushtet e shfrytëzimit të sajë” zëvendësohen me fjalët “kategorizimi i burimeve radioaktive”.

Paragrafi 4 ndryshon si vijon:

“Leja nga paragrafi 1 i këtij neni nuk mund t'i bartet personit tjetër juridik”.

Neni 11

Në nenin 8 në paragrafin 1 pika 4 ndryshon si vijon:

„4) “ekziston programi për mbrojtje nga radiacioni në të cilën janë përfshirë plani për ngjarje të jashtëzakonshme dhe programi për sigurimin e kualitetit dhe kontrollit të sigurisë”.

Pas pikës 4 shtohen tre pika të reja, 5, 6 dhe 7 si vijojnë:

„5) e paraqet burimin e rrezatimit jonizues me karakteristikat e saja teknike dhe të sigurisë si dhe të përdorimit të sigurt, në pajtim me këtë ligj, si dhe dispozitat të sjella në bazë të tij;

6) ofron siguri nga radiacioni dhe ajo nukleare të burimeve të rrezatimit jonizues nga dëmtimi, vjedhja, bartja dhe dërgimi jolegal, humbja ose zhdukja;

7) ka organikë të brendshme të organizimit që siguron:

- përcaktimin preciz të detyrave dhe përgjegjësi të të gjithë që punojnë me burimet e rrezatimit jonizues,
- caktimin e personit përgjegjës për mbrojtje nga radioacioni,

- kontrollin adekuat të hyrjes së vizituesve në zonën e kontrolluar dhe në zonën në mbikëqyrje, respektivisht shoqërim adekuat të vizituesve të zonave të kontrolluara dhe zonave nën mbikëqyrje nga ana e personave që kanë njohuri të duhur nga sfera e masave të mbrojtjes dhe sigurisë për atë rajon dhe në të cilët mund të ndikojnë aktivitetet e tyre dhe

- sistemin e informimit efikas për gjendjet dhe ngjarjet me interes për mbrojtje dhe siguri”,

Pika 5 bëhet pika 8.

Neni 12

Në nenin 11 në paragrafin 2, fjalët “Drejtorisë” zëvendësohen me fjalët “për dhënien e lejes”.

Neni 13

Pas nenit 11 shtohet nen i ri 11-a si vijon:

“Neni 11-a

Mbikëqyrjen e punës së personave juridik që përdorin burime për rrezatim jonizues për të cilat ka leje e bën Drejtoria.

Nëse personat juridik që përdorin burime për rrezatim jonizues për të cilat kanë leje nuk i kryejnë punët për të cilat u është dhënë leja në pajtim me dispozitat e këtij ligji ose pushojnë që ti plotësojë kushtet e përcaktuara me këtë ligj, drejtori i Drejtorisë me aktvendim do t'ua merr licencën për kryerjen e veprimtarisë.

Aktvendimi nga paragrafi 2 i këtij neni është definitiv dhe kundër tij nuk mund të ngritet kontest administrativ në gjykatën kompetente.

Neni 14

Në nenin 12 në pikën 1 fjalët “në punën e burimit të rrezatimit jonizues” fshihen.

Në pikën 3 pas fjalës “përkufizimit” shtohen fjalët “të dozës”, kurse pas fjalës “burime” shtohen fjalët “të rrezatimit jonizues” dhe pas fjalës “kufijtë” shtohen fjalët “nga ana e Drejtorisë”.

Neni 15

Në nenin 13 në paragrafin 1 pika 1 fshihet.

Në pikën 2 që bëhet pika 1 fjalët “programi për ofrimin e mbrojtjes dhe sigurisë” zëvendësohen me fjalët “programi për mbrojtje nga radiacioni” ndërsa fjalët “personat që punojnë në vendet e punës me burimet e rrezatimit jonizues” zëvendësohen me fjalët “personat profesional ekspozues”.

Në pikën 3 që bëhet pika 2 fjalët “plan për veprim në rast të incidentit” zëvendësohen me fjalët “plan për ngjarje të jashtëzakonshme” ndërsa fjalët “personat që punojnë në vendet e punës me burimet e rrezatimit jonizues” zëvendësohen me fjalët “personat profesional ekspozues” dhe fjala “incidenti” zëvendësohet me fjalët “ngjarja e jashtëzakonshme”.

Në pikën 4 që bëhet pika 3 fjalët “personat që punojnë në vendet e punës me burimet të rrezatimit jonizues” zëvendësohen me fjalët “personat profesional të ekspozuar”.

Paragrafi 5 fshihet.

Në pikën 6 që bëhet pika 4 pas fjalës “burimet” shtohen fjalët “të rrezatimit jonizues”.

Në pikën 7 që bëhet pika 5 fjalët “personat që punojnë në vendet e punës me burime të rrezatimit jonizues” zëvendësohen me fjalët “personat profesional të ekspozuar”.

Pika 8 që bëhet pika 6 ndryshon si vijon:

“6) programi për sigurimin e kualitetit dhe kontrollit të sigurisë, si dhe pajisja për realizimin e atij programi”.

Pika 9 fshihet.

Pika 10 bëhet pika 7.

Në pikën 11 që bëhet pika 8 fjala “deponim” zëvendësohet me fjalën “magazinim”.

Pika 12 që bëhet pika 9 ndryshon si vijon:

“9) masat adekuate për veprim, magazinim dhe shtyrjen e hedhurinës radioaktive që del nga veprimtaria konkrete, në mënyrë të garantuar dhe të sigurt”.

Në pikën 13 e cila bëhet pika 10 fjalët “organizata e autorizuar” zëvendësohen me fjalët “personi juridik i autorizuar për kryerjen e dekontaminimit”.

Pika 14 bëhet pika 11.

Neni 16

Në nenin 14 në paragrafin 1, fjalët “ekspozim gjatë punës” zëvendësohen me fjalët “ekspozim profesional”.

Paragrafi 2 ndryshon si vijon:

“Dispozitat e këtij ligji zbatohen edhe në rast të ekspozimit potencial dhe ekspozimit gatë ngjarjes së jashtëzakonshme”.

Neni 17

Titulli para nenit 15 ndryshojnë si vijon “ekspozimi profesional”.

Neni 18

Në nenin 15, në paragrafi 2, pas fjalës “vendit”, presja zëvendësohet me pikë dhe fjalët deri në fund të fjalisë fshihen.

Neni 19

Në nenin 16 në pikën 1 pas fjalës “vjet” pikë presja zëvendësohen me presje dhe shtohen fjalët “me përjashtim të nxënësve më të vjetër se 16 vjet që aftësohen për punë që përfshin ekspozim të rrezatimit jonizues ose përdorin rrezatim jonizues gjatë kohës së mësimi të tyre”.

Pika 2 ndryshon si vijon:

“2) gratë gjatë shtatzënisë nëse punojnë në vendet e punës që janë direkt të ekspozuar nën ndikim të rrezatimit jonizues”.

Pas pikës 2 shtohet pika e re 3 si vijon:

“3) gratë gjatë kohës së dhënies gjë foshnjës nëse punojnë me burime të hapura të rrezatimit jonizues dhe janë ekspozuar në kontaminim radioaktiv direkt”.

Pika 3 bëhet pika 4.

Neni 20

Në nenin 17 në reshtin e dytë pas fjalës “ligji” shtohen fjalët “edhe cili do qoftë person i angazhuar përkohësisht me punë nga ana e personit juridik”.

Neni 21

Në nenin 18 në paragrafin 1 fjalët “nuk i nënshtrohet kontrollit dhe mbikëqyrjes, ose nëse puna me burimin dhe burimi është përjashtuar nga kontrolli dhe mbikëqyrja” zëvendësohen me fjalët “përjashtohet ose nëse veprimtaria me burimin ose burimi është përjashtuar nga kontrolli dhe mbikëqyrja”.

Neni 22

Pas nenit 18 shtohet nen i ri 18-a si vijon:

“Neni 18-a

Personi juridik gjatë përdorimit të burimit të rrezatimit jonizues për të cilën ai ka leje është i detyruar që të sigurojë se materiet radioaktive nga puna dhe burimet e rrezatimit jonizues nuk do të lëshojë në mjedisin jetësor përveç nëse:

1) ka leje për substancat se nuk i nënshtrohen më tej kontrollit ose shtyrja është në kufijtë e ekspozimit të lejuar të banorëve të përcaktuar me akt të përgjithshëm të Drejtorisë;

2) shtyrjet janë të kontrolluara dhe

3) ekspozimi i banorëve i shkaktuar nga shtyrjet është e kufizuar në suazat që janë përcaktuar në pajtim me këtë ligj.

Kufijtë e ekspozimit të lejuar të banorëve nga paragrafi 1 të këtij neni i përcakton Drejtoria në pajtim me Ministrinë e shëndetësisë”.

Neni 23

Në nenin 19 në paragrafin 1 pas fjalës “personi” shtohen fjalët “që e përdor burimin e rrezatimit jonizues për të cilin ka leje”.

Paragrafi 2 ndryshon si vijon:

“Kufijtë e lejuar maksimal të lëshimit të materieve radioaktive në mjedisin jetësor, mënyrën e përcjelljes dhe kontrollit mbi lëshimet e lejuara, mbajtjen e evidencës, si dhe mënyrën e informimit për të njëjtit i përcakton Drejtoria në pajtim me Ministrinë për mjedisin jetësor dhe planifikim hapësinor.”

Neni 24

Në nenin 21 paragrafi 1 në pikën 1 fjala “medicinal” zëvendësohet me fjalën “diagnostik” dhe pas fjalës “ana” shtohen fjalët “të mjekut amë ose”.

Në pikën 3 fjalët “diagnostiko-terapeutike” zëvendësohen me fjalët “diagnostiko dhe/ose terapeutike” dhe pas fjalës “shkuara” shtohen fjalët “nga ana e mjekut amë ose”.

Në pikën 4 fjalët “personi i kualifikuar për fizikën radioterapeutike” zëvendësohen me fjalët “fizikani medicinal ose specialisti për fizikën nukleare medicinale”, kurse pas fjalës “gjatë” shtohen fjalët “dijagnostike dhe/ose” dhe pas fjalës “teleterapia” shtohen fjalët “terapia radionuklide”.

Neni 25

Pas nenit 21 shtohet titull i ri dhe nen i ri 21-a si vijon:

“Ekspozimi potencial

Neni 21-a

Në rast të ekspozimit potencial, Drejtoria bën shikim dhe përcjellje të:

- 1) burimeve potenciale të rrezatimit jonizues dhe
- 2) ekspozimit të rrezatimit natyror dhe ekspozimit të materieve radioaktive që kërkojnë marrjen e procedurave me qëllim të zvogëlimit ose pengimit të ekspozimit”.

Neni 26

Titulli para nenit 22 ndryshon si vijon “Hedhurina radioaktive dhe burimet e shfrytëzuara të rrezatimit jonizues”

Neni 27

Pas nenit 22 shtohen tre nene të reja, 22-a dhe 22-b dhe 22-v si vijon:

“Neni 22-a

Importi i hedhurinës radioaktive dhe/ose hedhurinës nukleare në territorin e Republikës së Maqedonisë është i ndaluar.

Neni 22-b

Personi juridik ose fizik i cili posedon burim të rrezatimit jonizues dhe/ose hedhurinës radioaktive në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji është i detyruar që ti bartë shpenzimet për marrjen e sajë, transportit dhe magazinimit.

Neni 22-v

Transporti dhe magazinimi i burimeve të lëshuara të rrezatimit jonizues dhe/ose hedhurinës radioaktive e bëjnë serviset e autorizuar profesional teknik me kërkesë të Drejtorisë.

Mjetet për transportin dhe magazinimin e burimeve të lëshuara të rrezatimit jonizues dhe/ose hedhurinës radioaktive nga paragrafi 1 të këtij neni sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë”.

Neni 28

Neni 23 fshihet.

Neni 29

Në nenin 24, paragrafi 1, ndryshon si vijon:

“Shtyrja e burimeve të shfrytëzuara të rrezatimit jonizues dhe hedhurinës radioaktive bëhet në magazinë, në vend të caktuar nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë me propozim të Drejtorisë, e në bazë të mendimit të marrë paraprakisht nga Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikim hapësinor dhe Ministrisë së shëndetësisë”.

Në paragrafin 2 pas fjalës “shtyrje” shtohen fjalët “të burimeve të shfrytëzuara të rrezatimit jonizues dhe” dhe pas fjalës “burimi” shtohen fjalët “ose hedhurina”.

Neni 30

Titulli para nenit 25 ndryshojnë si vijon “Ngjarje të jashtëzakonshme radioacioni”.

Neni 31

Në nenin 25 në paragrafin 1 fjalët “Plani nacional aksionar për mbrojtje të banorëve nga ndikimi i dëmshëm i rrezatimit jonizues në rast të fatkeqësisë së radiacionit (në tekstin e mëtejme: Plani nacional aksionar)” zëvendësohen me fjalët “Plani për mbrojtje të banorëve në rast të ngjarjes së jashtëzakonshme të radiacionit në Republikën e Maqedonisë”.

Në paragrafin 2 fjalët “Fatkeqësia e radiacionit” zëvendësohen me fjalët “Ngjarje e jashtëzakonshme e radiacionit”.

Në paragrafin 3 fjalët “Plani nacional aksionar” zëvendësohen me fjalët “Plani për mbrojtje të banorëve në rast të ngjarjes së jashtëzakonshme të radiacionit në Republikën e Maqedonisë” dhe pas fjalës “siguri” shtohen fjalët “edhe siguria nukleare”.

Neni 32

Pas nenit 25 shtohet nen i ri 25-a si vijon:

“Neni 25-a

Personi juridik i cili përdor burim të rrezatimit jonizues për të cilën ka leje është i detyruar që në kohë ta informojë Drejtorinë në rast të paraqitjes ose kur pritet të paraqitet ngjarje e cila imponon marrjen e masave për mbrojtje, si dhe ta informojë për:

- zhvillimin e ngjarjes;
- masat e ndërmarra për mbrojtje të banorëve dhe
- ekspozimin potencial”.

Neni 33

Titulli para nenit 26 ndryshon si vijon “Materiali radioaktiv dhe nuklear”

Neni 34

Neni 26 ndryshon si vijon:

“Materiali radioaktiv dhe nuklear mund të përdoret vetëm për qëllime paqësore dhe në pajtim me marrëveshjet e ratifikuara ndërkombëtare.”

Neni 35

Pas nenit 26 shtohen dy nene të reja 26-a dhe 26-b, si vijon:

“Neni 26-a

Personat juridik mund të kryejnë import, eksport, transit dhe shfrytëzimin e materialit radioaktiv dhe nuklear vetëm pas marrjes së lejes nga Drejtoria.

Neni 26-b

Personat juridik mund të bëjnë hulumtime shkencore që kanë të bëjnë me shfrytëzimin e materialit radioaktiv dhe nuklear vetëm me pëlqim paraprak me shkrim të Drejtorisë për kryerjen e këtyre hulumtimeve”.

Neni 36

Pas nenit 26-b shtohet titull i ri “Masat për siguri nga radiacioni dhe siguria nukleare” edhe dy nene të reja 26-v dhe 26-g si vijon:

“Masat për siguri nga radiacioni dhe siguria nukleare

Neni 26-v

Drejtoria bën vlerësimin dhe kontrollin mbi materialin radioaktiv dhe nuklear që është lëndë e masave për siguri nga radiacioni dhe siguria nukleare dhe siguron harmonizim me kushtet e përcaktuara me këtë ligj.

Drejtoria siguron realizim efektiv të masave për siguri nga radiacioni dhe siguria nukleare përmes:

- 1) matjes së materialit radioaktiv dhe nuklear;
- 2) vlerësimit të efikasitetit të matjeve;
- 3) kontrollit të dallimeve në matjet dhe
- 4) kryerjes së regjistrimit të materialit radioaktiv dhe nuklear.

Neni 26-g

Personi juridik i cili shfrytëzon, përdor dhe transporton material nuklear është i detyruar ta kompensojë dëmin në lartësi prej 100.000.000 euro në kundërvlerë me denarë sipas kursit mesatar të Bankës Popullore të Republikës së Maqedonisë në rast të fatkeqësisë nukleare.

Personi juridik nga paragrafi 1 i këtij neni është i detyruar të dorëzojë garanci bankare në Drejtorinë për kompensimin e dëmit të shkaktuar eventual. “

Neni 37

Pas Kapitullit IV shtohet kapitull i ri IV-a dhe nen i ri 26-d si vijon:

“IV-a. AUTORIZIMI PËR AKTE NËNLIGJORE

Neni 26-d

Autorizohet drejtori i Drejtorisë që të sjell akte nënligjore për:

1) kriteret në lidhje me kushtet e lokalit, objekteve, pajisjes materialo-teknike dhe kuadrin profesional të serviseve të autorizuar profesional teknik dhe të personave juridik për dekontaminim, si dhe formën dhe përmbajtjen e kërkesës për dhënien e licencës dhe formën dhe përmbajtjen e licencës;

2) llojet e aftësimit dhe përmbajtjen e programit për aftësim të personave përgjegjës për mbrojtje nga radiacioni edhe të personave që punojnë me burime të rrezatimit jonizues;

3) formën dhe përmbajtjen e formularit të fletëdenoncimit për burimet e rrezatimit jonizues si dhe mënyrën dhe procedurën për denoncim;

4) formën dhe përmbajtjen e formularit të kërkesës për dhënien e lejes për kryerjen e veprimtarisë me burimet e rrezatimit jonizues, formën dhe përmbajtjen e formularit të lejes si dhe për mënyrën dhe procedurën për marrjen e lejes;

5) përmbajtjen e Programit për mbrojtje jonizuese, planin për ngjarjet e jashtëzakonshme dhe programit për sigurimin e kualitetit dhe kontrollin e sigurisë;

6) kufijtë e ekspozimit të rrezatimit jonizues dhe kushtet e ekspozimit në raste të veçanta dhe në ngjarje të jashtëzakonshme;

7) kriteret dhe masat për mbrojtje nga rrezatimi jonizues për kryerjen e veprimtarisë me aparat rendkeni, akcelatorë dhe pajisje tjera që prodhojnë rrezatim jonizues;

8) kriteret dhe masat për mbrojtje nga rrezatimi jonizues gjatë kryerjes së veprimtarisë me burime të rrezatimit jonizues;

9) kushtet shëndetësore për punë me burime të rrezatimit jonizues, si dhe masat, përmbajtjen dhe mënyrën e kryerjes së kontrolleve shëndetësore të personave që punojnë me burimet e rrezatimit jonizues;

10) kufijtë e lejuar maksimal të lëshimit të materieve radioaktive në mjedisin jetësor, mënyrën e kryerjes së monitorimit, mbajtjen e evidencës dhe dorëzimin e raporteve;

11) sasitë e lejuara maksimale të radionuklidëve në ushqim, ujë, ajër, tokë, produkte dhe lëndë të para me origjinë të bimëve dhe kafshëve dhe lëndëve për përdorim të përgjithshëm;

12) sasitë e lejuara maksimale të radionuklidëve në metale, materialin ndërtimor, plehra artificial, pluhurin nga termoelektranat dhe materialin e hedhur nga minierat dhe fonderitë;

13) kriteret për zbatim të burimeve për rrezatim jonizues në medicinë, medicinën e veterinarisë, farmaci dhe stomatologji;

14) mënyrën dhe afatet e hulumtimit të burimet të rrezatimit jonizues, matjet e ekspozimit të pacientëve gjatë procedurave të diagnostifikimit dhe terapeutike, mbajtjen e evidencës dhe dorëzimin e raporteve;

15) mënyrën dhe matjen e ekspozimit të personave profesional të ekspozuar, mbajtjen e evidencës dhe dorëzimin e raporteve;

16) mënyrën dhe matjen e ekspozimit të banorëve, mbajtjen e evidencës dhe dorëzimin e raporteve;

17) mënyrën e transportimit të materialit radioaktiv dhe nuklear;

18) prodhimin, përdorimin, operimin, magazinimin, si dhe importin dhe eksportin e radiofarmaceutikëve;

19) kriteret për përjashtimin e burimit të rrezatimit jonizues dhe përjashtimin e burimit të ekspozimit të definuar nga kontrolli;

20) kategorizimin e burimeve të rrezatimit jonizues si dhe kategorizimin e materialit radioaktiv dhe nuklear;

21) kategorizimin e kërcënimeve të radiacionit dhe nuklear.

Aktet nënligjore nga paragrafi 1 të këtij neni drejtori i Drejtorisë i miraton pas mendimit të marrë nga organet kompetente”.

Neni 38

Në nenin 27 në paragrafin 2, fjalët “rrezatimi jonizues” zëvendësohen me fjalët “siguria nga radiacionit”.

Neni 39

Pas nenit 28 shtohen pesë nene të reja 28-a, 28-b, 28-v, 0,28-g dhe 28-d, si vijojnë:

“Neni 28-a

Inspektori bën mbikëqyrje inspektuese të paralajmëruar dhe të paparalajmëruar dhe para fillimit të kryerjes së mbikëqyrjes është i detyruar ta informojë personin përgjegjës në personin juridik për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese dhe të legjitimohet.

Neni 28-b

Mbikëqyrjen inspektuese inspektori e bën nëpërmjet:

- 1) mbikëqyrjes së rregullt inspektuese;
- 2) mbikëqyrje së jashtëzakonshme inspektuese dhe
- 3) mbikëqyrjes kontrolluese inspektuese;

Neni 28-v

Mbikëqyrja e rregullt inspektuese përfshin mbikëqyrjen mbi zbatimin e këtij ligji dhe dispozitat e marra në bazë të tij.

Mbikëqyrja e jashtëzakonshme inspektuese bëhet në bazë të iniciativave, parashtresave, propozimeve të paraqitura nga organet shtetërore, personat juridik dhe fizik, si dhe në rast të dyshimit të inspektorit.

Mbikëqyrja inspektuese kontrolluese bëhet pas skadimit të afatit të përcaktuar në aktvendimin e marrë nga ana e inspektorit.

Neni 28-g

Personat juridik janë të detyruar të mundësojnë kryerjen e papenguar të mbikëqyrjes inspektuese në çdo kohë dhe në të gjitha pjesët e objektit ku bëhet aktiviteti dhe me burime të rrezatimit jonizues dhe me kërkesë të inspektorit të japin të dhëna të sakta dhe korrekte, informata dhe materiale tjera, pa kompensim dhe të mundësojnë marrjen e përkohshme të dokumentacionit ose lëndëve tjera që mund të shërbejnë si dëshmi në procedurën gjyqësore.

Neni 28-g

Nëse inspektori gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese konstaton se me cenimin e ligjit ose të ndonjë dispozite është kryer kundërvajtje ose vepër penale është i detyruar pa shtyrje të paraqesë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse, respektivisht fletëdenoncim për vepër penale.

Nëse për kundërvajtjen ose për veprën penale është kompetent ndonjë organ tjetër kompetent, inspektori është i detyruar që ta informojë”.

Neni 40

Në nenin 29, në paragrafin 1 pas pikës 4, shtohet pika e re 5, si vijon:

“5) ndalojë veprimin me material radioaktiv dhe nuklear nëse nuk është në pajtim me këtë ligj dhe me dispozitat e sjella në bazë të tij”.

Pikat 5 dhe 6 bëhen pika 6 dhe 7.

Neni 41

Titulli i kapitullit VI ndryshojnë si vijon “Dispozitat kundërvajtëse”.

Neni 42

Në neni 31, në paragrafin 1, fjalia hyrëse ndryshon si vijon: “Gjobë në shumë prej 3.000 deri 5.000 euro në kundërvlerë me denarë do t’i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse”.

Pas pikës 1, shtohen gjashtë pika të reja, 1), 2), 3), 4), 5) dhe 6), si vijojnë:

”1) fillon me kryerjen e veprimtarisë pa licencë (neni 6-a, paragrafi 2);

2) fillon me kryerjen e veprimtarisë para regjistrimit në Regjistrin Qendror (neni 6-b, paragrafi 2);

3) vepron në kundërshtim me dispozitën nga neni 6-v të këtij ligji;

4) fillon me kryerjen e dekontaminimit pa licencë (neni 6-d, paragrafi 1);

5) fillon me punë para regjistrimit në Regjistrin Qendror (neni 6-gj, paragrafi 2);

6) vepron në kundërshtim me dispozitën nga neni 6-e të këtij ligji”;

Pikat 1), 2) dhe 3) bëhen pika 7), 8) dhe 9).

Pas pikës 9 shtohet pika e re 10) si vijon:

“10) ia bart lejen personit tjetër juridik (neni 7 paragrafi 4); Pikat 4), 5), 6), 7) dhe 8) bëhen pika 11), 12), 13), 14), dhe 15).

Pas pikës 15) shtohet pika e re 16) si vijon:

“16) vepron në kundërshtim me nenin 18-a paragrafi 1 të këtij ligji”.

Pikat 9) dhe 10) bëhen pika 17) dhe 18).

Pas pikës 18) shtohen dy pika të reja, 19) dhe 20) si vijojnë:

“19) bën importin e hedhurinës radioaktive në kundërshtim me nenin 22-a të këtij ligji;

20) nuk vepron në pajtim me nenin 22-b të këtij ligji”;

Pika 11) fshihet.

Në pikën 12) e cila bëhet pika 21) në fund të fjalisë pika zëvendësohet me pikë presje:

Pas pikës 21) shtohen pesë pika të reja 22), 23), 24), 25) dhe 26) si vijojnë:

“22) vepron në kundërshtim me dispozitën nga neni 25-a të këtij ligji;

23) përdor material radioaktiv dhe nuklear në kundërshtim me dispozitën e nenit 26 të këtij ligji;

24) bën importin, eksportin, transitin ose shfrytëzimin e materialit radioaktiv dhe nuklear pa leje (neni 26-a);

25) bën hulumtime shkencore pa pëlqim paraprak të Drejtorisë (neni 26-b) dhe

26) nuk vepron në pajtim me nenin 26-g të këtij ligji”.

Në paragrafin 2 fjalët “masa e sigurisë-ndalesa e kryerjes së veprimtarisë në kohëzgjatje prej tre muaj deri një vjet” zëvendësohen me fjalët “sanksioni kundërvajtës ndalesë e përkohshme e kryerjes së veprimtarisë së caktuar prej tre gjer pesë vjet”.

Paragrafi 3 ndryshon si vijon:

“Gjobë në shumë prej 1.000 deri 2.000 euro në kundërvlerë me denarë, do t’i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi 1 të këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik si dhe sanksion kundërvajtës ndalesë e kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës në kohëzgjatje prej një gjer pesë vjet.

Neni 43

Në nenin 32, paragrafi 1, ndryshon si vijon:

“Gjobë në shumë prej 2.000 gjer 4.000 euro në kundërvlerë me denarë do t’i shqiptohet për kundërvajtje personit juridik nëse sistemom në vend punë me burim të rrezatimit jonizues, person me kualifikim dhe gjendje shëndetësore jo adekuate, respektivisht nuk siguron kontrolle të rregullta shëndetësore (neni 15)”.

Në paragrafin 2 fjalët “masa e sigurisë-ndalesa e kryerjes së veprimtarisë në kohëzgjatje prej tre muaj deri një vjet” zëvendësohen me fjalët “sanksioni kundërvajtës ndalesë e përkohshme e kryerjes së veprimtarisë së caktuar në kohëzgjatje prej tre gjer pesë vjet”.

Paragrafi 3 ndryshon si vijon:

“Gjobë në shumë prej 800 deri 1.500 euro në kundërvlerë me denarë, do t’i shqiptohet për kundërvajtjen nga paragrafi 1 të këtij neni edhe personit përgjegjës në personin juridik si dhe sanksion kundërvajtës ndalesë e kryerjes së profesionit, veprimtarisë ose detyrës në kohëzgjatje prej një deri tre vjet”.

Neni 44

Në nenin 33, fjalët “Me dënim në para prej 10.000 denarë do të dënohet” zëvendësohen me fjalët “Gjobë në shumë prej 500 euro në kundërvlerë në denarë do t’i shqiptohet”.

Neni 45

Pas nenit 33 shtohet nen i ri 33-a si vijon:

“Neni 33-a

Procedurën kundërvajtëse për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj e mban gjykata kompetente.

Para dorëzimit të kërkesës për ngritjen e procedurës kundërvajtëse për kundërvajtjet e përcaktuara me këtë ligj, Drejtoria mban procedurë për barazim në pajtim me Ligjin për kundërvajtjet”.

Neni 46

Personat juridik që punojnë me burimet e rrezatimit jonizues janë të detyruar që punën e tyre ta harmonizojnë me dispozitat e këtij ligji në afat prej gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi e këtij ligji.

Neni 47

Aktvendimet për autorizimet e dhëna personave juridik dhe fizik deri në fillimin me punë të Drejtorisë do të pushojnë të vlejnjë në afat prej tre muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 48

Procedurat për dhënien e lejeve që janë filluar para ditës së hyrjes në fuqi të këtij ligji do të mbarojnë në pajtim me Ligjin për mbrojtjen nga rrezatimi jonizues dhe sigurisë nga radiacionit (“Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 48/2002).

Neni 49

Aktet nënligjore të përcaktuara me këtë ligj do të sillen në afat prej një viti nga dita e hyrjes në fuqi e këtij ligji.

Neni 50

Autorizohet Komisioni juridiko-ligjdhënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë të përcaktojë tekst të pastër të Ligjit për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguria e radiacionit.

Neni 51

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1812.

Врз основа на член 20 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/05), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 21.10.2007 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА КОРИСТЕЊЕ НА ДЕЛ ОД НЕДВИЖНА СТВАР НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА И ДАВАЊЕ НА КО- РИСТЕЊЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Член 1

Престанува користењето на дел од недвижната ствар – градежно земјиште и времени објекти на досегашниот корисник Министерството за образование и наука, кои се наоѓаат во кругот на Студентскиот дом „Стив Наумов“ во Автокоманда на КП 1187 по пописен лист број 1027 за КО Гази Баба, сопственост на Република Македонија.

Член 2

Недвижната ствар од член 1 се дава на користење на Министерството за труд и социјална политика.

Член 3

Примопредавањето на недвижната ствар, опишана во член 1 на оваа одлука, ќе се изврши меѓу Министерството за образование и наука и Министерството за труд и социјална политика.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр.19-6334/1   Претседател на Владата
21 октомври 2007 година   на Република Македонија
Скопје   м-р **Никола Груевски**, с.р.

1813.

Врз основа на член 12 од Законот за Фондот за осигурување на депозити („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/2000, 29/2002, 43/2002 и 49/2003), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 октомври 2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ФОНДОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ - СКОПЈЕ

1. Д-р Живко Атанасовски се разрешува од должноста член на Управниот одбор на Фондот за осигурување на депозити – Скопје, на негово барање.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-4338/2   Претседател на Владата
25 октомври 2007 година   на Република Македонија,
Скопје   м-р **Никола Груевски**, с.р.

1814.

Врз основа на член 12 од Законот за Фондот за осигурување на депозити („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/2000, 29/2002, 43/2002 и 49/2003), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 25 октомври 2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ФОНДОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ - СКОПЈЕ

1. За член на Управниот одбор на Фондот за осигурување на депозити – Скопје се именува Марјан Горчев.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 33-6484/2   Претседател на Владата
25 октомври 2007 година   на Република Македонија,
Скопје   м-р **Никола Груевски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ
1815.

Врз основа на член 128 став 3 од Законот за полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 114/06), министерот за внатрешни работи, во согласност со министерот за здравство, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ЗДРАВСТВЕНИТЕ И ПСИХОФИЗИЧКИТЕ СПОСОБНОСТИ ШТО ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВА ЛИЦЕТО КОЕ ЗАСНОВА РАБОТЕН ОДНОС ВО ПОЛИЦИЈАТА, НАЧИНОТ НА НИВНОТО УТВРДУВАЊЕ И НАЧИНОТ НА КОНТРОЛА НА ЗДРАВСТВЕНАТА И ПСИХОФИЗИЧКАТА СПОСОБНОСТ НА ПОЛИЦИСКИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

I. ОПШТА ОДРЕДБА**Член 1**

Со овој правилник се пропишуваат здравствените и психофизичките способности што треба да ги исполнува лицето кое заснова работен однос во Полицијата, начинот на нивното утврдување, како и начинот на контрола на здравствената и психофизичката способност на полициските службеници.

II. ЗДРАВСТВЕНИ И ПСИХОФИЗИЧКИ СПОСОБНОСТИ ШТО ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВА ЛИЦЕТО КОЕ ЗАСНОВА РАБОТЕН ОДНОС ВО ПОЛИЦИЈАТА

Член 2

Лицето кое заснова работен однос во Полицијата, во поглед на здравствените и психофизичките способности потребно е:

1. да нема наследно или стекнато заболување или аномалија која би предизвикала таков степен на функционална слабост која би му оневозможила извршување на полициските работи;

2. да е правилно развиено и односот на телесната висина и тежина (ВМТ) да не укажува на патолошки отстапувањето од нормалната телесна тежина да биде во рамките од -20 до +30%. Главата и вратот да се со нормална конфигурација, без анатомски отстапувања, деформитети и лузни кои условуваат функционални или естетски промени. Да нема деформитети на телото и екстремитетите кои значително влијаат на функцијата;

3. очниот наод да биде функционално уреден; остријата на видот на секое око посебно, со можна корекција, да биде најмалку 0,8; корекцијата да биде во рамките на +4Д. Во случај на сложен и мешан астигматизам се зема збир на диоптријата. За работни места без особена сложеност на полициските работи (одредени работни места со средно образование), во случај на амблиопија и останати заболувања кои доведуваат до намалување на видната функција на едното око, која може да биде најмалку 0,3, остријата на видот на другото, со или без корекција, да биде 1,0. Растројствата во распознавање на бои да не влијаат во извршување на полициските работи;

4. наодот на органите за слух и рамнотежа да биде во граници на нормала; просечната загуба на слухот, во говорните фреквенции, на секое уво одделно да не биде поголемо од 20 Дб;

5. белодробниот физикален и функционален (спирометриски) наод да биде уреден; да нема заболувања на респираторниот систем или последици од истите кои доведуваат до значително оштетување на респираторната функција. По потреба ренгенграфски или флуорографски да се исклучи активен процес на белите дробови од било која етиологија;

6. циркулаторниот систем да биде анатомски и функционално во физиолошки рамки; Физикалниот и ЕКГ наод на срцето без отстапувања кои би довеле до значителни растројства на срцевата функција; Вените на долните екстремитети да бидат без варикозни промени кои доведуваат до функционални растројства;

7. да нема манифестни знаци на растројство на ендокриниот систем, метаболизмот и исхраната, како и нарушување на имунитетот;

8. дигестивниот и урогениталниот систем да биде со уреден наод; без вродени или стекнати анатомски или функционални растројства кои во значителна мерка ја нарушуваат функцијата;

9. кожата да е без заболувања и последици од повреди кои доведуваат до значителни функционални пречки, како и без болести со потешка прогноза;

10. локомоторниот апарат да биде без вродени или стекнати анатомски и функционални растројства кои значително ја нарушуваат неговата функција;

11. централниот и периферниот нервен систем да се со анатомски сочуван интегритет и уредна функција, без акутни и хронични заболувања и останати патолошки состојби;

12. да не боледува од душевни растројства и растројства во однесувањето, невротски растројства, растројства на спиењето, растројства на личноста, душевни растројства и растројства во однесувањето предизвикани од употреба на психоактивни супстанции. Се исклучуваат сите облици на душевна заостанатост и интелектуална тапост. Сите кандидати со интелектуална тапост и средно образование како услов за засновање на работен однос се оценуваат позитивно.

Член 3

Лице кое заснова работен однос во Полицијата, покрај потребната здравствена и психофизичка способност од членот 2 на овој правилник, потребно е да ги исполнува и следните здравствени и психофизички способности:

1. да не боледува од било каква хронична или акутна болест и да нема вродени или стекнати аномалии кои би можеле да го оневозможат успешното извршување на полициските работи;

2. да е правилно развиено и во добра физичка кондиција; отстапувањата од нормалната телесна тежина да бидат во рамките од -15 до +10%; основните спирометриски параметри да се во граница на нормалните вредности ($VC > 80\%$, $FEV_1 > 80$ l Tiffneau index $> 70\%$ од предвидените вредности); да нема вродени или стекнати недостатоци кои влијаат на естетскиот изглед на откриените делови на телото;

3. се исклучуваат сите вродени и стекнати аномалии и акутни и хронични заболувања како и нивни последици кои доведуваат до оштетување на функцијата на респираторниот систем; сите вродени и стекнати заболувања на носот, параназалните синуси и останатите делови на респираторниот систем кои предизвикуваат функционални растројства и естетски дефекти;

4. да не боледува од срцеви заболувања и нивни последици како и од вродени и стекнати срцеви мани. Физикалниот наод на срцето и ЕКГ да бидат во физиолошки рамки; артерискиот крвен притисок да е ограничен на нормалните вредности. Се исклучуваат сите анатомски и функционални растројства на крвожилниот и лимфниот систем;

5. се исклучуваат сите болести на крвта и крвотворните органи;

6. се исклучуваат сите вродени и стекнати аномалии и заболувања по целата должина на дигестивниот систем и аксесорните жлезди кои доведуваат до трајни функционални растројства. Да постои функционална и естетска зачуваност на забалото;

7. се исклучуваат било какви пореметувања на ендокриниот систем, исхраната, метаболизмот и имунитетот;

8. се исклучуваат сите заболувања на бубрегот и уринарните патишта и сите други состојби кои водат до оштетување на бубрежната функција и отежната деривација на урината; сите вродени аномалии на бубрегот и уринарните патишта.

За полициските службеници кои извршуваат оперативни полициски работи се исклучуваат:

- кај мажи - сите вродени и стекнати заболувања и аномалии на машките полови органи со или без знаци на хипогондизам;

- кај жени - сите заболувања, вродени или стекнати аномалии, како и хормонална дисфункција кои доведуваат до потешки функционални растројства на женските полови органи. Потребно е да се забележи евентуалната бременост и нејзиното времетраење;

9. локомоторниот апарат да е интегриран со зачувана функција; коските да ја имаат зачувано својата функција, изглед и положба. Да нема заболувања на коскеното ткиво; зглобовите да се со сочувана физиолошка подвижност. Да нема заболувања како и промени на зглобовите како резултат на траума. Да нема болести на сврзното ткиво и вродени или стекнати недостатоци и заболувања на мускулите и лигаментите;

10. централниот и периферниот нервен систем да се со анатомски сочуван интегритет и уредна функција, без следните патолошки состојби:

- траума, воспалитетни и васкуларни заболувања на централниот нервен систем со трајни последици;

- системски атрофии што примарно го зафаќаат централниот нервен систем, екстрапирамидни заболувања и заболувања на движењата, демиелинизирачки болести на централниот нервен систем, заболувања на нервни корени и нервни плексуси, полиневропатии и други заболувања на периферниот нервен систем;

- болести на невромускулната спојка и мускулни болести;

- епилепсија и нејасни настапи на губиток на свест и

- хемиплегија, параплегија, тетраплегија и други паралитични синдроми-состојби кои што се стари и долготрајни од непозната причина.

11. да не боледува од:

- душевни растројства и растројства во однесувањето (деменции и други органски душевни нарушувања, шизофренија, шизотипни растројства и налудничави растројства и афективни растројства);

- невротски растројства (фобични, опсесивно компулсивни растројства и други невротски растројства со изразена симптоматологија и резистентни на терапија);

- растројства на спиењето (нарколепсија и катаплексија, психогени растројства на спиењето);

- растројства на личноста со изразен степен на нарушување на однесувањето, социјалното и работното функционирање;

- душевни растројства и растројства во однесувањето предизвикани со употреба на психоактивни супстанции и

- сите форми на душевна заостанатост и интелектуална тапост.

12. се исклучуваат сите заболувања и оштетувања на кожата и нејзините аднекси, како и последици од истите кои доведуваат до функционални растројства и естетски дефекти;

13. се исклучуваат сите заболувања на органот за слух и рамнотежа кои доведуваат до функционални растројства и естетски дефекти. Просечната загуба на слухот да не изнесува повеќе од 20 Дб во говорните фреквенции;

14. се исклучуваат сите заболувања и аномалии на окото и аднексите на окото кои доведуваат до функционални растројства и естетски дефекти; пореметувањата на колорниот вид, видното поле, адаптацијата, стереоскопскиот вид и ортофоријата. Острината на видот на секое око посебно без корекција да не е послаба од 0,8 за полициските службеници кои извршуваат оперативни полициски работи; за приправниците за полициски службеници на секое око посебно да биде 1,0, а за останатите корекцијата на видот да биде во граница од -2 до +3 Д, во случај на мешан и сложен астигматизам се зема збир на диоптриите со постигнување на острина на видот до 1,0.

Член 4

Лице кое заснова работен однос во Полицијата, покрај потребната здравствена и психофизичка способност од член 3 на овој правилник, потребно е да има телесна висина од најмалку 175 см. (маж), односно 165 см. (жена).

III. НАЧИН НА УТВРДУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНАТА И ПСИХОФИЗИЧКАТА СПОСОБНОСТ НА ЛИЦЕТО КОЕ ЗАСНОВА РАБОТЕН ОДНОС ВО ПОЛИЦИЈАТА

Член 5

Заради утврдување на здравствената и психофизичката способност, лицето кое заснова работен однос во Полицијата се упатува на општи медицински и специјалистички прегледи кои опфаќаат: утврдување на здравствената состојба, антрополошки мерења, лабораториски прегледи, невропсихијатриско и психолошко испитување и испитување на функцијата на сетилата, утврдени во Образец број 1 кој е составен дел на овој правилник.

Образецот од став 1 на овој член има четири страни, од кои на првата страна се запишуваат личните податоци за лицето кое се упатува на општо-медицински и специјалистички преглед, втората и третата страна ги содржат наодите на лекарите, лекарите-специјалисти и психолозите, а четвртата страна го содржи наодот на здравствената комисија.

Член 6

Прегледите и испитувањата од член 5 на овој правилник се вршат во Јавната здравствена организација - Здравствен дом на Скопје, Р.Е. Завод за здравствена заштита на работниците во Министерството за внатрешни работи од страна на лекари, лекари - специјалисти и психолози.

Член 7

Клиничките прегледи опфаќаат:

1. земање на анамнестички податоци;
2. мерења на телесната височина и тежина и оценување на телесната конструкција;
3. преглед на кожата и на видливите слузници;
4. преглед на усната празнина, непцата, забите, јазикот, непчените лакови, тонзилите и грлото, лимфните жлезди и вратот и
5. утврдување еластичност на мускулите, рамни табани, деформитети на телото, ампутати, проширени вени и ограниченост на движењето;

Интернистичкиот преглед опфаќа:

1. преглед на главата и вратот, перкусија и аускултација на градниот кош;
2. аускултација на срцето, мерење на пулсот, крвниот притисок;
3. палпација на жлездите и на абдоменалните органи;
4. ЕКГ и
5. спирограм.

Лабораториските прегледи го опфаќаат испитувањето на крвта и урината.

Невропсихијатрискиот преглед опфаќа:

1. преглед на кранијални нерви;
2. мотилитет (несакани движења, активни и пасивни движења, мускулен тонус, позициони и координативни проби, одење, стојење и говор);
3. сензибилитет;
4. рефлексии и
5. вегетативен нервен систем.

Член 8

Психолошкото испитување се врши со:

1. психолошки тестови на личноста, насочени кон евалуација на структурата на личноста во однос на нивото на психичката енергија, невротизмот, психопатијата, општата адаптираност и психолошката и општествената зрелост на личноста;

2. психолошки тестови на општите и посебните способности;

3. психолошко интервју за испитување и проценка на мотивацијата за професијата и особините на личноста и

4. психолошко испитување за психомоторната (едноставните и сложените психомоторни реакции) и окуломоторната координација со специјални стандардизирани реакциометри за таа цел.

Член 9

Ако на редовниот преглед за утврдување на здравствената и психофизичката способност се укаже потреба за попрецизно утврдување на здравствената состојба, обемот на прегледите за ливето кое заснова работен однос во Полицијата може да се прошири со дополнителни специјалистички и субспецијалистички консултации и прегледи.

IV. НАЧИН НА КОНТРОЛА НА ЗДРАВСТВЕНАТА И ПСИХОФИЗИЧКАТА СПОСОБНОСТ НА ПОЛИЦИСКИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 10

Полициските службеници, најмалку еднаш во годината, заради оценување на психофизичките и здравствените способности, се подложуваат на периодични прегледи, со цел да се утврди дали се здравствено и психофизички способни да ги извршуваат полициските работи.

Член 11

Здравствената и психофизичката способност на полициските службеници се утврдува согласно членот 3 на овој правилник, коригирана за природното опаѓање на поедини функции, согласно возраста и работниот стаж на лицата.

Член 12

Полициските службеници се подложуваат на периодичен преглед согласно членот 10 од овој правилник, односно контролен (вонреден) здравствен преглед во случај кога тоа го бара раководителот на организационата единица или надлежниот лекар при овластената здравствена организација.

Полициските службеници од ставот 1 на овој член кои одбиваат да се подложат на редовен систематски преглед ќе се сметаат за неспособни за вршење на полициските работи.

Член 13

Работник на Министерството за внатрешни работи кој од работно место без посебни должности и овластувања се прераспоредува на работно место предвидено за полициски службеник, се подложува на повторен лекарски преглед за да се утврди дали ја исполнува потребната здравствена и психофизичка способност од членот 3 на овој правилник за извршување на полициските работи.

V. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 14

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 11.11.2007 година.

Бр. 13.1-69593/1
30 октомври 2007 година
Скопје

Министер
за здравство,
д-р **Имер Селмани, с.р.**

Министер
за внатрешни работи,
м-р **Гордана Јанкуловска с.р.**

ОБРАЗЕЦ БРОЈ 1

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Бр. _____

_____ година

Скопје

Број _____

ЛИСТА НА ПРЕГЛЕДИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНАТА И ПСИХОФИЗИЧКАТА
СПОСОБНОСТ НА ЛИЦЕТО КОЕ ЗАСНОВА РАБОТЕН ОДНОС ВО ПОЛИЦИЈАТА

Име, татково име и презиме _____

Дата и место на раѓање _____

Единствен матичен број (ЕМБГ) _____

Живсалиште _____

Вид на образование _____

(средно, вишо, високо)

Брачна состојба _____

Работно место _____

А Н А М Н Е З А

ЛИЧНА

_____
_____
_____

ФАМИЛИЈАРНА

_____
_____
_____

Податоците во анамнезата се внесени врз основа на моите исказувања што ги потврдувам со свој потпис.

Скопје, _____ година

ПОТПИС

Висина..... Тежина..... VC.....
 FEV 1.....
 Tiffneau index.....

Лабораториски наод

Урина

Спец.тежина .....
 Боја.....
 Реакција.....
 Албумен.....
 Шекер.....
 Билирубин.....
 Уробилиноген.....
 Седимент.....
 .....
 .....
 .....

Крв

Седиментација.....
 Хомоглобин.....
 Еритроцити.....
 Леукоцити.....
 Хематокрит.....
 Гликемија.....
 Њар. По: .....
 Колмер .....
 ВДРЛ реакција .....
 МКР II .....
 .....
 .....

Други анализи

Тромбоцити.....
 Време на крварење.....
 Време на коагулација.....
 Уреа.....
 Креатинин.....
 Билирубин.....
 AST.....
 ALT.....
 Вк. холестерол.....
 LDL.....
 HDL.....
 Триглицериди.....

Л а б о р а н т,

Рентгенграфија

Пулмо .....
 .....
 Цор .....

Заклучок: .....

Л е к а р,

Стоматолошки преглед

Стоматолошки наод

СОСТОЈБА НА ЗАБИТЕ:

8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8
8	7	6	5	4	3	2	1	1	2	3	4	5	6	7	8

X фали   O кариес   □ пломба   □ круна   ~ мост

Заклучок: .....

С т о м а т о л о г,

Клинички преглед од лекар-специјалист по интерна медицина

Пулмо .....
 .....
 Цор .....

Хепар .....

Лиен.....

Останати наоди .....

Екг.....
 .....
 .....

Заклучок: .....

Л е к а р,

Неуропсихијатриски преглед

Неуролошки наод: .....

Психички наод .....

Заклучок: ..... **Лекар,****Офталмошки преглед**

ОД .....

Висус

ОС .....

Распознава бои .....

Фундус.....

Останати наоди .....

Заклучок: ..... **Лекар,****ОРЛ преглед**

Уво .....

Слух .....

Нос .....

Грло .....

Аудиограм .....

.....

Заклучок: ..... **Лекар,****Хирушки и ортопедски преглед**

.....

.....

.....

Заклучок: ..... **Лекар,****Психолошки наод**

.....

.....

.....

Заклучок: ..... **Психолог,****Преглед, оценка и мислење за здравствената и работна способност од лекар специјалист по медицина на трудот**

.....

.....

.....

Заклучок: ..... **Лекар,****Потребни дополнителни прегледи**

- а) Специјалистички
- б) Лабораториски

Здравствената комисија при Министерството за внатрешни работи го издава следниот

КОМИСИСКИ НАОД

КАНДИДАТОТ _____

е здравствено и психофизички СПОСОБЕН-НЕСПОСОБЕН за работа во Министерството за внатрешни работи.

Здравствената и психофизичката способност е утврдена врз основа на извршените специјалистички прегледи на здравствената состојба на кандидатот и непосредниот лекарски преглед на кандидатот од страна на здравствената комисија на Министерството за внатрешни работи.

Членови на Комисијата

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

ПРЕТСЕДАТЕЛ

на здравствената комисија

М.П.

_____

1816.

Врз основа на член 74 став 3 и член 59 став 4 од Законот за внатрешни работи („Службен весник на Република Македонија“ бр.19/95, 55/97, 38/02, 33/03, 19/04 и 51/05), министерот за внатрешни работи, во согласност со министерот за здравство, донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНИТЕ И ПСИХОФИЗИЧКИТЕ СПОСОБНОСТИ ШТО ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВА ЛИЦЕТО КОЕ ЗАСНОВА РАБОТЕН ОДНОС ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ, НАЧИНОТ НА НИВНО УТВРДУВАЊЕ, РОКОВИТЕ И НАЧИНОТ НА КОНТРОЛА НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ И ПСИХОФИЗИЧКИТЕ СПОСОБНОСТИ НА РАБОТНИЦИТЕ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ КОИ ВРШАТ РАБОТИ СО ПОСЕБНИ ДОЛЖНОСТИ И ОВЛАСТУВАЊА И НАЧИНОТ НА РАБОТЕЊЕТО НА ЗДРАВСТВЕНАТА КОМИСИЈА**

Член 1

Во Правилникот за здравствените и психофизичките способности што треба да ги исполнува лицето кое заснова работен однос во Министерството за внатрешни работи, начинот на нивно утврдување, роковите и начинот на контрола на здравствените и психофизичките способности на работниците на Министерството за внатрешни работи кои вршат работи со посебни должности и овластувања и начинот на работењето на здравствената комисија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 48/04) членот 4 се брише.

Член 2

Членот 6 се менува и гласи:

„Работниците на Министерството кои вршат работи и задачи со посебни должности и овластувања (овластени службени лица), се подложуваат на редовни систематски прегледи со цел да се утврди дали се здравствено и психофизички способни да ги извршуваат работите и задачите кои им се доверени, и тоа:

Категории на работи и задачи со посебни должности и овластувања	Рок на систематски преглед
---	----------------------------

1. Оперативни работи	3 години
2. Останати работи и задачи.....	5 години”

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 13.1-69592/1
30 октомври 2007 година
Скопје

Министер за здравство, д-р Имер Селмани , с.р.	Министер за внатрешни работи, м-р Гордана Јанкулоска с.р.
---	--

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

1817.

Врз основа на член 47 став 4 од Законот за социјална заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/97, 16/00, 17/03, 65/04, 62/05, 111/05 и 40/07), министерот за труд и социјална политика донесе

Р Е Ш Е Н И Е

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТАРНА ОДЛУКА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ЈУ МЕГУОПШТИНСКИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА ВЕЛЕС

1. Се дава согласност на Статутарната одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Меѓуопштинскиот центар за социјална работа Велес број 02-780/6, донесена од Управниот одбор на Јавната установа, на седницата одржана на 01.08.2007 година .

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-8019/2
31 октомври 2007 година
Скопје

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

1818.

Врз основа на член 47 став 4 од Законот за социјална заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/97, 16/2000, 17/03, 65/04, 62/05, 111/05 и 40/07), министерот за труд и социјална политика донесе

Р Е Ш Е Н И Е

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТАРНА ОДЛУКА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ЈУ МЕГУОПШТИНСКИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА ДЕБАР

1. Се дава согласност на Статутарната одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ Меѓуопштинскиот центар за социјална работа Дебар број 0101-158, донесена од Управниот одбор на Јавната установа, на седницата одржана на 12.10.2006 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-8356/2
31 октомври 2007 година
Скопје

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

1819.

Врз основа на член 47 став 4 од Законот за социјалната заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 50/97, 16/2000, 17/03, 65/04, 62/05, 111/05 и 40/07), министерот за труд и социјална политика донесе

Р Е Ш Е Н И Е

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА СТАТУТАРНА ОДЛУКА ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ НА ЈУ ЗА ЗГРИЖУВАЊЕ ДЕЦА СО ВОСПИТНО-СОЦИЈАЛНИ ПРОБЛЕМИ – СКОПЈЕ

1. Се дава согласност на Статутарната одлука за изменување и дополнување на Статутот на ЈУ за згрижување деца со воспитно-социјални проблеми - Скопје број 01-768/3, донесена од Управниот одбор на Јавната установа, на седницата одржана на 17.09.2007 година.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во “Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-14440/6
31 октомври 2007 година
Скопје

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

1820.

Врз основа на член 47 од Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 92/07), министерот за труд и социјална политика донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА ПРИ
РАЧНО ПРЕНЕСУВАЊЕ НА ТОВАР**

Член 1

Со овој правилник се уредуваат минималните барања за безбедност и здравје при рачно пренесување на товар, кое претставува ризик од повреди на грбот на вработените при работата.

Член 2

Рачно пренесување товар во смисла на овој правилник е секоја физичка работа која вклучува носење, подигање, спуштање, туркање, влечење, или поместување на товар со човечка сила и други помошни направи, која поради своите карактеристики или неповолни ергономски услови, претставува посебен ризик од повреди на грбот на вработените.

Член 3

Рачното пренесување на товар од страна на работодавачот треба да се замени со примена на соодветна механичка опрема.

Кога рачното пренесување на товар не може да се избегне, од страна на работодавачот, треба да се преземат соодветни организациони мерки или да се употребат соодветна механичка опрема, со цел да се избегне потребата од рачно пренесување на товар.

Член 4

Кога рачното пренесување на товар не може да се избегне, од страна на работодавачот работата треба да се организира пренесувањето да биде по можност безбедно и здраво со тоа да:

- постои можност однапред да се оценат безбедносните и здравствените услови при таква работа, особено да се прегледаат карактеристиките на товарот,
- се обезбеди отстранување или намалување на ризикот особено за грбот на вработените, преку соодветни мерки, земајќи ги во предвид посебните карактеристики на работата, средината и барањата на активностите.

Член 5

За одделни категории вработени ќе се применува Прилог 1 за рачното пренесување на товар, а пред се максимално дозволена тежина на товарот, во зависност од полот и возраста, утврдена во Прилог 2 од овој правилник.

Дозволено е вработен рачно да пренесува потешки товари само два часа во текот на денот, при што вработениот во текот на истиот ден не треба рачно да пренесува друг товар.

Член 6

Вработените и/или нивните претставници треба да бидат известени од страна на работодавачот за тежината, распоредот и тежиштето на товарот, доколку тежината на товарот е нерамномерно распределена.

Вработените треба да бидат обучени од страна на работодавачот, како при ракување со товарот да ги избегнат повредите на грбот.

Вработените од страна на работодавачот треба да добијат соодветни информации и обуки како правилно да ракуваат со товарот и ризиците на кои се изложени ако работата не се извршува на начин даден во Прилог 1 и 2 од овој правилник.

Член 7

Референтните одредби и најголемата дозволена маса на товар во однос на пол и возраст на вработените, се дадени во Прилог 1 и 2 и се составен дел на овој правилник.

Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престануваат да важат одредбите од член 15 до член 24 од Правилникот за заштита при работа при товарање и истоварање на товар („Службен весник на РМ“ бр.11/98).

Член 9

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-10908/1
25 октомври 2007 година
Скопје

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

ПРИЛОГ 1**Референтни одредби**

1. Карактеристики на товарање
Рачното преместување на товар може да предизвика значителна повреда на грбот, ако е товарот:
  - претежок и преголем,
  - незгоден или тешко се зафаќа,
  - нестабилен или може да се преврти
  - така наместен да е потребно да се држи или поместува на растојание од телото или телото се свива или искривува,
  - поради својот облик или цврстина може да предизвика повреда на вработениот особено при очекуван судир.
2. Потребен физички напор
Физичкиот напор може да предизвика ризик особено од повреда на грбот ако тој е:
  - постојан,
  - постигнат само со свиено движење на телото,
  - последица на неочекувано движење на товарот,
  - изведен поради нестабилна положба на телото
3. Карактеристики на работната околина
Карактеристиките на работната околина можат да зголемаат ризикот од повреди на грбот ако:
  - не постои доволен простор, а посебно во вертикална насока за изведување на работите,
  - подот е нерамен и предизвикува препинање, или е лизгав во однос на обувките на вработените,
  - работното место или работната околина попречува рачно преместување на товарот на сигурна височина или соодветна положба на вработениот,
  - постојат разлики во нивото на тлото или на работната површина и бара товарот да биде преместен на различни нивоа,
  - тлото или газиштето е нестабилно,
  - температурата, влажноста или вентилацијата не се постојани,
4. Потребни барања
Работата особено може да претставува ризик од повреда на грбот ако се надминат следните барања:
  - пречест или предолг физички напор особено на грбот,
  - недоволно предвиден одмор или период за одмор,
  - предолги периоди на дигање, спуштање или пренесување,
  - брзината на работата што ја бара процесот, а вработениот не може да ја постигне зададената обврска.

ПРИЛОГ 2

Најголема дозволена маса на товар во однос на пол и возраст на вработените

Возраст	Машки пол	Женски пол
15 до 19 год.	35 кг	13 кг
над 19 до 45 год.	55 кг	30 кг
над 45 год.	45 кг	25 кг
бремени жени		5 кг

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

1821.

Врз основа на член 6, член 7, член 18, член 19 и член 52 од Законот за инвестициони фондови ("Службен весник на Република Македонија" бр. 9/2000 и 29/2007) и член 231 од Законот за хартии од вредност ("Службен весник на Република Македонија" бр. 95/2005 и 25/2007), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 26.10.2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. На Друштвото за управување со фондови ИЛИРИКА ФУНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје, со седиште на ул. "Беласица" бр. 2, Скопски Саем, Управна зграда, кат I во Скопје, се дава одобрение за основање на ИЛИРИКА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА - отворен инвестиционен фонд.

2. Се одобрува Статутот на ИЛИРИКА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА-отворен инвестиционен фонд донесен на ден 27.09.2007 година.

3. Се одобрува Проспектот на ИЛИРИКА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА-отворен инвестиционен фонд донесен на ден 27.09.2007 година.

4. Се одобрува изборот на НЛБ Тутунска банка АД Скопје со седиште на ул. "12 Македонска бригада" бр. 20 во Скопје, за вршење на работите на депозитна банка на ИЛИРИКА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА-отворен инвестиционен фонд согласно Договорот за вршење на работи на депозитна банка склучен на ден 27.09.2007 година меѓу Друштвото за управување со фондови ИЛИРИКА ФУНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје и НЛБ Тутунска банка АД Скопје.

5. Се задолжува Друштвото за управување со фондови ИЛИРИКА ФУНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје веднаш по конечност на ова решение да го објави во дневен весник Јавниот повик за купување документи за удел при основање на отворениот фонд од точка I на ова решение.

6. ИЛИРИКА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА-отворен инвестиционен фонд се запишува во Регистарот на отворени фондови во Комисијата за хартии од вредност.

7. Ова решение ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 07-2268/9 Комисија за хартии од вредност
26 октомври 2007 година Претседател,
Скопје **Марина Наќева-Кавракова, с.р.**

1822.

Врз основа на член 6, член 7, член 18, член 19 и член 52 од Законот за инвестициони фондови ("Службен весник на Република Македонија" бр. 9/2000 и 29/2007) и член 231 од Законот за хартии од вредност ("Службен весник на Република Македонија" бр. 95/2005 и 25/2007), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 31.10.2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. На Друштвото за управување со фондови ИЛИРИКА ФУНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје, со седиште на ул. "Беласица" бр. 2, Скопски Саем, Управна зграда, кат I во Скопје, се дава одобрение за основање на ИЛИРИКА ГЛОБАЛ-РАСТЕЧКИ ПАЗАРИ - отворен инвестиционен фонд.

2. Се одобрува Статутот на ИЛИРИКА ГЛОБАЛ-РАСТЕЧКИ ПАЗАРИ - отворен инвестиционен фонд донесен на ден 29.10.2007 година.

3. Се одобрува Проспектот на ИЛИРИКА ГЛОБАЛ-РАСТЕЧКИ ПАЗАРИ - отворен инвестиционен фонд донесен на ден 29.10.2007 година.

4. Се одобрува изборот на НЛБ Тутунска банка АД Скопје со седиште на ул. "12 Македонска бригада" бр. 20 во Скопје, за вршење на работите на депозитна банка на ИЛИРИКА ГЛОБАЛ-РАСТЕЧКИ ПАЗАРИ - отворен инвестиционен фонд согласно Договорот за вршење на работи на депозитна банка склучен на ден 30.10.2007 година меѓу Друштвото за управување со фондови ИЛИРИКА ФУНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје и НЛБ Тутунска банка АД Скопје.

5. Се задолжува Друштвото за управување со фондови ИЛИРИКА ФУНД МЕНАЏМЕНТ АД Скопје веднаш по конечност на ова решение да го објави во дневен весник Јавниот повик за купување документи за удел при основање на отворениот фонд од точка I на ова решение.

6. ИЛИРИКА ГЛОБАЛ-РАСТЕЧКИ ПАЗАРИ - отворен инвестиционен фонд се запишува во Регистарот на отворени фондови во Комисијата за хартии од вредност.

7. Ова решение ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 07-2267/11 Комисија за хартии од вредност
31 октомври 2007 година Претседател,
Скопје **Марина Наќева-Кавракова, с.р.**

1823.

Врз основа на член 6, член 7, член 18, член 19 и член 52 од Законот за инвестициони фондови ("Службен весник на Република Македонија" бр. 9/2000 и 29/2007) и член 231 од Законот за хартии од вредност ("Службен весник на Република Македонија" бр. 95/2005 и 25/2007), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 31.10.2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. На Друштвото за управување со фондови ИНОВО СТАТУС АД Скопје, со седиште на бул. "Партизански одреди" бр. 8/м, во Скопје, се дава одобрение за основање на отворен инвестиционен фонд ИНОВО СТАТУС АКЦИИ.

2. Се одобрува Статутот на отворен инвестиционен фонд ИНОВО СТАТУС АКЦИИ донесен на ден 25.10.2007 година.

3. Се одобрува Проспектот на отворен инвестиционен фонд ИНОВО СТАТУС АКЦИИ донесен на ден 25.10.2007 година.

4. Се одобрува изборот на НЛБ Тутунска банка АД Скопје со седиште на ул. "12 Македонска бригада" бр. 20 во Скопје, за вршење на работите на депозитна банка на отворен инвестиционен фонд ИНОВО СТАТУС АКЦИИ согласно Договорот за вршење на работи на депозитна банка склучен на ден 26.10.2007 година меѓу Друштвото за управување со фондови ИНОВО СТАТУС АД Скопје и НЛБ Тутунска банка АД Скопје.

5. Се задолжува Друштвото за управување со фондови ИНОВО СТАТУС АД Скопје веднаш по конечност на ова решение да го објави во дневен весник Јавниот повик за купување документи за удел при основање на отворениот фонд од точка 1 на ова решение.

6. Отворениот инвестиционен фонд ИНОВО СТАТУС АКЦИИ се запишува во Регистарот на отворени фондови во Комисијата за хартии од вредност.

7. Ова решение ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 07-2483/10 Комисија за хартии од вредност
31 октомври 2007 година Претседател,
Скопје **Марина Накева-Кавракова, с.р.**

1824.

Врз основа на член 166 став 3 и член 221, став 1, точка б од Законот за хартии од вредност ("Службен весник на Република Македонија" бр. 95/2005 и 25/2007), Комисијата за хартии од вредност, на седницата одржана на ден 26.10.2007 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. Се задолжува Јака 80 АД Радовиш како поранешен акционер во Македонска банка АД Скопје, да постапи согласно член 166 став 3 од Законот за хартии од вредност и до Комисијата за хартии од вредност во рок од три дена по приемот на ова решение да достави конечен извештај за промена на сопственоста во Македонска банка АД Скопје - друштво со посебни обврски за известување.

2. По доставување на конечниот извештај од точка 1 на ова решение за Јака 80 АД Радовиш, престанува да важи обврската од членот 166 став 2 од Законот за хартии од вредност.

3. Ова решение влегува во сила со денот на неговото донесување и изјавената жалба не го одлага неговото извршување.

4. Ова решение ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 07-3082/2 Комисија за хартии од вредност
26 октомври 2007 година Претседател,
Скопје **Марина Накева-Кавракова, с.р.**

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1825.

Врз основа на член 6 став 3 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/06 и 36/07), а во врска со точка 2 од Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката бр.02-1728/1 од 05.11.2007 година, за просечна цена на производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија за грееење за регулиран период на Скопје Север АД - Скопје („Службен весник на РМ“ бр. 134/07), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 7 ноември 2007 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНОВНИК-ТАРИФА ЗА ИСПОРАКА НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА ЗА ГРЕЕЊЕ НА ТАРИФНИТЕ ПОТРОШУВАЧИ НА СКОПЈЕ СЕВЕР АД -СКОПЈЕ, ЗА ПЕРИОД ОД 1 ОКТОМВРИ ДО 31 ДЕКЕМВРИ 2007 ГОДИНА

1. Се одобрува Ценовникот-тарифа на топлинска енергија за грееење за периодот од 1 октомври до 31 декември 2007 година, доставен од страна на Скопје Север АД -Скопје, согласно точка 2 од Одлуката за изме-

нување и дополнување на Одлуката, бр.02-1728/1 од 05.11.2007 година, за просечна цена на производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија за грееење за регулиран период Скопје Север АД -Скопје („Службен весник на РМ“ бр. 134/07).

2. Се задолжува Скопје Север АД -Скопје од 1 октомври 2007 година да ги зголеми постојните тарифи утврдени во согласност со применуваниот тарифен систем за 18,61 % и да ја применува следната Ценовник-тарифа:

	Тарифни ставки	Един. мерка	Цена од 01.10.2007
I.	Станбен простор		
а)	Паушална наплата		
а/1	На 12 месечни рати	м ²	30,84
а/2	На 6 месечни рати	м ²	61,68
б)	Наплата со мерач		
б/1	Топлинска моќност	MW	596.068,17
б/2	Испорачана енергија	MWh	1.983,46
II.	Деловен простор		
а)	Паушална наплата		
б)	Наплата со мерач		
б/1	Топлинска моќност	MW	808.332,33
б/2	Испорачана енергија	MWh	3.189,16
III.	Основно образование		
а)	Наплата со мерач		
а/1	Топлинска моќност	MW	606.914,17
а/2	Испорачана енергија	MWh	2.366,09

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 1 октомври 2007 година.

Бр. 02-1772/1
7 ноември 2007 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

УПРАВА ЗА СЕМЕ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ 231.

Врз основа на член 52 од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 39/2006), Управата за семе и саден материјал во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство го објавува запишувањето на сорти на земјоделски растенија во

НАЦИОНАЛНА СОРТНА ЛИСТА

Во Национална сортна листа се запишуваат следните сорти:

Вид на растение	Ознака на сортата	Година на воведување на сортата	Фирма односно име и адреса на одржувачот на сортата, односно застапникот
Г.ГРАДИНАРСКИ РАСТЕНИЈА			
Г.18 Cucumis sativum L.- краставица во заштитен простор	Laredo F1	2007	Nunhems Netherland B.V.-Holland "АгроЈуникот" ул."Првوماјска" б.б., Скопје

	Бинго	2007	"Poljoprivredni institut" Juzno predgrage 17 - Osijek, Hrvatska "Семенарство"- Хиподром б.б. н. Мацари- Скопје
	Принц	2007	"Poljoprivredni institut" Juzno predgrage 17 - Osijek, Hrvatska "Семенарство"- Хиподром б.б. н. Мацари- Скопје

Бр. 08-586/4
1 ноември 2007 година
Скопје

Директор,
Хакиф Селмани, с.р.

ОСНОВЕН СУД ВО РЕСЕН

232.

Претседателот на Основниот суд во Ресен, Љубица Саламовска, врз основа на објавениот јавен повик на ден 24.09.2007 година, согласно член 29 од Судскиот деловник, на ден 05.11.2007 година, ја донесе следната

Л И С Т А НА ПОСТОЈАНИ ВЕШТАЦИ НА ОСНОВЕН СУД РЕСЕН

1. Постојани вештаци од областа на сообраќајната струка:

1. Сашо Пупулковски од Ресен, ул. „29-ти Ноември“ бр. 62.
2. Владо Ласовски од Битола, ул. „Нико Фундали“ бр. 11.
3. Илче Талевски од Ресен, ул. „Ленинова“ бб.

2. Постојани вештаци од областа на економската струка:

1. Анастас Џуровски од Ресен, ул. „Борис Кидрич“ бр. 115.
2. Јованчо Лазаревски од Ресен, ул. „Кузман Јосифовски“ бр. 9.
3. Димитар Табаковски од Ресен, ул. „Борис Кидрич“ бб.
4. Звонко Георгиевски од Ресен, ул. „Борис Кидрич“ бр. 185.

3. Постојан вештак од областа на царина и шпедиција:

1. Татјана Кулумовска од Ресен, нас. „Пролет“ бб.

4. Постојан вештак од областа на електрониката:

1. Горан Јосифовски од с. Јанковец-електричар.
2. Гоце Марковски од Ресен, ул. „Јосиф Јосифовски“ бр. 32 – дипломиран електро инженер.

5. Постојани вештаци од областа на шумарството:

1. Јован Станојковиќ од Ресен, ул. „Борис Кидрич“ бр. 6/13 – дипломиран шумарски инженер.
2. Јован Нечовски од Ресен, ул. „6-та“ бр. 10 – специјалист по шумарски работи – шумска струка.

6. Постојан вештак од областа на хидроинженерство и останати градежни работи:

1. Тони Божинов од Ресен, ул. „Ленинова“ бр. 94/1/18 – дипломиран градежен инженер – конструктивна насока.

7. Постојан вештак од областа на земјоделието:

1. Сашко Андреевски од с. Дрмени – дипломиран инженер агроном.

8. Постојан вештак од областа на архитектурата:

1. Вера Балева од Битола, ул. „Владимир Бакарик“ бр. 50 – дипломиран инженер архитект – планер.

9. Постојани вештаци од областа на психологијата:

1. Славица Наумовска од Битола, нас. „Кланица“ бр. 7/2.
2. М-р Ленче Илиевска од Битола, ул. „Крсте Нале“ бр. 58, дипломиран психолог, специјалност медицинска психологија и психијатрија.

10. Постојан вештак од областа на геодезија – геометар:

1. Ислам Решиди од с. Грнчари.

11. Постојани вештаци од областа на судска медицина:

1. Д-р Митре Нечевски, вработен во Клиничка болница Битола, Судска медицина – обдукција.
2. Зоран Котевски, вработен во Клиничка болница Битола, специјалист по судска медицина и криминалистика.
3. Д-р Љупчо Алексовски, вработен во Клиничка болница Битола, специјалист по психијатрија.

Претседател на суд,
Љубица Саламовска, с.р.

www.sivesnik.com.mk
contact@sivesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2007 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламирање 15 дена.
Жиро-сметка: 30000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2007135